

Inventarislijst Wob Mozambique

Nr.	Datum	Documenttype	Documenttitel	Uitzonderingsgron	Afzender	Ontvanger	Thema
1	2016.06.14	Advies	Besluitvorming bezoekenoverleg over type bezoek		DAF		Bezoek
2	2017.05.15	Berichtenverkeer	Scenesetter voor bezoek president Nyusi aan NL		MAP	BZ	Bezoek
3	2017.05.24	Berichtenverkeer	Verslag bezoek Nyusi aan NL		DAF		Bezoek
4	2017.04.12	Contacten	Contactpersonen per programmaonderdeel		DAF		Bezoek
5	2017.05.08	Deliverables	Deliverables visit President Nyusi		DAF	BZ	Bezoek
6	2011.08.11	Dossier	Werkbezoek Vaste Commissie Buitenlandse Zaken Mozambique		BZ		Bezoek
7	2017.05.--	Dossier	Dossier M bezoek Nyusi		DAF	M	Bezoek
8	2017.05.--	Dossier	Dossier MP Inkomend officieel bezoek Moz				Bezoek
9	2017.05.03	Dossier	IOB MOZ dossier PLVDGIS		DAF	PlvDGIS	Bezoek
10	2012.03.29	Gespreksfiche	Kennismakingsbezoek UAIENE		DAF		Bezoek
11	2016.--.--	Gespreksfiche	Telefoongesprek met Uaiene in Brussel		DAF	M	Bezoek
12	2016.06.15	Gespreksfiche	Gesprek M met Mozambique MFA Oldemero Baloi		DAF	M	Bezoek
13	2016.06.30	Gespreksfiche	Achtergrond gesprek MDM Simango		DAF	M	Bezoek
14	2017.06.09	Kamervragen	Vragen over het bezoek van de Mozambikaanse president		DAF	Tweede Kamer	Bezoek
15	2011.08.12	Memo	Bezoek Vaste Kamercommissie voor Buitenlandse Zaken aan Mozambique en Kenia		DAF	DGPZ & WndDGIS	Bezoek
16	2012.03.04	Memo	a. Memo - Aanbieding geloofsbrieven		DAF	DGIS, DGCB	Bezoek
17	2012.03.04	Memo	b. Bijlage - Fiche Mozambique		DAF	DGIS, DGCB	Bezoek
18	2012.03.29	Memo	a. Memo - Aanbieding geloofsbrieven		DAF	DGIS, DGCB	Bezoek
19	2012.03.29	Memo	b. Bijlage - Gespreksnotities DGIS		DAF	DGIS, DGCB	Bezoek
20	2015.10.29	Memo	Inkomend werkbezoek President Mozambique Nyusi tijdens Europa tour april 2016		DAF	R	Bezoek
21	2015.10.29	Memo	Inkomend werkbezoek President Mozambique Nyusi		DAF/DIO	DGs	Bezoek
22	2016.11.11	Memo	Plv.DGIS Dossier bezoek aan Mozambique 1411-1611		DAF		Bezoek
23	2017.02.10	Memo	Werkbezoek van de president van Mozambique – Bilateraal gesprek - ex R		DAF		Bezoek
24	2017.02.10	Memo	Werkbezoek van de president van Mozambique – Bilateraal gesprek - ex M		DAF		Bezoek
25	2017.05.19	MR-notitie	a. MR-notitie 19 mei 2017		M	MR	Bezoek
26	2017.05.19	MR-notitie	b. spreekpunten MR 19 mei 2017		M	MR	Bezoek
27	2017.05.24	MR-notitie	a. MR-notitie 24 mei 2017		M	MR	Bezoek
28	2017.05.24	MR-notitie	b. Spreekpunten MR 24 mei 2017		M	MR	Bezoek
29	2017.05.06	Pers	Persaccreditatie tekst		RVD		Bezoek
30	2017.05.16	Pers	Beantwoording vragen NRC bezoek Nyusi		DAF	NRC	Bezoek
31	2017.05.16	Pers	QandAs		DAF		Bezoek
32	2017.05.16	Pers	QenAs bezoek president Nyusi		DAF		Bezoek
33	2017.05.10	Programma	Programma bezoek Nyusi (blokkenschema)		DAF		Bezoek
34	2017.05.23	Programma	Tentative Programme First Lady of Mozambique		DAF		Bezoek
35	2016.07.14	Verslag	Debriefing gesprek CdP met Min BZ Mozambique		MAP		Bezoek
36	2016.11.04	Achtergrond	NL betrokkenheid financiële malversaties		DAF		Fraude
37	2013.11.04	Berichtenverkeer	Gevolgen voor EMATUM deal voor begrotingssteun		MAP		Fraude
38	2015.12.15	Berichtenverkeer	Mozambique - Economie - IMF outlook for Mozambique		MAP	BZ	Fraude
39	2016.05.27	Berichtenverkeer	Perfecte Storm in Mozambique – Nieuwe IMF missie allesbeslissend		MAP	BZ	Fraude
40	2016.06.27	Berichtenverkeer	Internationale financiële instellingen - IMF mission to Mozambique debrief		MAP	BZ	Fraude
41	2017.06.25	Berichtenverkeer	Fraude - Mozambique – uitkomsten audit naar verborgen schulden openbaar gemaakt		MAP		Fraude
42	2016.04.14	Bulletin	Fraude		KAM	BZ	Fraude
43	2016.04.21	Bulletin	Fraude		DAF	BZ	Fraude
44	2016.05.04	Bulletin	Mozambique Fraude		DAF	BZ	Fraude
45	2016.05.11	Bulletin	Fraude		DAF	VCI, DCV	Fraude
46	2016.06.16	Bulletin	Mozambique Fraude financiële crisis		DAF	BZ	Fraude

47	2016.09.30	Bulletin	Fraude Audit		DAF	BZ	Fraude
48	2016.11.05	Bulletin	Fraude audit		KAM	DAF	Fraude
49	2017.06.25	Bulletin	Auditrapport		DAF	DAF	Fraude
50	2017.07.21	Bulletin	IMF-missie		DAF	Daf	Fraude
51	2013.10.23	Email	Africa Confidential Alert - The Mystery Ship Deal		DAF		Fraude
52	2016.04.05	Email	Mozambique - update		MAP	BZ	Fraude
53	2016.04.11	Email	Verslechterde financiële situatie - IMF		MAP	BZ	Fraude
54	2016.04.14	Email	Bullets Mozambique-IMF-paradise lost?		MAP	PS, RS	Fraude
55	2016.04.20	Fiche	Passieve woordvoering Mozambique		DAF	M	Fraude
56	2013.11.06	Instructie	Instructie COAFR AWG		DAF		Fraude
57	2016.05.11	Instructie	Instructie COAFR AWG		DIE-EX		Fraude
58	2016.09.06	Kamerbrief	Definitieve inzet hulp 2016 & Oplegmemo		R	Kamer	Fraude
59	2013.11.07	Memo	IMF - Scheepsdeal roept vele vragen op		DAF	R	Fraude
60	2016.05.02	Memo	Tijdelijk aanhouden OS-middelen aan overheid Mozambique		DAF		Fraude
61	2016.05.30	Memo	Mozambique inzet ODA middelen via de overheid		DAF		Fraude
62	2016.07.04	Memo	Beoogd inkomend bezoek President van Mozambique		DAF		Fraude
63	2016.08.22	Memo	Mozambique inzet ODA middelen 2016 (vervolg)		DAF		Fraude
64	2016.08.30	Memo	Gewijzigde inzet ODA Mozambique in 2016 – Opportuniteit informeren Kamer		DAF		Fraude
65	2016.08.31	Memo	b. bijlage - Kamerbrief Mozambique definitieve inzet 2016 final draft		DAF		Fraude
66	2016.08.31	Memo	a. Memo - Kamerbrief Mozambique definitieve inzet 2016		DAF		Fraude
67	2016.11.30	Paper	Draft discussiepaper - Hervatting hulp aan Mozambique		DAF		Fraude
68	2016.11.30	QandA	Q&A Moz AO		DAF	M	Fraude
69	2016.12.13	QandA	AO partnerlanden Q&A's Mozambique		DAF	M	Fraude
70	2016.04.26	Veiligheidsupdate	Weekly update safety situation in Mozambique		MAP	DAF	Fraude
71	2016.05.03	Veiligheidsupdate	Weekly update safety situation in Mozambique		MAP	DAF	Fraude
72	2016.05.10	Veiligheidsupdate	Weekly update safety situation in Mozambique		MAP	DAF	Fraude
73	2016.05.17	Veiligheidsupdate	Weekly update safety situation in Mozambique		MAP	DAF	Fraude
74	2014.03.04	Actiepunten	Actiepunten follow up bezoek R aan Moz		DAF		Gas & Energie
75	2014.10.24	Algemeen overleg	Vraag over inclusieve ontwikkeling gas		PvdA	R	Gas & Energie
76	2011.10.11	Berichtenverkeer	Mozambique - Handel - Bezoek Bleker aan Mozambique		MAP	BZ	Gas & Energie
77	2012.11.26	Berichtenverkeer	b. bijlage - Notitie Economische Diplomatie		MAP-CDP	BZ	Gas & Energie
78	2012.11.26	Berichtenverkeer	a. Mozambique - Economie - Notitie Economische Diplomatie		MAP-CDP	BZ	Gas & Energie
79	2012.11.30	Berichtenverkeer	Mozambique - Duurzame ontwikkeling - Mozambique EITI compliant		MAP-CDP	BZ	Gas & Energie
80	2013.07.24	Berichtenverkeer	Geslaagd bezoek MozMin Natuurlijke Hulpbronnen aan NL		MAP-CDP	BZ	Gas & Energie
81	2013.12.16	Berichtenverkeer	Tanzania - Energie - Verslag bezoek gassector Mozambique		DAR-CDP		Gas & Energie
82	2014.02.25	Berichtenverkeer	Bezoeken - Verslag economische missie Mozambique 16 – 18 februari 2014		MAP	BZ	Gas & Energie
83	2014.07.30	Berichtenverkeer	Mozambique - Economie - Bezoek aan gasprovincie Cabo Delgado		MAP-CDP	BZ	Gas & Energie
84	2014.08.25	Berichtenverkeer	Important decisions for further development of mineral resources		MAP	BZ	Gas & Energie
85	2015.02.26	Berichtenverkeer	Gesprek met nieuwe Min minerale rijkdommen en energie		MAP-CDP	BZ	Gas & Energie
86	2015.03.26	Berichtenverkeer	Handelsmissie noorden van Mozambique		MAP-CDP	BZ	Gas & Energie
87	2015.09.11	Berichtenverkeer	Economie - Geslaagde Nederlandse deelname aan handelsbeurs FACIM		MAP	BZ	Gas & Energie
88	2015.12.16	Berichtenverkeer	Mozambique - Economie - International Investment Conference Pemba		MAP	BZ	Gas & Energie
89	2016.12.21	Berichtenverkeer	Dinner on strengthening our profile on innovation and entrepreneurship		MAP	BZ	Gas & Energie
90	2017.06.13	Berichtenverkeer	Moz blijft stappen in goede richting zetten, maar is er nog niet		MAP	BZ	Gas & Energie
91	2017.06.27	Berichtenverkeer	Field visit to the north of Moz		MAP		Gas & Energie
92	2014.04.18	Brief	Bedankbrief - Minister Mineral Resources		DIO	Minister MOZ	Gas & Energie
93	2014.04.19	Brief	Bedankbrief - Minister Trade & Industry		DIO	Minister MOZ	Gas & Energie
94	2014.04.20	Brief	Bedankbrief - Minister Transport & Communication		DIO	Minister MOZ	Gas & Energie
95	2015.01.16	Brief	Visa Support letter		Clingendael	EKN	Gas & Energie

96	2016.02.22	Brochure	HOLLAND branding - Doing business in Mozambique		RVO		Gas & Energie
97	2016.03.28	Burgerbrief	Gasvondsten Mozambique		Anoniem	M	Gas & Energie
98	2016.04.20	Burgerbrief	Antwoord – Gasvondsten Mozambique		DAF	Anoniem	Gas & Energie
99	2013.06.03	Deelnemerslijst	Bezoek plvDGBEB en plvDGIS juni 2013		RVO	DIO	Gas & Energie
100	2013.06.03	Dossier	Werkdossier plvDGBEB en plvDGIS (volledig)		DIO	plvDGBEB & plvDGIS	Gas & Energie
101	2013.01.24	Email	a. oplegmail - Fact Finding Mission Energy		DAF		Gas & Energie
102	2016.10.14	Factsheet	Energiesector Mozambique		DIO		Gas & Energie
103	2017.07.21	Factsheet	Country Profile Mozambique		DAR	BZ	Gas & Energie
104	2014.05.12	Kamerbrief	Rapportage economische missies-bezoeken		R	Kamer	Gas & Energie
105	2012.12.20	Memo	a. Memo - Conclusies bezoek Landenteam		DAF	plv DGIS, DGBEB, DGPZ	Gas & Energie
106	2012.12.20	Memo	b. Bijlage - Conclusies bezoek Landenteam		DAF	plv DGIS, DGBEB, DGPZ	Gas & Energie
107	2013.03.08	Memo	Gasvondsten Tanzania en Mozambique - R		BZ	R	Gas & Energie
108	2013.05.21	Memo	Inkomend bezoek MizMin Bias Minerale Hulpbronnen		DIO	R	Gas & Energie
109	2013.06.28	Memo	Gespreksaantekeningen mw Esperanca Bias, minister van Minerale Hulpbronnen		DAF/DIO		Gas & Energie
110	2013.12.12	Memo	Globaal programma Minister Ploumen		DIO	R	Gas & Energie
111	2013.06.14	Missieboekje	Missieboekje Mozambique		RVO		Gas & Energie
112	2014.01.08	Note verbale	Visita da Missão Económica Holandesa à Moçambique		BZ		Gas & Energie
113	2014.01.09	Note verbale	Intention to visit Moz 2014		R	GoM	Gas & Energie
114	2014.02.17	Spreekpunten	Courtesy meeting Minister of Commerce		DIO	R	Gas & Energie
115	2014.02.17	Spreekpunten	Ontmoeting Minister Transport & communication		DIO	R	Gas & Energie
116	2014.02.18	Spreekpunten	Seminar Local Content and CSR		DIO		Gas & Energie
117	2013.06.03	Terms of Reference	Opdracht DGBEB aan NLEVD		DIO	RVO	Gas & Energie
118	2013.11.--	Terms of Reference	Mozambique visit KP		DGIS		Gas & Energie
119	2014.01.21	Terms of Reference	Opdracht DGBEB aan NLEVD		DIO	RVO	Gas & Energie
120	2013.11.28	Verslag	Conference Call Mission Moz-Tan-Ang		BZ		Gas & Energie
121	2011.08.25	Berichtenverkeer	Mozambique - Ontwikkelingssamenwerking - Bezoek VC Buitenlandse Zaken		MAP-CDP	BZ	OS
122	2014.01.29	Berichtenverkeer	Bezoek - Scen setter voor bezoek R aan Mozambique		MAP-CDP	BZ	OS
123	2016.11.21	Berichtenverkeer	Visit of Plv DGIS to Mozambique 14-16 Nov 2016		EKN	Minbuza	OS
124	2011.12.27	Memo	Goedkeuringsmemorandum MJSP 2012 Mozambique		DAF	BZ	OS

Integraal geweigerd

125	2015.03.29	Brief	Brief Heerema	10.2g	DGBEB	Heerema	Geweigerd (Bezoek)
126	2015.03.29	Brief	Brief Van Oord	10.2g	DGBEB	Van Oord	Geweigerd (Bezoek)
127	2015.05.27	Brief	Brief Anadarko	10.2g	DGBEB	Anadarko	Geweigerd (Bezoek)
128	2016.11.05	Bulletin	Fraude audit (bijlage)	10.2a	KAM	DAF	Geweigerd (Fraude)
129	2013.11.12	Verslag	Verslag COAFR Directeuren AWG	10.2a	DAF		Geweigerd (Fraude)
130	2016.05.11	Verslag	Verslag COAFR AWG 11 mei	10.2a	BRE	DAF	Geweigerd (Fraude)

Aan de Voorzitter van de
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Binnenhof 4
Den Haag

Directie Sub-Sahara Afrika
Bezuidenhoutseweg 67
2594 AC Den Haag
Postbus 20061
Nederland
www.rijksoverheid.nl

Onze Referentie
Minbuza 2016.583061

Datum **6** september 2016
Betreft Definitieve inzet hulpprogramma's Mozambique 2016

Geachte voorzitter,

Per brief van 16 juni jl. (Ref. DAF-2016Z11030/ 2016D22987) werd u geïnformeerd over het kabinetsbesluit van 30 mei jl. om bij wijze van voorlopige maatregel, de directe steun aan de centrale overheid van Mozambique op te schorten. Het besluit werd genomen nadat bekend werd dat de Mozambikaanse overheid twee leningen ter waarde van 1,4 miljard USD had verzwegen. Bij deze wil ik u informeren over de definitieve inzet van Nederlandse hulpprogramma's in Mozambique in 2016.

In hogergenoemde brief sprak het kabinet de hoop uit dat de Mozambikaanse overheid bereid zou zijn om concrete acties te ondernemen richting financieel herstel. Afhankelijk van het door de Mozambikaanse regering ingezette pakket aan maatregelen zou het kabinet al dan niet tot hervatting van de betaling van de bevroren bijdragen via de centrale overheid besluiten.

Inmiddels heeft de Mozambikaanse overheid enkele positieve stappen gezet. Zo zijn de overheidsuitgaven met 10 procent teruggebracht en zijn enkele fiscale maatregelen genomen. Ook is op 31 augustus de gouverneur van de Centrale Bank vervangen door voormalig Mozambikaans IMF official Zandamela. Hiernaast lopen de eerder aangekondigde onderzoeken van het Mozambikaanse parlement en Openbaar Ministerie. De regering is echter nog niet akkoord gegaan met een internationale forensische audit. Naast het IMF en Nederland blijven de overige internationale partners van Mozambique op een onafhankelijk extern onderzoek aandringen als essentiële voorwaarde voor herstel van vertrouwen. President Nyusi bezoekt binnen twee weken de Verenigde Staten en spreekt met het IMF.

Het kabinet heeft op 22 augustus jl. besloten om de voorlopige maatregel van 30 mei jl. om te zetten in een definitieve maatregel voor 2016, namelijk om een bedrag van 10,2 mln euro niet meer via de centrale overheid van Mozambique in te zetten. Het kabinet wil echter de gevolgen van dit besluit voor de Mozambikaanse bevolking zoveel mogelijk beperken. Een deel van de vrijgekomen middelen, namelijk 5,2 mln euro, wordt daarom via alternatieve kanalen ingezet. Het overige deel, 5 mln euro, zal niet in Mozambique ingezet worden. Deze maatregel wordt genomen om het signaal naar de Mozambikaanse regering uit te

blijven dragen dat verdere herstelmaatregelen nodig zijn voor normalisering van de hulprelatie.

Directie Sub-Sahara Afrika

De genoemde inzet van 5,2 miljoen euro zal voor programma's op het terrein van gezondheidszorg en bevordering van voedselzekerheid als volgt worden ingezet. Een bedrag van 4 miljoen euro zal via *Population Services International* ten goede komen aan 120 klinieken ter ondersteuning van gezinsplanning voor 192.000 meisjes en vrouwen. De overige 1,2 miljoen euro zal de *Zambezi Valley Development Agency* investeren in 'climate smart' landbouwtechnieken, zaadveredeling, versterking van business skills en landrechten.

Onze Referentie

Minbuza 2016.583061

De Minister voor Buitenlandse Handel
en Ontwikkelingssamenwerking.

102 e

Lilianne Ploume

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

R
DAF
(plv)DGIS
M, SG, DGPZ, FEZ, DDE, DSO, IGG
MAP

TER BESLISSING

Datum
31 augustus 2016
Onze Referentie
MINBUZA-2016.583057

10 2 e

memo

Ondertekening Kamerbrief over Mozambique: definitieve inzet ODA in 2016

Aanleiding

Uw besluit van 30/8 jl. nav memo ref. ENV-2016.7445 om de Kamer met een korte brief spoedig te informeren over de definitieve ODA-inzet in Mozambique in 2016.

Gevraagd besluit

Uw instemming met en ondertekening van bijgevoegde Kamerbrief.

Kern/samenvatting

- Op 30 mei jl. besloot u de ODA-bijdragen via de staatskas (ter hoogte van EUR 10,2 mln) te bevriezen n.a.v. de bekendstelling van de grote off-budget overheidsleningen.
- Aangezien de Mozambikaanse overheid nog onvoldoende maatregelen heeft getroffen om het vertrouwen te herstellen, heeft het kabinet besloten uitbetaling via de centrale overheid voor 2016 niet te hervatten.
- Om de Mozambikaanse bevolking te ontzien, wordt een deel van de eerder bevroren bijdragen, EUR 5,2 mln via alternatieve kanalen ingezet.

Toelichting

In bijgevoegde brief informeert u de Tweede Kamer over besluit over ODA inzet en komt u terug op de internationale forensische audit.

Signalen vanuit de Mozambikaanse overheid over de bereidheid aan een internationale forensische audit mee te werken zijn in de afgelopen maanden niet eenduidig geweest. Volgens de meest recente (informele) berichtgeving werken partijen nu toch achter de schermen aan een TOR voor een dergelijke audit. Hiernaast zou voorafgaande aan het bezoek van President Nyusi aan de IMF directeur in Washington - geagendeerd voor 15 september- mogelijk een officiële aankondiging over de audit openbaar worden gemaakt. Het eerstvolgende bezoek van het IMF aan Mozambique staat voor later in september gepland.

Van: RS

Aan: DAF

Kopie: SG, DGIS, en PA-R

Kenmerk: ENV-2013.12021

Datum: 7 november 2013

Onderwerp: Mozambique - IMF- Economie - scheepsdeal roept vele vragen op

11

From: MAP-CDP
Sent: donderdag 31 oktober 2013 08:27
To: DGIS; PLV-DGIS; PLV-DGBEB; DAF; DMM-IF; PRE-DEFAT; PAR-EA; DAR; BLN-EA; WAS-EA; MAP-CDP
Subject: [BZ-V] Mozambique - IMF - Economie - scheepsdeal roept vele vragen op
Rubricering1allow: minbuza.nl
X-SBV: 1

Kunt u dit bericht niet goed lezen? [Bekijk dan de online versie.](#)

31 oktober 2013

Ministerie van Buitenlandse Zaken
Berichtenverkeer

BZ-Vertrouwelijk

Mozambique - IMF - Economie - scheepsdeal roept vele vragen op

Van : MAP-CDP
Verzonden op : 31 oktober 2013 08:27
Land/regio : Mozambique
Forum : IMF
Thema : Economie

Samenvatting

Aankoop door Mozambique van 30 schepen roept vele vragen op vooral over de wijze waarop ze zijn gefinancierd. 10 2 a

Commentaar

1
1
11

11, 10 2 a

Bericht

The vessels

On September 6¹¹ a Mozambican order of 24 tuna fishing vessels and 6 boats for coastal patrol was announced in France. The order was placed by a Mozambican company called EMATUM that had been established on August 2, 2013.

EMATUM is a private company. Several of its shareholders however have a majority participation of the Mozambican state. ¹¹

¹¹

¹¹

10 2 a

The financing of this deal

In September EMATUM issued a \$500 million bond, ^{10 2 a}

a top up of \$ 350 million. The total EMATUM bond is therefore \$850 million ¹¹

11

The IMF position

10 2 a, 11

10 2 a, 11

The international donor community position, in particular the G19 budget support donors

10 2 a, 11

Berichtgegevens

Aan : DGIS; PLV-DGIS; PLV-DGBEB; DAF; DMM-IF; PRE-DEFAT; PAR-EA; DAR; BLN-EA;
WAS-EA
Opsteller : 10 2 e
Kenmerk : Map-470/2013
Type : Beleids
Prioriteit : Routine
Rubricering : BZ-Vertrouwelijk
Categorie : Verslag/Info

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Van: RS

Aan: DAF

Kopie: DGIS, COM en PA-R

Kenmerk: ENV-2016.3943

Datum: 2 mei 2016

Onderwerp: Tijdelijk aanhouden OS-middelen aan overheid Mozambique

R akkoord met gevraagd besluit.

Opmerking R:

11

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

R
DAF/ ZMA Maputo
(Plw.) DGIS
M, SG, DGPZ, DGBEB, DDE, IGG, DSO

TER BESLISSING

Datum

29 april 2016

Onze Referentie

2016.242908

Opgesteld door

1 0

memo

Tijdelijk aanhouden OS-middelen aan overheid
Mozambique

Aanleiding

- Crisis rondom verborgen leningen Mozambique.
- Informatie over deze leningen ging u eerder toe en is nogmaals bijgesloten.

Gevraagd besluit

Uw instemming met:

- Tijdelijk bevroren van betalingen aan de Mozambikaanse overheid tot volledige duidelijkheid over verborgen leningen is verschaft en noodzakelijke stappen zijn gezet.
- Onderzoek doen naar mogelijke andere modaliteiten voor NL-fondsen te nemen extra maatregelen (oormerking en audits) ter verzekering van rechtmatig gebruik van NL donorgelden.

Kern/samenvatting

- IMF steun aan Mozambique tijdelijk opgeschort.
- De algemene begrotingssteun donorgroep stelt in brief aan de regering dat de onderliggende principes van begrotingssteun zijn geschonken.
- Voorgestelde Nederlandse inzet is in overeenstemming met andere donoren en multilaterale organisaties.
- NL stelt dat transparantie van de Mozambikaanse overheid cruciaal is om samenwerking te vervolgen.
- De ambassade zal steun aan maatschappelijke organisaties in om verantwoording en transparantie te vergroten.
- Voor 2016 bedraagt de Nederlandse bilaterale steun aan Mozambique 43.5 miljoen euro. Hiervan wordt 53% via overheidskanalen uitbetaald.

Toelichting

Buiten-budgettaire leningen

- De economische situatie van Mozambique is zorgwekkend o.a. vanwege twee grote buiten-budgettaire leningen en 4 kleinere leningen die de vorige regering heeft afgesloten in 2013. De leningen zijn verstrekt aan staatsbedrijven van het Ministerie van Defensie en de geheime dienst.

- Deze leningen, 10 2 a , kwamen boven water nadat een andere buiten-budgettaire lening aan het bedrijf EMATUM, van 850 miljoen, was geherstructureerd.
 - Deze EMATUM lening kwam al eerder in opspraak omdat een groot deel van de lening is gebruikt voor de aanschaf van militair materieel in plaats van vissersboten voor tonijnvangst. (NB: Ematum is gevestigd als brievenbusfirma in Amsterdam).
 - De leningen, uitgegeven door Credit Suisse UK en de Russische bank VTB, hebben de kredietwaardigheid van Mozambique sterk verminderd. De rating van Mozambique is sterk naar beneden toe aangepast.
 - Eerste afbetaling staat gepland voor mei 2016. Dit betreft een bedrag van bijna 200 Mln. 11
- Hierdoor staat de overheidsbegroting onder grote druk.

Datum

29 april 2016

Onze Referentie

2016.242908

Overleg IMF – Mozambikaanse overheid

- Nog voorafgaande aan het bekend worden van de geheime leningen had het IMF eind 2015 een noodkrediet van USD 286 miljoen aan het land toegekend. De Mozambikaanse overheid heeft toen de extra leningen met staatsgaranties verzwegen. 11
 - Als gevolg hiervan heeft het IMF haar geplande missie naar Mozambique geannuleerd en het huidige programma stopgezet.
 - Een delegatie van Mozambikaanse overheid, onder leiding van de Minister-President heeft na de voorjaarsvergaderingen in Washington 11 openheid van zaken gegeven. Hierbij kwamen nog vier andere leningen boven water met een totale waarde van USD 200 mln.
- 1
1
- Op 26 april heeft de overheid een verklaring afgelegd. Dit was een 11 , positieve, stap 11

Politieke situatie

- Mozambique kampt tegelijkertijd met een instabiele politieke situatie. De politieke impasse tussen de regerende partij Frelimo en de belangrijkste oppositiepartij Renamo verscherpt zich. 10 2 a
- Daarnaast hebben meer dan 1.5 miljoen mensen vanwege aanhoudende droogte onvoldoende toegang tot voedsel. Daarnaast stijgen de voedsel en energieprijzen. De lokale munt, de Metical, devalueert hetgeen de toenemende politieke en sociale onrust versterkt.

Het Nederlandse programma in Mozambique:

Het Nederlandse programma richt zich in Mozambique voornamelijk op water, voedselzekerheid, SRGR en inclusieve economische groei. Voor het jaar 2016 is er 43.5 miljoen Euro toegekend aan Mozambique. 53% hiervan wordt via overheidskanalen uitbetaald. De ambassade steunt direct een aantal overheidsprogramma's:

- Gezondheidszorg (2016: €8 mln);
- Capaciteit opbouw van directoraat voor water management. (2016: €1 mln);
- Land management (2016: € 1.3 mln);
- Sociale verzekering (2016: €1.2 mln).

Daarnaast ondersteunt de ambassade decentrale overheidsinstellingen.

- Zambezi Valley Development Agency (2016: € 1.8 mln);

- Stedelijke watervoorziening (2016: €2.9 mln);
- Integraal waterbeheer (2016: € 1.6 mln).

Datum

29 april 2016

Onze Referentie

2016.242908

Bijlage:

Bericht MAP-CDP 14 april 2016

Van: RS

Aan: DAF

Kopie: DGIS, DDE, DIO, IGG, FEZ, DSO, COM en PA-R

Kenmerk: ENV-2016.4689

Datum: 30 mei 2016

Onderwerp: Mozambique: inzet ODA middelen via de overheid

R akkoord met gevraagd besluit.

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

U
R
DAF *mf* 102 e
(Plv) DGIS
SG
MAP, DDE, DIO, IGG, RVO, FEZ, DSO

TER BESLISSING

Datum

27 mei 2016

Onze Referentie

2016.290394

Opgesteld door

102 e

memo

Mozambique: inzet ODA middelen via de overheid

Aanleiding

- De crisis in Mozambique rondom verborgen leningen (referte memo DAF 2016.242908 d.d. 29 april 2016)
- De consequenties van de financiële crisis op de NL ODA inzet in Mozambique.

shoord

Gevraagd besluit

Graag uw akkoord met voorgestelde gefaseerde strategie voor de inzet van ODA middelen:

- 1) Vooralsnog doorgaan met bevrozing bijdragen via de staatskas (*common funds* en sectorprogramma's). Zodra plan van aanpak dat aan IMF eisen voldoet is ontvangen en de analyse van alternatieve financiële modaliteiten is afgerond volgt een volgend weegmoment.
- 2) Doorgaan met programma- en projectfinanciering waarbij NL bijdragen niet via de staatskas gaan en de financiering en aanbesteding wordt gecontroleerd door externe specialisten.

Kern/samenvatting

- 11 samenwerking met de overheid op andere leest moet worden geschoeid maar dat hiervan de bevolking zo min mogelijk de dupe mag worden. De donoren hebben de overheid gemeld dat ABS en bijdragen aan sectorale programma's via de staatskas tijdelijk zijn bevroren en het geen *business as usual* is. 11
- Bovendien is op NL initiatief een inventarisatie gestart naar alternatieve kanalen 11
- Noodzakelijke elementen van eisen die IMF en andere donoren aan plan van aanpak hebben gesteld zijn een *forensic audit*, competent management van ministerie van financiën en centrale bank en terugvinden, op juiste waarde schatten en verkopen van de assets.
- Voorgesteld uitgangspunt is derhalve om 11 voor de bedoelde programma's in de sectoren.

A - Common funds/sectorprogramma's

Inzet NL in lijn met andere donoren om *common funds* en sectorprogramma's te bevroren in afwachting van een adequaat plan van aanpak van de overheid in reactie op de zorgen van donoren op transparantie en accountability.

Datum

27 mei 2016

Onze Referentie

2016.290394

1. Consequentie is dat bijdragen van NL aan drie sectorprogramma's, tot nu toe via de staatskas, vooralsnog bevroren blijven:
 - a. het gezondheidsprogramma, ProSaude (2016: EUR 8 mln);
 - b. het waterprogramma, ASAS (EUR 1 mln);
 - c. het *Social Protection* programma, INNAS (EUR 1,2 mln).
2. Besluitvorming over het al dan niet doorgaan met deze steun¹¹

[Redacted text block]

niet geïdentificeerde
doelen, bijvoorbeeld aflossing en rente van schulden.

B - Programma en projectfinanciering

3. Inzet is om wel door te gaan met NL steun aan projecten gericht op (decentrale of semi-) overheidsinstanties waarbij wel overheidssystemen en -procedures worden gevolgd, maar waarbij de NL bijdragen niet via de staatskas stromen en waar de financiering en aanbesteding wordt gecontroleerd door externe specialisten.
Dit betekent concreet dat we voorstellen voor 4 projecten over te gaan tot betaling.^{10 2 g}

[Redacted text block]

Deze programma's hebben eigen rekeningen bij banken, waardoor zo goed mogelijk gewaarborgd is dat de ODA-middelen bij de projecten terecht komen.

4. Overige projecten, die gericht zijn op NGOs of multilaterale partijen kunnen ongewijzigd doorgang vinden. Voor een totaaloverzicht van de risico's en evt. benodigde extra maatregelen worden ook deze modaliteiten in de eerdergenoemde risicoanalyse meegenomen. Bijdragen worden alleen overgemaakt als er voldoende waarborgen zijn.
5. Projecten vanuit het door RVO beheerde financiële PSD instrumentarium (D2B, DRIVE etc.) kunnen ook doorgang vinden. Hoewel ORIO, DRIVE en D2B *grants* aan de overheid betreffen, gaan de betalingen niet via de overheidsbegroting maar worden direct betaald aan de uitvoerder. Er lopen op dit moment 5 ORIO-projecten in Mozambique op het vlak van irrigatie, kustbescherming, drinkwater en gezondheidszorg met een totale waarde van ruim EUR 127 mln waarvan bijna EUR 60 mln voor rekening van Nederland. Investerings in o.a. watersystemen zijn cruciaal in tijden van droogte. In het kader van deze projecten zijn dit jaar nog betalingen ter waarde van EUR 1,2 mln voorzien voor geleverd werk aan uitvoerende bedrijven. Er wordt gewerkt aan een aantal D2B en DRIVE projecten, maar hier zijn voorlopig nog geen betalingen voorzien.

6. De exportkredietverzekering (EKV) dekking is voorlopig opgeschort (april 2016). Deze crisis heeft immers de schuldpasitie verder verslechterd en de betalingsrisico's zijn hierdoor aanzienlijk toegenomen. Voor lopende ekv polissen op Mozambique heeft deze opschorting geen negatieve gevolgen.

Datum
27 mei 2016

Onze Referentie
2016.290394

7. Door de opschorting kunnen echter nieuwe EKV aanvragen (voorlopig) niet in behandeling worden genomen **11**

Bij betrokkenheid van Nederlandse exporteurs bij de implementatie zullen deze een beroep willen doen op de ekv, die nu dus niet voorhanden is. Voor DRIVE geldt dat het programma zelf een (beperkte) ekv mogelijkheid kent voor landen waar geen reguliere EKV beschikbaar is. **10 2 a, 11**

Toelichting

- **10 2 a**
- De implicaties van bovenstaande stappen voor de uitputting van het bilaterale budget worden met de themadirecties afgestemd. Inzet is om eind juni een inschatting te hebben van de uiteindelijk in 2016 benodigde middelen, afhankelijk van beschikbare informatie en ontwikkelingen.
- Het overzicht van directe overheidsschulden en schulden van bedrijven geheel of gedeeltelijk in handen van de overheid van Mozambique (inclusief hiervoor afgegeven garanties) is vrijwel compleet. Nieuwe IMF missie naar Mozambique ter voorbereiding van onderhandelingen over een nieuw programma is voorzien voor 15 juni. **10 2 a**
- Binnen de sectoren bestaan verschillende modaliteiten van financiering. De ambassade heeft het initiatief genomen om een consultant in te huren die voor de donorgemeenschap een analyse opstelt die per financieringskanaal aangeeft wat de risico's van weglekkende fondsen zijn en hoe die kunnen worden ondervangen. De ambassade legt hiermee een technische basis voor geïnformeerde en eensgezinde besluitvorming in de donorgemeenschap voor hervatten van de financiering via diverse kanalen in de verschillende sectoren. **10 2 a**

¹ Andere donoren hebben nog algemene begrotingssteun (ABS) en de sectorale begrotingssteun als modaliteit. NL maakt echter geen gebruik van deze laatste twee modaliteiten.

- De ambassade heeft met haar MJSP 2014-2017 al een voorschot genomen op betere controle van financieringsstromen en behalen van resultaten door samen te werken met sterke decentrale, strategische partners. Van deze partners wordt ook de capaciteit versterkt, bijv. door coaching door een externe auditor, van de planning- en financiële afdelingen van de counterpart. Ondersteuning administratie landrechten (Gasterra), is hiervan een goed voorbeeld.

Datum

27 mei 2016

Onze Referentie

2016.290394

Van: RS

Aan: PS

Kopie: DAF, DGBEB, DGIS, DGPZ, COM en PA-R

Kenmerk: ENV-2016.6279

Datum: 14 juli 2016

Onderwerp: Beoogd inkomend bezoek President Mozambique - Mogelijkheden praktische invulling

Zie opmerkingen R op memo.

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

M via R
DAF i.a. *12/VII/2016*
(Plv)DGBEB, (Plv)DGIS, DGPZ
DKP, SG, ZMA MAP
plv DIO

TER BESLISSING

Datum
12 juli 2016

Onze Referentie
2016.403575

10 2 e

memo

Beoogd inkomend bezoek President Mozambique –
Mogelijkheden praktische invulling

Aanleiding

Per memo van 28 juni (zie bijlage) is opportuniteit van beoogd inkomend bezoek van president Nyusi aan u voorgelegd. Reactie R en M hierop en informeel overleg tussen plv-DGBEB en R op 7 juli jl. geven aanleiding tot aanvullend memo.

Gevraagd besluit

Uw instemming met verdere concrete invulling van inkomend bezoek van President Nyusi van 13-15 oktober 2016 als werkbezoek.

Kern/samenvatting

- Overwegingen op basis waarvan DAF positief adviseert t.a.v. een inkomend bezoek van president Nyusi van 13-15 okt 2016 zijn uiteengezet in memo van 28 juni 2016 (bijgevoegd).

Intrekking dan wel uitstel van de uitnodiging van Nederland aan de president zou de mogelijkheid tot een kritische dialoog, waarbij ook belang van Mozambikaanse bevolking voorop staat, op het spel zetten.

10 2 g

Er zullen geen contracten worden ondertekend tijdens het bezoek in het bijzijn van NLse overheid.

Uitgaande van beschikbaarheid ZMK, MP en M treft u hierbij de elementen aan waar programma uit zou kunnen bestaan.

Toelichting

Politieke ontwikkelingen

- Voortrekkersrol in dit proces wordt volgens informatie van de post juist vervuld door president Nyusi.
- Een eerste stap is gezet door Minfin van Mozambique met het voorleggen van een aangepaste begroting aan het parlement, waarmee een bezuiniging

- van 10% wordt doorgevoerd op het overheidsbudget van 2016 (en waarin sociale sectoren worden ontzien).

Datum
12 juli 2016

Onze Referentie

11

Elementen tentatief programma

- Beoogd programma vereist geen ontmoeting tussen Nyusi en R.
- Het tekenen van contracten is niet aan de orde
- 11
- O.I.v. M, kritische dialoog over politieke en economische situatie in Mozambique
- 10 2 a
- Bezoek Haven Rotterdam/ Tweede Maasvlakte: gastheer Burgemeester Rotterdam/ Wethouder/ Commissaris v.d. Koning, ambtelijke aanwezigheid BZ
- Energie-evenement, in samenwerking met NL bedrijfsleven 10 2 en NL gasinstellingen 10 2 g
- 11
- 10 2 g
- Bezoek in kader van Water (deltawerken, drinkwater, stroomgebieden rivieren, o.i.d.): ambtelijke aanwezigheid BZ
- Matchmaking evenement Mozambikaanse bedrijvendelegatie: verantwoordelijkheid bij MOZ, mogelijk ondersteuning BZ (via RVO). Mogelijk rol hoogambtelijk BZ (DGBEB) in opening.

Vertrouwelijk – Bevat bedrijfsgevoelige info

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

M via R
DAF MY 28/6
DGPZ, (PIV) DGIS
DKP, SG
ZMA MAP, DIO

Datum

28 juni 2016

Onze Referentie

2016.369516

Opgesteld door

10 2 e

1

memo

Beoogd inkomend bezoek President van Mozambique

Aanleiding

Vragen van bezoekenoverleg (16 juni jl.) over:

- 1) Politieke opportuniteit van inkomend bezoek President Nyusi (as 13 oktober) in het licht van de financieel-economische crisis in Mozambique als gevolg van het aangaan van off-budget leningen;
- 2) Inschatting persoonlijke betrokkenheid huidige President Nyusi daarbij

Gevraagd besluit

Uw instemming met het door laten gaan van het beoogde inkomende bezoek President Nyusi van 13-15 oktober 2016 als werkbezoek met een officieel karakter.

Kern/samenvatting

- Bezoek biedt bij uitstek de kans op een constructief politieke dialoog met de Mozambikaanse regering over zowel de politieke situatie als de financieel-economische crisis als gevolg van o.a. de verborgen leningen.
- Bezoek wordt door NL bedrijfsleven zeer verwelkomd: 10 2 g
- Uitnodiging voor het bezoek werd nogmaals bevestigd in brief van ZMK ter gelegenheid van Onafhankelijkheidsdag van Mozambique.
- 10 2 a
- Persoonlijke betrokkenheid van President Nyusi bij off-budget leningen is op dit moment niet bewezen.
- 11

Toelichting

Politieke opportuniteit:

- Na het aan het licht komen van de leningen hebben de Mozambikaanse regering en het parlement belangrijke stappen gezet op het terrein van transparantie en macro-economische maatregelen. 11

- 10 2 a [redacted]
- 10 2 a [redacted]
- President Nyusi zet zich persoonlijk in om vredesonderhandelingen tussen Frelimo en Renamo te stimuleren. Nyusi en Dhlakama spraken telefonisch over agenda en de uitbreiding van de onderhandelingsteams. Ook is er overeenstemming over de inzet van internationale bemiddelaars, waaronder de EU, bij de onderhandelingen.

Verborgene leningen: Inschatting betrokkenheid Nyusi

- Op dit moment zijn er geen directe aanwijzingen van persoonlijke betrokkenheid van President Nyusi bij het aangaan van de off-budget leningen.
- 11 [redacted]
- Bronnen wijzen op directe betrokkenheid van voormalig President Guebuza, diens zoon en voormalig Min Fin Cheng.
- 11 [redacted]
- MP do Rosario heeft recent, namens de regering, publiekelijk afstand genomen van de acties van de vorige regering, waarbij de grondwet en de budgetwetgeving zijn geschonden.
- 11 [redacted]

NL politieke risico's en status van bezoek:

- Ontwikkelingen in MOZ staan op de radar van Tweede Kamer en media: Kamerbrief d.d. 16 juni en tijdens Wetgevingsoverleg d.d. 21 juni zijn vragen gesteld over de betrokkenheid van de huidige regering in het leningschandaal en gevolgen daarvan op de NL relatie met Mozambique.
- Bezoek van President zal mogelijk verdere vragen oproepen bij TK.
- Echter, bezoek zal worden benut om op hoog niveau belang van transparantie en verbeterde accountability te benadrukken. Nadruk kan immers worden gelegd op een constructieve politiek dialoog zonder hierbij kritische onderwerpen te schuwen. 10 2 a [redacted]

1
1

- 11 [redacted] 11 [redacted]

Belang van bezoek voor NL bedrijfsleven:

- NL bedrijfsleven verwelkomt het bezoek van de President. Een aantal Nederlandse bedrijven dingt mee naar grote contracten. Juist overheid-tot-

overheid contacten op het hoogste niveau zijn daarbij voor het Nederlandse bedrijfsleven van belang.

Datum
28 juni 2016

- 10 2 g [redacted]
- [redacted]
- 11, 10 2 a [redacted]
- Bezoek biedt gelegenheid om ook NL kennis en expertise op gebied van water en voedselzekerheid & landbouw te profileren.
- 11 [redacted]

Financiële situatie:

- Grote zorg over de ernstig verslechterde financiële situatie de afgelopen 6 maanden. Belangrijkste oorzaken naast de verborgen leningen zijn: droogte, overstromingen, daling prijzen van grondstoffen en de veiligheidssituatie.
- Verminderde groei vastgesteld op voorlopig 4,5% (in 2015 nog 6,6%); inflatie op 16 % (eind mei); schuld was eind 2015 86% van het BBP maar zal oplopen tot 111% van het BBP aan het einde van 2016, o.a. als gevolg van de devaluatie van de metical.
- De MAM & Proindicus leningen die april jl. bekend werden, leidden tot een stijging van 3% van de schuld voor 2017-2021. 10 2 a [redacted]

1
0
1
1

Van: RS

Aan: DAF

Kopie: DGIS, DGPZ, FEZ, DDE, DSO, IGG, DIO, COM en PA-R

Kenmerk: ENV-2016.7173

Datum: 22 augustus 2016

Onderwerp: Mozambique: inzet ODA middelen in 2016 (vervolg)

R akkoord met gevraagd besluit.

Aan R. [redacted] 10 2 e
Van [redacted] 10 2 e
Via FEZ/BZ en (Plv) DG
Kopie aan SG, DGPZ
Afgestemd met ZMA MAP, DDE, DSO, IGG, DIO, RVO

TER BESLISSING

Datum
15 augustus 2016

Onze Referentie
Min. Buz. 551 676

Opgesteld door
10 2 e

memo

Mozambique: inzet ODA middelen in 2016 (vervolg)

Aanleiding

Onder druk van internationale gemeenschap en IMF hebben de Mozambikaanse autoriteiten, afgelopen maanden een aantal financiële en fiscale maatregelen genomen als antwoord op de crisis rondom om de verborgen leningen. Aan de twee voorwaarden voor hervatting van de Nederlandse hulp via de centrale overheid van Mozambique is echter nog niet voldaan. Dit heeft consequenties voor de Nederlandse inzet in Mozambique voor de tweede helft van 2016.

Gevraagd besluit

Graag uw akkoord met onderstaande lijn voor de Nederlandse inzet in Mozambique in de tweede helft van 2016. Deze lijn sluit aan bij het eerder door u goedgekeurde memo en uw reactie op het memo van het bezoek van de President over nieuw te sluiten contracten met de Mozambikaanse overheid. Essentie:

1. De bevroren bijdragen, bestemd voor hulp aan sociale sectoren via het centrale overheidskanaal t.w.v. EUR 10,2 mln, worden niet betaald.
2. EUR 5,2 mln wordt alternatief ingezet via bestaande partners buiten de centrale overheidskanalen om (nl. EUR 4 mln aan PSI en EUR 1,2 mln aan Zambezi Valley Development Agency).
3. Drie voorziene PSD-activiteiten (TA MAGTAP, D2B Beira toegangsweg haven en watervoorziening) gaan door.

Kern/samenvatting

1. Niet uitbetalen van EUR 10,2 mln aan bevroren bijdragen
 - In eerder memo werden voorwaarden gesteld voor hervatting van de bevroren programma's waaraan 10,2 mln Euro was gecommitteerd. De post stelt vast dat niet aan de voorwaarden voor hervatting is voldaan en stelt daarom voor om in 2016 geen betalingen meer te doen aan de drie bevroren programma's. Dit betekent dat EUR 10,2 mln vrijkomt.
2. Alternatief inzetten EUR 5,2 mln vrijgekomen bijdragen
 - Voorstel is om ca. de helft van de vrijgekomen middelen (EUR 5,2 mln) in te zetten via alternatieve kanalen, ten behoeve van gezondheid en voedselzekerheid. Hiermee worden (in lijn met memo d.d. 27 mei) de gevolgen voor de Mozambikaanse bevolking 11 beperkt.
 - Dit betekent dat in de uitvoeringsrapportage EUR 5 mln wordt ingeleverd. Dit is een duidelijk signaal 11

3. Voorziene PSD-activiteiten door laten gaan

- Op dit moment komen drie nieuwe PSD activiteiten voor financiering in aanmerking. Financiering verloopt niet via de centrale overheid. Vanwege uw eerdere opmerkingen op het memo van 12 juli jl. over het inkomend bezoek van president Nyusi, worden deze separaat voorgelegd.

Toelichting

Ad 1)

Waarom niet is voldaan aan de voorwaarden voor hervatting van de bevroren bijdragen (EUR 10,2 mln)

Drie programma's, die via de centrale overheidskanalen worden gefinancierd, zijn direct na het bekend worden van de verborgen leningen bevroren:

1. het gezondheidsprogramma Pro Saude (raming 2016: EUR 8 mln);
 2. het waterprogramma, ASAS (raming 2016: EUR 1 mln);
 3. het *Social Protection* programma, INAS (raming 2016: EUR 1,2 mln).
- In eerder memo werden twee voorwaarden gesteld voor hervatting van de bevroren programma's:
 - 1) adequate maatregelen van MOZ overheid om vertrouwen te herstellen;
 - 2) uitkomst onderzoek naar betrouwbaarheid van het financieringssysteem van de overheid bekend.

- 10 2 a, 11

- 11, 10 2 a

Ad 2)

Voorstel voor alternatieve inzet van EUR 5,2 mln van de vrijgekomen middelen

Gezondheidszorg:

- Door het grotendeels wegvallen van donorbijdragen aan het *ProSaude Common Fund* van Min. van Gezondheid vallen er gaten in de dienstverlening aan de bevolking.
- Hiertoe stelt de post voor om EUR 4 miljoen in te zetten voor het verlenen van gezondheidsdiensten via de bestaande strategische partner Population Services International (PSI, een internationale NGO).
 - o PSI werkt in 120 klinieken en houdt gezinsplanning voor 192.000 extra meisjes en vrouwen in Mozambique betaalbaar.

- o PSI draagt bij aan de resultaatgebieden van het Nederlandse SRGR-beleid en heeft voldoende absorptiecapaciteit voor een éénmalige extra bijdrage van EUR 4 mln.

Datum
15 augustus 2016
Onze Referentie

Voedselzekerheid:

- Om de weerbaarheid van de bevolking van Mozambique tegen droogtes te vergroten, stelt de post voor om EUR 1,2 miljoen additioneel in te zetten ter stimulering van de rurale economie door investeringen in 'climate smart' landbouwtechnieken, zaadveredeling, versterking van business skills en landrechten.
- Uitvoerende organisatie is bestaande strategische partner de Zambezi Valley Development Agency. Fondsen verlopen via een speciaal daartoe opgerichte bankrekening (en dus niet via de centrale staatskas).

10 2 g

Van: RS

Aan: DAF

Kopie: DGIS, FEZ, COM en PA-R

Kenmerk: ENV-2016.7445

Datum: 30 augustus 2016

Onderwerp: Gewijzigde inzet ODA Mozambique in 2016 - Opportuniteit informeren Kamer

R eens met opmerking DGIS (Adviseer 1).

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

U
R. *26/08*
DAF
(~~pl~~) DGIS
SG, MAP, RS, FEZ, PA,

TER BESLISSING

Datum
26 augustus 2016

Onze Referentie
2016.572369

Opgesteld door
10 2 e

memo

Gewijzigde inzet ODA Mozambique in 2016 –
Opportuniteit informeren Kamer

Aanleiding

- Uw recente akkoord op het memo van 22/8 over inzet ODA middelen in Mozambique in 2016. (Ref. Env.2016-7173, zie bijlage).
- Uw mondelinge toezegging aan Kamerlid Van Laar (PvdA) tijdens het wetgevingsoverleg van 21/6 om bij wijziging van de inzet van ODA middelen in partnerlanden de Kamer te informeren.

Gevraagd besluit

11

11

Kern/samenvatting

11

Opvolging

- 11

Toelichting

Ad A) Mondelinge toezegging tijdens wetgevingsoverleg

Datum

26 augustus 2016

Onze Referentie

2016.572369

Tijdens het Wetgevingsoverleg Algemene Commissie BuHa-OS van 21/6 jl drong Kamerlid Van Laar erop aan dat de Tweede Kamer in het vervolg direct wordt geïnformeerd *"over het stopzetten van delen van hulp of de gehele hulp aan een partnerland door het Ministerie."* (p. 18, verslag wetgevingsoverleg, Kamerstuk 34475-XVII-9) Volgend op uw uitleg over het landenprogramma Mozambique gaf hij aan: *"Wat mij betreft is dat wel twee briefjes waard. Zodra er opgeschort wordt, wordt de kamer geïnformeerd. Desnoods kan dat op de manier waarop u ons informeert over fraude. (...) Dat kan, als het moet vertrouwelijk. (...) Maar de Kamer dient geïnformeerd te worden via een klein briefje. (...)"* Uw reactie op de laatstgenoemde uitspraak was: *"Mij rest een deemoedig bevestigend antwoord op de vraag van de heer Van Laar. Mocht het zich nog eens voordoen, wat we niet hopen, dan gaan we het gewoon zo doen."* (p. 25-26, verslag wetgevingsoverleg)

Rijksoverheid

10 2 e

Scanformulier voor Sophia Centrale Scandienst – 2D48

Directie: DIO / IMH / EAB / DGBEB / DDE / DAF

Contactpersoon: 10 2 e

Toestelnummer/emailadres:

Datum: 2016

Document rubricering ☐ n.v.t. ☐ BZ-Vertrouwelijk ☐ Anders, nl.

Maak uw keuze uit één van de onderstaande opties

Document opnemen:

Recordnummer

☐ **Dossiermap**

BZ-

2016

☐ **Envelop**

ENV-

2016

☐ **MINBUZA Document**¹

MINBUZA

2016

☐ **HGIS documenten**

Dossiermap

BZ-

2016

Activiteitennummer: _____

Organisatie: _____

Titel document: _____

☐ Map A (brondocumenten)

☐ MAP B (correspondentie)

☐ MAP F (betalingen)

☐ MAP R (verantwoording)

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

R
DAF
(plv)DGIS
M, SG, DGPZ, FEZ, DDE, DSO, IGG
MAP

TER BESLISSING

Datum

31 augustus 2016

Onze Referentie

MINBUZA-2016.583057

Opgesteld door

10 2 e

1

memo

Ondertekening Kamerbrief over Mozambique: definitieve
inzet ODA in 2016

Aanleiding

Uw besluit van 30/8 jl. nav memo ref. ENV-2016.7445 om de Kamer met een korte brief spoedig te informeren over de definitieve ODA-inzet in Mozambique in 2016.

Gevraagd besluit

Uw instemming met en ondertekening van bijgevoegde Kamerbrief.

Kern/samenvatting

- Op 30 mei jl. besloot u de ODA-bijdragen via de staatskas (ter hoogte van EUR 10,2 mln) te bevriezen n.a.v. de bekendstelling van de grote off-budget overheidsleningen.
- Aangezien de Mozambikaanse overheid nog onvoldoende maatregelen heeft getroffen om het vertrouwen te herstellen, heeft het kabinet besloten uitbetaling via de centrale overheid voor 2016 niet te hervatten.
- Om de Mozambikaanse bevolking te ontzien, wordt een deel van de eerder bevroren bijdragen, EUR 5,2 mln via alternatieve kanalen ingezet.

Toelichting

In bijgevoegde brief informeert u de Tweede Kamer over besluit over ODA inzet en komt u terug op de internationale forensische audit.

Signalen vanuit de 11

Volgens de meest recente 11

Hiernaast zou voorafgaande aan het 10 2 a, 11

staat voor later in september gepland.

11

From: 10 2 e
Sent: donderdag 1 september 2016 17:39
To: RS; 10 2 e
Cc: 10 2 e; Buijs, Reina; Rebergen, 10 2 e; Gonggrijp, Mette; 10 2 e; Grotenhuis, Pascal
Subject: Bericht Mozambique - IVM KAMERBRIEF DIE VOORLIGT AAN R

Gezien de volgende ontwikkelingen, die ons zojuist bekend, werden geven we in overweging de tekst van de Kamerbrief, die voorligt aan R marginaal aan te passen.

- Met vriendelijke groet,

DAF - Mozambique & Tanzania

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

R
DAE 31/08
(ph) DGIS
M, SG, DGPZ, FEZ, DDE, DSO, IGG
MAP

TER BESLISSING

Datum

31 augustus 2016

Onze Referentie

MINBUZA-2016.583057

Opgesteld door

10 2 e

10 2 e

memo

Ondertekening Kamerbrief over Mozambique: definitieve
inzet ODA in 2016

Aanleiding

Uw besluit van 30/8 jl. nav memo ref. ENV-2016.7445 om de Kamer met een korte brief spoedig te informeren over de definitieve ODA-inzet in Mozambique in 2016.

Gevraagd besluit

Uw instemming met en ondertekening van bijgevoegde Kamerbrief.

Kern/samenvatting

- Op 30 mei jl. besloot u de ODA-bijdragen via de staatskas (ter hoogte van EUR 10,2 mln) te bevriezen n.a.v. de bekendstelling van de grote off-budget overheidsleningen.
- Aangezien de Mozambikaanse overheid nog onvoldoende maatregelen heeft getroffen om het vertrouwen te herstellen, heeft het kabinet besloten uitbetaling via de centrale overheid voor 2016 niet te hervatten.
- Om de Mozambikaanse bevolking te ontzien, wordt een deel van de eerder bevroren bijdragen, EUR 5,2 mln via alternatieve kanalen ingezet.

Toelichting

In bijgevoegde brief informeert u de Tweede Kamer over besluit over ODA inzet en komt u terug op de internationale forensische audit.

Signalen vanuit de 11

geweest. Volgens de meest recente 11

Hiernaast zou voorafgaande aan het 11, 10 2 a

staat voor later in september gepland.

Aan de Voorzitter van de
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Binnenhof 4
Den Haag

Directie Sub-Sahara Afrika
Bezuidenhoutseweg 67
2594 AC Den Haag
Postbus 20061
Nederland
www.rijksoverheid.nl

Onze Referentie
MINBUZA-2016.583061

Datum september 2016
Betreft Definitieve inzet hulpprogramma's Mozambique 2016

Geachte voorzitter,

Per brief van 16 juni jl. (Ref. DAF-2016Z11030/ 2016D22987) werd u geïnformeerd over het kabinetsbesluit van 30 mei jl. om bij wijze van voorlopige maatregel, de directe steun aan de centrale overheid van Mozambique op te schorten. Het besluit werd genomen nadat bekend werd dat de Mozambikaanse overheid twee leningen ter waarde van 1,4 miljard USD had verzwegen. Bij deze wil ik u informeren over de definitieve inzet van Nederlandse hulpprogramma's in Mozambique in 2016.

In hogergenoemde brief sprak het kabinet de hoop uit dat de Mozambikaanse overheid bereid zou zijn om concrete acties te ondernemen richting financieel herstel. Afhankelijk van het door de Mozambikaanse regering ingezette pakket aan maatregelen zou het kabinet al dan niet tot hervatting van de betaling van de bevroren bijdragen via de centrale overheid besluiten.

Inmiddels heeft de Mozambikaanse overheid enkele positieve stappen gezet. Zo zijn de overheidsuitgaven met 10 procent teruggebracht en zijn enkele fiscale maatregelen genomen. Hiernaast lopen de eerder aangekondigde onderzoeken van het Mozambikaanse parlement en Openbaar Ministerie. De regering is echter nog niet akkoord gegaan met een internationale forensische audit. Naast het IMF en Nederland blijven de overige internationale partners van Mozambique op een onafhankelijk extern onderzoek aandringen als essentiële voorwaarde voor herstel van vertrouwen.

Het kabinet heeft op 22 augustus jl. besloten om de voorlopige maatregel van 30 mei jl. om te zetten in een definitieve maatregel voor 2016, namelijk om een bedrag van 10,2 mln euro niet meer via de centrale overheid van Mozambique in te zetten. Het kabinet wil echter de gevolgen van dit besluit voor de Mozambikaanse bevolking zoveel mogelijk beperken. Een deel van de middelen, namelijk 5,2 mln euro, wordt daarom via alternatieve kanalen ingezet. Het overige deel, 5 mln euro, zal niet in Mozambique ingezet worden. De definitieve maatregel wordt genomen om het signaal naar de Mozambikaanse overheid te blijven dragen dat verdere herstelmaatregelen nodig zijn voor normconformiteit van de hulprelatie.

11

11

Directie Sub-Sahara Afrika

Onze Referentie

MINBUZA-2016.583061

bedrag van 4 miljoen euro zal via *Population Services International* ten goede komen aan 120 klinieken ter ondersteuning van gezinsplanning voor 192.000 mannen en vrouwen. De overige 1,2 miljoen euro zal de *Zambezi Valley Development Agency* investeren in 'climate smart' landbouwtechnieken, landverdeling, versterking van business skills en landrechten.

De Minister voor Buitenlandse Handel
en Ontwikkelingssamenwerking,

Lilianne Ploumen

Van: RS

Aan: DAF

Kopie: DGIS, FEZ, COM en PA-R

Kenmerk: ENV-2016.7445

Datum: 30 augustus 2016

Onderwerp: Gewijzigde inzet ODA Mozambique in 2016 - Opportuniteit informeren Kamer

R eens met opmerking DGIS (Adviseer 1).

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

U
R
ph *DA* *26/08*
(ph) *DGIS*
SG, MAP, RS, FEZ, PA,

TER BESLISSING

Datum
26 augustus 2016

Onze Referentie
2016.572369

Opgesteld door
10 2 e
10 2 e

memo

Gewijzigde inzet ODA Mozambique in 2016 –
Opportuniteit informeren Kamer

Aanleiding

- Uw recente akkoord op het memo van 22/8 over inzet ODA middelen in Mozambique in 2016. (Ref. Env.2016-7173, zie bijlage).
- Uw mondelinge toezegging aan Kamerlid Van Laar (PvdA) tijdens het wetgevingsoverleg van 21/6 om bij wijziging van de inzet van ODA middelen in partnerlanden de Kamer te informeren.

Gevraagd besluit

11

Kern/samenvatting

11

B)

11

Toelichting

Ad A) Mondelinge toezegging tijdens wetgevingsoverleg

Datum

26 augustus 2016

Onze Referentie

2016.572369

Tijdens het Wetgevingsoverleg Algemene Commissie BuHa-OS van 21/6 jl drong Kamerlid Van Laar erop aan dat de Tweede Kamer in het vervolg direct wordt geïnformeerd *"over het stopzetten van delen van hulp of de gehele hulp aan een partnerland door het Ministerie."* (p. 18, verslag wetgevingsoverleg, Kamerstuk 34475-XVII-9) Volgend op uw uitleg over het landenprogramma Mozambique gaf hij aan: *"Wat mij betreft is dat wel twee briefjes waard. Zodra er opgeschort wordt, wordt de kamer geïnformeerd. Desnoods kan dat op de manier waarop u ons informeert over fraude. (...) Dat kan, als het moet vertrouwelijk. (...) Maar de Kamer dient geïnformeerd te worden via een klein briefje. (...)"* Uw reactie op de laatstgenoemde uitspraak was: *"Mij rest een deemoedig bevestigend antwoord op de vraag van de heer Van Laar. Mocht het zich nog eens voordoen, wat we niet hopen, dan gaan we het gewoon zo doen."* (p. 25-26, verslag wetgevingsoverleg)

Scanformulier voor Sophia Centrale Scandienst – 2D48

Directie: DIO / IMH / EAB / DGBEB / DDE / DAF

Contactpersoon: 10 2 e

Toestelnummer/emailadres: 10 2

Datum: 2016

Document rubricering ☐ n.v.t. ☐ BZ-Vertrouwelijk ☐ Anders, nl.**Maak uw keuze uit één van de onderstaande opties**

Document opnemen:

Recordnummer

☐ **Dossiermap**

BZ-

2016

☐ **Envelop**

ENV-

2016

☐ **MINBUZA Document**¹

MINBUZA

2016

☐ **HGIS documenten****Dossiermap**

BZ-

2016

Activiteitsnummer: _____

Organisatie: _____

Titel document: _____

☐ Map A (brondocumenten)☐ MAP B (correspondentie)☐ MAP F (betalingen)☐ MAP R (verantwoording)

Aan de Voorzitter van de
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Binnenhof 4
Den Haag

Directie Sub-Sahara Afrika
Bezuidenhoutseweg 67
2594 AC Den Haag
Postbus 20061
Nederland
www.rijksoverheid.nl

Onze Referentie
Minbuza 2016.583061

Datum september 2016
Betreft Definitieve inzet hulpprogramma's Mozambique 2016

Geachte voorzitter,

Per brief van 16 juni jl. (Ref. DAF-2016Z11030/ 2016D22987) werd u geïnformeerd over het kabinetsbesluit van 30 mei jl. om bij wijze van voorlopige maatregel, de directe steun aan de centrale overheid van Mozambique op te schorten. Het besluit werd genomen nadat bekend werd dat de Mozambikaanse overheid twee leningen ter waarde van 1,4 miljard USD had verzwegen. Bij deze wil ik u informeren over de definitieve inzet van Nederlandse hulpprogramma's in Mozambique in 2016.

In hogergenoemde brief sprak het kabinet de hoop uit dat de Mozambikaanse overheid bereid zou zijn om concrete acties te ondernemen richting financieel herstel. Afhankelijk van het door de Mozambikaanse regering ingezette pakket aan maatregelen zou het kabinet al dan niet tot hervatting van de betaling van de bevroren bijdragen via de centrale overheid besluiten.

Inmiddels heeft de Mozambikaanse overheid enkele positieve stappen gezet. Zo zijn de overheidsuitgaven met 10 procent teruggebracht en zijn enkele fiscale maatregelen genomen. Ook is op 31 augustus de gouverneur van de Centrale Bank vervangen door voormalig Mozambikaans IMF official Zandamela. Hiernaast lopen de eerder aangekondigde onderzoeken van het Mozambikaanse parlement en Openbaar Ministerie. De regering is echter nog niet akkoord gegaan met een internationale forensische audit. Naast het IMF en Nederland blijven de overige internationale partners van Mozambique op een onafhankelijk extern onderzoek aandringen als essentiële voorwaarde voor herstel van vertrouwen. President Nyusi bezoekt binnen twee weken de Verenigde Staten en spreekt met het IMF.

Het kabinet heeft op 22 augustus jl. besloten om de voorlopige maatregel van 30 mei jl. om te zetten in een definitieve maatregel voor 2016, namelijk om een bedrag van 10,2 mln euro niet meer via de centrale overheid van Mozambique in te zetten. Het kabinet wil echter de gevolgen van dit besluit voor de Mozambikaanse bevolking zoveel mogelijk beperken. Een deel van de vrijgekomen middelen, namelijk 5,2 mln euro, wordt daarom via alternatieve kanalen ingezet. Het overige deel, 5 mln euro, zal niet in Mozambique ingezet worden. Deze maatregel wordt genomen om het signaal naar de Mozambikaanse regering uit te

blijven dragen dat verdere herstelmaatregelen nodig zijn voor normalisering van de hulprelatie.

Directie Sub-Sahara Afrika

De genoemde inzet van 5,2 miljoen euro zal voor programma's op het terrein van gezondheidszorg en bevordering van voedselzekerheid als volgt worden ingezet. Een bedrag van 4 miljoen euro zal via *Population Services International* ten goede komen aan 120 klinieken ter ondersteuning van gezinsplanning voor 192.000 meisjes en vrouwen. De overige 1,2 miljoen euro zal de *Zambezi Valley Development Agency* investeren in 'climate smart' landbouwtechnieken, zaadveredeling, versterking van business skills en landrechten.

Onze Referentie

Minbuza 2016.583061

De Minister voor Buitenlandse Handel
en Ontwikkelingssamenwerking,

Lilianne Ploumen

DISCUSSIE PAPER – HERVATTING HULP AAN MOZAMBIQUE

Inleiding

In mei 2016 kwamen grootschalige door de Moz overheid aangegane off-budget leningen aan het licht. De onthulling leidde tot een grote financiële crisis in Mozambique en een vertrouwensbreuk met de internationale gemeenschap, waaronder Nederland. R besloot per direct om alle resterende hulp aan Mozambique voor 2016, die werd uitbetaald via de staatskas (10,2 mln. euro), te bevriezen. De bevrozing werd in augustus 2016 omgezet in een annulering.

Nederland stelde net als andere donoren en het IMF eisen aan hervatting van hulp. De belangrijkste van deze eisen, namelijk uitvoering van een internationale audit, zal naar verwachting binnenkort vervuld zijn. Het gerenommeerde auditkantoor, Kroll, is onlangs aangesteld om binnen een termijn van 90 dagen de audit uit te voeren.

11

Het doel van dit document is dan ook om een duidelijke lijn uit te zetten voor wat betreft voorwaarden voor hervatting. Hiernaast wordt in dit document een globale hervattingsstrategie uiteengezet.

10 2 a

De financiële crisis in Mozambique biedt niet alleen grote uitdagingen, maar ook kansen om belangrijke veranderingen te weeg te brengen in het voordeel van de Mozambikaanse samenleving als geheel. Ten grondslag aan de in dit document besproken hervattingsstrategie ligt dan ook een reflectie op de Nederlandse inzet.

Ge-eiste en genomen Maatregelen

De Tweede Kamer was er per brief van 16/6 over geïnformeerd dat Mozambique een aantal stappen zou moeten nemen om het vertrouwen van Nederland en andere donoren terug te winnen, namelijk:

- Er zou een internationale forensische audit moeten worden uitgevoerd om duidelijkheid te krijgen over de verantwoordelijkheden rondom de leningen en staatsgaranties.
- De Mozambikaanse regering zou hiernaast stappen moeten zetten om het bestuur van de Centrale Bank en het Ministerie van Financiën aanzienlijk te verbeteren.
- Ook zou privatisering van staatsbedrijven hoge prioriteit moeten krijgen, zodat een deel van de staatsschuld afgelost zou kunnen worden.

10 2 a

10 2 a

Het IMF stelt de volgende eisen aan 10 2 a Mozambique:

- Aanvullende monetaire en fiscale maatregelen moeten genomen zijn om de devaluatie van de Mozambikaanse munteenheid, de Metical, en inflatie te beteugelen. 11
- De internationale audit naar de drie bedrijven die hebben geprofiteerd van de verborgen leningen moet zijn afgerond en de Mozambikaanse overheid moet adequate follow-up actie hebben genomen.
- 10 2 a

Andere donoren, zoals XXX en XXX stellen de volgende (aanvullende) eisen aan hervatten van hulp aan Mozambique

- XXXX

De maatregelen die inmiddels genomen zijn door de overheid van Mozambique zijn de volgende:

- Er is een parlementair onderzoek naar de leningen opgestart (onderzoek werd aangekondigd op 8/6/2016).
- De overheidsuitgaven over 2016 zijn met 10 procent teruggebracht (aangekondigd door Minister van Financien Maleiane op 7/7).
- De gouverneur van de Centrale Bank van Mozambique is vervangen (Op 31/8 werd Gove vervangen door Zandamela, een IMF econoom met goede reputatie).
- Fiscale maatregelen:
- Monetaire maatregelen: Er zijn sterke rentestijgingen afgekondigd door de Centrale Bank van Mozambique (oktober 2016).
- Men heeft de opdracht gegeven tot het laten uitvoeren van een internationale onafhankelijke audit (akkoord over ToR werd in november bereikt) Uitkomst van de audit wordt in februari verwacht.
- Men heeft openheid verschaft naar de verschillende crediteuren toe en verzocht om herstructurering van de (EMATUM) schulden. De Moz overheid heeft op 25/10 aangegeven niet meer in staat te zijn om de schulden te kunnen aflossen.

11

Het is misschien niet reëel te verwachten dat 11 wordt
uitgegaan van het volgende.

¹ Of dit zo is wordt op basis van het 10 2 a

11, 10 2 a

Kamerbrief

- Verbetering van het bestuur van de Ministerie van Financien.
- Prioritering door de Mozambikaanse overheid van privatisering van staatsbedrijven.

Eisen IMF en andere donoren

- Aanvullende monetaire en fiscale maatregelen.
- Adequate follow-up na openbaarmaking van het auditrapport.
- Akkoord bereikt met de crediteuren over herstructurering van de schulden

11

11

Voor wat betreft de 11

iedere stap. toenemen bij

11 zou er als volgt uit kunnen zien.

*11

11

*11

11

[REDACTED]

[REDACTED]

Mozambique

Q: Welke stappen heeft de Mozambikaanse overheid genomen om vertrouwen te herstellen sinds uw brief van 6 september aan de Kamer?

De Mozambikaanse overheid (Procureur-Generaal) heeft de opdracht gegeven tot het laten uitvoeren van een internationale onafhankelijke audit. President Nyusi zegde medio september toe dat Mozambique de audit zou aanvragen. Akkoord over ToR werd in november bereikt.) Het gerenommeerde auditkantoor Kroll is begonnen met het uitvoeren van de audit. Vooralsnog is de verwachting dat deze in februari of maart zal zijn afgerond.

- De Centrale Bank van Mozambique heeft enkele monetaire maatregelen doorgevoerd om de inflatie tegen te gaan. (Zoals een forse verhoging van het rentetarief).
- De Moz overheid heeft in Londen openheid verschaft over de totale schulden portefeuille aan crediteuren en is met hen in onderhandeling over een herstructurering van de schulden, noodzakelijk voordat aan betalingsverplichtingen kan worden voldaan.

Q: Welke additionele stappen verwacht Nederland van de Mozambikaanse overheid voordat hulp wordt hervat?

- 10 2 a . De maatregelen die de Mozambikaanse overheid recentelijk heeft genomen zijn een eerste stap naar herstel van vertrouwen.
- Voordat een besluit wordt genomen over hervatting van hulp, zal in ieder geval de uitkomst van een internationale onafhankelijke audit worden afgewacht en de reactie hierop van de Mozambikaanse overheid.

Q: Voor welke programma's is ondersteuning gecontinueerd?

- Alle programma's en projecten die *niet* via centrale overheidskanalen lopen worden gecontinueerd.
- Nederland ondersteunt in Mozambique programma's op de speerpunten water en sanitatie, voedselzekerheid en Seksuele en Reproductieve Gezondheid en Rechten. Dit zijn programma's waar de armste Mozambikanen baat bij hebben. (Bedrag dat in 2016 in totaal is ingezet betreft EUR 29,4 mln).
- Deze programma's lopen via langdurige strategische partners van de ambassade en de betalingen lopen niet via de centrale overheid, maar via eigen rekeningen bij commerciële banken.
- Andere projecten die doorgaan zijn projecten die door het maatschappelijk middenveld, bedrijfsleven en internationale organisaties worden uitgevoerd.

Q: Waarom is niet alle hulp van NL gestopt?

- Ik hecht er sterk aan om juist in tijden van crisis, waarbij miljoenen Mozambikanen te kampen hebben met de gevolgen van El Nino, de bevolking niet in de steek te laten.
- Om die reden is een deel van de vrijgekomen middelen, namelijk 5,2 mln euro, via alternatieve kanalen ingezet. (Een bedrag van 4 miljoen euro is ingezet via *Population Services International* en komt ten goede aan 120 klinieken ter ondersteuning van gezinsplanning voor 192.000 meisjes en vrouwen. De overige 1,2 miljoen euro wordt door de *Zambezi Valley Development Agency* geïnvesteerd in climate smart landbouwtechnieken, zaadveredeling, versterking van business skills en landrechten.)

Q: Welke maatregelen nemen donoren met het oog op de toekomst?

- Nederland heeft binnen de ¹¹ oorgang kunnen vinden.

- Hiermee is een technische basis gelegd voor ¹¹

Q: Waarom is er in 2013 niet eerder actie ondernomen toen de EMATUM lening aan het licht kwam?

- In 2013 kwam de ¹¹ [redacted]
[redacted]
- Dit leidde toen tot ophef binnen de ¹¹ [redacted]
[redacted].
- Indertijd heeft de ¹¹ [redacted]
[redacted] had besloten.
- ^{11, 10 2 a} [redacted]
[redacted]

Q: Hoe ziet de hulprelatie met Mozambique er nu uit?

- NL heeft in 2011 besloten om geen begrotingssteun meer te geven aan Mozambique. Laatste betaling was in 2013. NL is toen overgegaan op bijdragen via programma's in Water, Seksuele Reproductieve Gezondheidszorg en Rechten en Voedselzekerheid.

Programma's met decentrale of semi-overheidsinstanties waarbij de financiering niet via de nationale begroting loopt, worden gecontinueerd. Het gaat bijvoorbeeld om programma's voor watervoorziening en sanitatie in kleine steden, ondersteuning bij registratie van landrechten en het tegengaan van overstromingen door onderhoud van dijken.

- Overige projecten gericht op het maatschappelijk middenveld en internationale organisaties vinden doorgang.
- Ook de inzet van het bedrijfsleven instrumentarium wordt gecontinueerd.

Mozambique

Q&A's

Q: Waarom is kamer niet eerder geïnformeerd over opschorting van OS-bijdragen?

A:

- Voordat ik de kamer kon informeren over de situatie in Mozambique wilde ik eerst de feiten boven water krijgen.
- Onmiddellijk nadat het bestaan van de off-budget leningen werd bevestigd door de Minister van Financien (op 13 mei) is er een gezamenlijke reactie van donoren gekomen, namelijk opschorting van steun aan programma's die via de centrale overheidskanalen lopen.
- Een snelle reactie was noodzakelijk om een krachtig signaal aan Mozambique af te geven dat het geen 'business as usual' is.
- Nadat de situatie nader was geanalyseerd heeft het kabinet (op 30 mei) besloten om opschorting van de steun via overheidskanalen voort te zetten en overige steun te continueren. Ik hecht eraan te benadrukken dat de steun via centrale overheidskanalen niet is stopgezet maar tijdelijk aangehouden.
- Op dit moment is een IMF-misje in Mozambique voor het verzamelen van nadere feiten.
10 2 g
- Mozambikaanse autoriteiten moeten nu daadkracht tonen en met een geloofwaardig actieplan komen om uit deze financiële crisis te komen.

Q: Voor welke programma's wordt ondersteuning gecontinueerd?

A:

- Vooralsnog worden alle programma's en projecten waarvoor de steun *niet* via centrale overheidskanalen loopt gecontinueerd.
- Nederland ondersteunt in Mozambique programma's voor 34,4 miljoen euro (2016) op de volgende speerpunten: water en sanitatie, voedselzekerheid en Seksuele en Reproductieve Gezondheid en Rechten (SRGR).
- Het opschorten van de hulp via de centrale overheid betekent dat de Nederlandse bijdragen aan de gezondheidssector, de watersector en een sociaal vangnetprogramma gericht op oudere mensen op het platteland (totaal ruim 10 miljoen euro) worden aangehouden.
- Deze programma's hebben eigen rekeningen bij commerciële banken, waardoor gewaarborgd is dat de ODA-middelen bij projecten terecht komen.
- Andere projecten die doorgaan zijn projecten die door het maatschappelijk middenveld, bedrijfsleven en internationale organisaties worden uitgevoerd.

Q: Waarom is niet alle hulp van NL gestopt?

- Ik hecht er sterk aan om juist in tijden van crisis, waarbij miljoenen Mozambikanen te kampen hebben met de gevolgen van El Nino, de bevolking niet in de steek te laten.
- Bij programma's en projecten waarvoor de steun *niet* via centrale overheidskanalen loopt zijn aanvullende maatregelen ingesteld om te waarborgen dat de middelen daar terecht komen waarvoor ze bedoeld zijn.

Q: Wanneer denkt u hulp via overheidskanalen te kunnen hervatten?

- 10 2 a [redacted]
- [redacted]

Q: Welke maatregelen nemen donoren met het oog op de toekomst?

- Nederland heeft binnen de donorgemeenschap in Mozambique het initiatief genomen om een analyse te maken en per sector in kaart te brengen welke additionele maatregelen nodig zijn die het mogelijk maken de bevolking toch te steunen en zeker te stellen dat projecten doorgang kunnen vinden.
- Per financieringskanaal wordt onderzocht wat de risico's van weglekkende fondsen kunnen zijn en hoe die kunnen worden ondervangen.
- Hiermee wordt een technische basis gelegd voor geïnformeerde en eensgezinde besluitvorming binnen de donorgemeenschap.
- Donoren, waaronder Nederland, proberen de schulden crisis bovendien te gebruiken om structurele veranderingen teweeg te brengen die leiden tot verbeterde transparantie en verantwoording binnen de overheid.

Q: wat is de houding van Mozambique?

A:

- De regering van Mozambique heeft enkele positieve stappen gezet.
- De MP do Rosario heeft publiekelijk afstand genomen van de acties van de vorige regering en toegegeven dat de leningen illegaal zijn omdat het afsluiten van deze leningen zowel de parlements wet en begrotings wet heeft gebroken.
- MinFin kondigde aan dat Openbaar Ministerie en een door het parlement ingestelde commission of inquiry onderzoek gaan doen. Hij sprak echter niet over de forensische audit die donoren van cruciaal belang achten.
- Ook kondigde het Ministerie van Financiën aan spoedig met een plan te komen om de overheidsuitgaven met 10% te verminderen.

- 10 2 a
- 10 2 a

Q: Bent u bezorgd over het aflossen van schulden met OS-gelden?

A:

- Ja. Ik heb daarom besloten om direct maatregelen te nemen om dit te voorkomen.

Q: Wat vinden de andere donoren van deze zaak?

A:

- Er is sprake van een vertrouwensbreuk tussen de donoren en de overheid van Mozambique.
- 10 2 a [redacted] Er is een duidelijke boodschap aan Mozambique afgegeven dat het geen business as usual is.
- 10 2 a [redacted]

Q: Waarom is er in 2013 niet eerder actie ondernomen toen de EMATUM lening aan het licht kwam?

- In 2013 kwam de off-budget lening aan het bedrijf EMATUM van 850 miljoen dollar aan het licht die formeel bedoeld was een vloot visserijschepen aan te schaffen voor commerciële tonijnvangst.
- Dit leidde toen tot ophef binnen de internationale donorgemeenschap, zeker omdat een groot deel van de lening zou zijn gebruikt voor aankoop van marineschepen.
- Indertijd is de internationale gemeenschap niet gezamenlijk tot concrete maatregelen overgegaan zoals het bevriezen van algemene begrotingssteun, een maatregel waartoe Nederland reeds in 2011 had besloten.
- Het IMF heeft het programma met Mozambique destijds niet stopgezet, wat nu wel het geval is.

Q: Hoe ziet de hulprelatie met Mozambique er nu uit?

- NL heeft in 2011 besloten om geen begrotingssteun meer te geven aan Mozambique. Laatste betaling was in 2013. NL is toen overgegaan op bijdragen via programma's in Water, Seksuele Reproductieve Gezondheidszorg en Rechten en Voedselzekerheid.
- Programma's met decentrale of semi-overheidsinstanties waarbij de financiering niet via de nationale begroting loopt, worden gecontinueerd. Het gaat bijvoorbeeld om programma's voor watervoorziening en sanitatie in kleine steden, ondersteuning bij registratie van landrechten en het tegengaan van overstromingen door onderhoud van dijken.
- Overige projecten gericht op het maatschappelijk middenveld en multilaterale partijen vinden doorgang.
- Ook de inzet van het bedrijfsleven instrumentarium wordt gecontinueerd.

Q: Wat is de politieke situatie?

- Gewapende conflicten tussen regeringsleger Frelimo en oppositiepartij Renamo nemen sinds januari 2016 toe.
- Inmiddels is er sprake van toenadering tussen partijen. Er is een inhoudelijke agenda bepaald voor een gesprek tussen President Nyusi (Frelimo) en Renamo-leider Dhlakama. De locatie voor de ontmoeting en aanwezigheid van observers / mediators zijn nog onderwerp van onderhandelingen.

Q: Hoe heeft de fraude plaats kunnen vinden? / Zijn er Nederlandse trustkantoren betrokken bij de twee leningen (MAM en Pro-indicus) die in April jl. aan het licht kwamen?

- Op dit moment is een IMF delegatie in Mozambique voor het verzamelen van nadere feiten over de achtergrond van de leningen.

1 op aan hierna
0 diepgaander onderzoek te laten plaatsvinden in de vorm van een forensische audit.

- Ik verwacht dat dergelijk onderzoek meer helderheid zal verschaffen over deze vraag.

Q: Bij vragen die gaan over Nederlandse trustkantoren en hun financiële constructies:

A:

De beleidsverantwoordelijkheid voor in Nederland gevestigde trustkantoren ligt bij het Ministerie van Financiën. Deze heeft vragen van de kamer hierover in behandeling.

Weekly update safety situation in Mozambique

To:

10 2 e

This weekly update on the current situation in Mozambique will be sent to the email addresses above every Tuesday before cob. It will be in English to allow for easy contribution by and/or sharing with local embassy staff.

Situation in Mozambique as per April 26, 2016:

The situation in the country is tense as a result of interrelated political, economical and humanitarian crises. (Anonymous) calls for demonstrations in Maputo for Friday and Saturday, April 29 and 30 and for the week of May 1 are circulating. The government has called all demonstrations illegal since no permission has been requested and the police force will take action if deemed necessary.

The Minister of Labour has announced, that despite the economic situation there will be a pay raise for civil servants and other sectors. Usually a salary raise is announced few days before May 1 celebrations. Both this and the fact that next weekend is a long weekend for the Mozambicans, due to 'Dia dos Trabalhadores, may temper the tensions some what.

The embassy staff is advised to stay at home for security reasons, whenever deemend necessary. Most staff have citrix keys and can continue working from home. This advise will remain in place in the coming period.

Political crisis:

1) Debt crisis, diminished confidence in the Mozambican Government (GoM):

10 2 a

2) Skermishes/violence in the central part of the country between FRELIMO (ruling party) and RENAMO (main opposition party) leading to violent clashes with fatal casualties continue to take place.

Economic crisis:

The debt crisis, rising inflation (specifically food and energy prices are rising) and uncertainty whether the IMF and bilateral donors will disburse in the short term, creates uncertainty. The bread price has been kept stable so far (in the past a raise of the bread price ignited unrest). It is unsure how long this can be sustained, it is reported that +/- 20 bakeries had to close down, due to the imposed price for bread which is not profitable for the smaller bakeries.

Humanitarian crisis:

Government announced last week that 1.5 mln Mozambicans do not have access to sufficient food as a result of drought/floods and crop failures and rising food prices.

EKN interpretation:

The Embassy is following closely all developments and is in constant contact with 11

Actions taken by embassy:

Travel advice remained unchanged since April 11. It is advised against travelling to the provinces Manica, Sofala, Tete and Zambezia if not urgently needed. See for complete text:
<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/reisadviezen/inhoud/mozambique>

Registration in Kompas:

Ander onderwerp

Crisis team (CT) is operational, members are:

Pascal Grotenhuis (overall responsible)

10 2 e

A WhatsApp group is operational, including 10 2 e

The portophones issued to the crisis team members are tested on a weekly basis.

The scenario/draaiboek is being updated and will be summarized in English, as this is only available in Dutch.

A limited stock of water/unperishable food will be kept at EKN.

Arrangements are made with colleagues who live in the immediate surroundings of the Embassy to host colleagues who cannot go home in case of unrest and violence.

(Plv.) CdP attend meetings with HOMs and HOCs to share information and assess the situation with colleagues of other embassies.

Information of EKN staff:

24/7 page 'Safety':

To keep EKN staff posted, a dedicated shared workplace on 24/7 will be arranged 10 2 e

Documents will be accessible (read only) by all EKN staff members and the contract persons in The Hague, mentioned above.

Regularly a 'batata quente' (hot potato) -is organised, session with the complete embassy staff to share informations, visios and worries.

Weekly update safety situation in Mozambique

To:

10 2 e

This weekly update on the current situation in Mozambique will be sent to the email addresses above every Tuesday before cob. It will be in English to allow for easy contribution by and/or sharing with local embassy staff.

Situation in Mozambique as per May 3, 2016:

The situation in the country is tense as a result of interrelated political, economical and humanitarian crises. There has not been an noticeable response to the (anonymous) appeals for demonstrations as yet. Since Friday April 29, heavy police and military forces have been present in the streets of Maputo.

11 The situation in the rest of the country (apart from Renamo - Frelimo conflict) is also calm until now.

Political crisis:

1) Debt crisis, breach of confidence in GoM:

11

10 2 a

2) Skermishes/violence in the central part of the country between FRELIMO (ruling party) and RENAMO (main opposition party) leading to violent clashes with fatal casualties continue to take place.

Economic crisis:

Following IMF and WB, all G19 donors have announced that GBS will not be disbursed and government channels for payment are not used until it is certified that funding is not leaking toward unintended purposes.

11

downgrading of the Fitch rating from 'B' to 'CCC'. Mozambique's foreign currency reserves now cover only 2.3 months of imports, which is the lowest level for two decades. Fitch expects the Mozambican currency to depreciate further in 2016, which is likely to push the debt to GDP ratio to over 100 per cent. The current (recalculated) ratio is 83%. Fitch warned that "given the country's very limited financing options, any delays in restoring trust with donors would risk increasing fiscal, external and exchange rate instability". 10 2 a. The medium-term economic prospects remain however positive: after a slow down in 2016, it is expected it to remain close to 5% in 2017.

Humanitarian crisis:

The current draught situation continues and is likely being aggravated by the economic crisis which leads to further food shortage and increasing prices.

EKN interpretation:

EKN follows closely all developments and is in constant contact 10 2 a, 11

Actions taken by embassy with respect to safety of staff and Dutch residents:

The travel advice remained unchanged since April 11. See also:

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/reisadviezen/inhoud/mozambique>

Registration in Kompas: EKN will continue to urge Dutch residents in Mozambique to register in Kompas.

Crisis team (CT) is operational, members are:

Pascalie Grotenhuis (overall responsible)

10 2 e

Various WhatsApp groups are operational, 'Crisis team' (also including 10 2 e and 'EUSecurity'.

The portophones issued to the crisis team members are tested on a weekly basis. Satellite telephones have been issued to the MT-members.

The scenario/draaiboek is being updated and will be summarized in English.

A limited stock of water/unperishable food will be kept at EKN.

Arrangements are made with colleagues who live in the immediate surroundings of the Embassy to host colleagues who cannot go home in case of unrest and violence.

Information of EKN staff:

24/7 page 'Safety':

To keep EKN staff posted, a dedicated shared workplace on 24/7 will be arranged (managed by 10 2 e). Documents will be accessible (read only) by all EKN staff members and the contract persons in The Hague, mentioned above.

Regularly a 'batata quente' (hot potato) is organised, session with the complete embassy staff to share informations, visions and worries, the last on one April 28.

Weekly update safety situation in Mozambique

To:

10 2 e

Situation in Mozambique as per May 10, 2016:

The situation in the country is tense as a result of interrelated political, economical and humanitarian crises. There is a new call for demonstrations on the 18th. This time political parties are affiliated (Ecologist party). No additional details about this protest.

Political crisis:

10 2 a

2) Skermishes/violence in the central part of the country between FRELIMO (ruling party) and RENAMO (main opposition party) leading to violent clashes with fatal casualties continue to take place.

Latest developments: Thirteen bodies were found under a bridge in Gorongosa. 11

Humanitarian crisis: No new developments.

EKN interpretation: 10 2 a

Actions taken by embassy with respect to safety of staff and Dutch residents:

The travel advice remained unchanged since April 11. See also:

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/reisadviezen/inhoud/mozambique>)

Crisis team (CT) is operational, members are:

Pascal Grotenhuis (overall responsible)

10 2 e

Information of EKN staff:

24/7 page 'Safety':

A dedicated shared workplace on 24/7 has been established 10 2 e Documents (incl. this weekly update) will be accessible (read only) by all EKN staff members and the contract persons in The Hague mentioned above. An EUHOC 24/7 page is developed allowing sharing of information regarding disbursement mitigation measures.

Weekly update safety situation in Mozambique

Situation in Mozambique as per 17 May 17, 2016:

A new call for demonstrations has been issued for May 21 and 22, this time by various civil society organisations, among which some that are supported by EKN (CIP, MASC). The response of GoM is not yet known.

Political crisis:

1) Debt crisis, breach of confidence in GoM:

10 2 a

2) Violence between FRELIMO (ruling party) and RENAMO:

Last weekend two busses in Zambezia province have been under fire, resulting in one casualty. The bus, where one person was killed, also carried a local SNV employee. She escaped unhurt, but is traumatised. According to AIM news of May 10 the Mozambican police have buried the 13 bodies that were found last week under a bridge in Gorongosa, without any autopsies or attempt to discover their identities.

Humanitarian crisis: The situation is still critical, although some rain brought some relief locally. This is however not enough for crop production, as also the growing season has ended.

EKN interpretation: 11

Actions taken by embassy with respect to safety of staff and Dutch residents:

The travel advice remained unchanged since April 11. See also:

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/reisadviezen/inhoud/mozambique>

Dutch citizens, registered in Kompas will be informed today about the call for demonstrations incl. time and route and regarding increased police intimidation.

Information of EKN staff:

This week's update and the aforementioned call for demonstrations will be placed at the MAP 24/7 'Safety' webpage. Regular internal and external meetings and contacts are organised to monitor and discuss the situation in the country (debt, drought and security).

Actiepunten follow up bezoek R aan Mozambique / economische agenda

Gas en maritiem ¹¹

- ZMA/DIO: Intensievere bedrijfsbegeleiding. Verdere verdieping netwerk in deze sectoren. ^{10 2 a}
- ZMA: pro-actieve verspreiding handelsinformatie hetzij via nieuwsbrief, hetzij via sociale media;
- ZMA: Assistentie aan/ betrekken van bedrijven bij local content, MVO en capaciteitsopbouw. Voorstellen rol maatschappelijk middenveld.
- DIO/ZMA: inventariseren mogelijkheden samenwerking overheid – bedrijfsleven – kennisinstellingen op één thema, bijvoorbeeld local content.
- DIO: volgen NABC Round Table (via stuurgroep), ivm bovenstaande en rolverdeling NABC/ NL overheid;
- ¹¹

Capaciteitsopbouw:

- ^{10 2 e} fungeert als liaison met Nederlandse kennisinstellingen. ZMA doet dit in Mozambique zelf. Denk ook aan koppelingen met bijv watersector bijv Cie MER.
- DME/DAF/DSO: Verder werken aan strategisch programma capaciteitsopbouw (coördinatie DME).

Bezoeken:

- ¹¹
- ZMA: inventarisatie welke decisionmakers, evt op beleidsniveau, naar NL kunnen worden gehaald, ¹¹
- DME: inventarisatie van concrete belangstelling bij Water Mondiaal voor ondersteuning havenontwikkeling Beira;

Landbouw:

- ZMA/DIO/EZ: ^{10 2 a}

Regionaal:

- ^{Ander onderwerp}

Blijvend belang OS / alleen geleidelijke uitfasering

- ZMA: 2014/begin 2015 analytische rapportage richting DGIS-leiding over de transitie/overgang van de hulp naar handel (ihkv MJSP rapportages). ¹¹

Holland House:

Samenwerking belastingen

- DAF/ZMA/DDE brengen in kaart wat er t.a.v. belastingsamenwerking gebeurt/verder kan worden ondernomen. 10 2 a
[redacted] initiëring van samenwerking met Mozambique op dit terrein.

Bron: telcon DAF/MZ+DIO- ZMA Maputo d.d. 27/02/2014

AO / Sondering

<i>Naam Kamerlid</i>	<i>Partij</i> Partij van de Arbeid
<i>Vraag</i> Kan de minister aangeven welke rol zij ziet voor maatschappelijke organisaties in het monitoren van de gas- en mijnbedrijven en de Mozambicaanse overheid, zodat deze investeringen daadwerkelijk bijdragen aan inclusieve ontwikkeling?	

Antwoord

Bij mijn recente bezoek aan Mozambique stond precies dit centraal. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat de sterke economische groei die voortkomt uit ontdekkingen van gas en steenkool ook ten goede komt aan de allerarmsten? Maatschappelijke organisaties spelen daarbij een cruciale rol. En dan niet alleen NGO's, maar ook de bedrijven zelf en natuurlijk kennisinstellingen.

Hoge inkomsten uit gas brengen risico's met zich mee voor de rest van de economie. Nederland wil juist daarom kennis delen met Mozambique. We willen werken aan capaciteitsopbouw, ook bij het maatschappelijk middenveld.

Mozambique hecht grote waarde aan zowel capaciteitsopbouw als 'local content' (deelname van het lokale MKB, inzet lokaal personeel). Nederlandse bedrijven scoren daar goed in.

Tijdens mijn bezoek heeft NL een seminar over dit onderwerp georganiseerd. Met deelname van verschillende groepen, ook van het maatschappelijk middenveld.

Door transparantie te bevorderen en een kritisch maatschappelijk middenveld te ondersteunen werken wij bijvoorbeeld corruptie tegen. Zo steunt de ambassade het Centrum voor Publieke Integriteit (Centro Integridade Publico), een sterke organisatie die met een kritische blik de ontwikkeling van het land volgt.

Nederland ondersteunt verder initiatieven die ervoor zorgen dat de bevolking een 'fair deal' krijgt van de investeringen. Dit begint met het zekerstellen van de landrechten en daaraan verbonden inkomsten. Maar ook het zoveel mogelijk aankopen van lokale producten door de gasbedrijven.

Ministerie van Buitenlandse Zaken
Berichtenverkeer

Rijks-Intern

Mozambique - Bilateraal - Handel - Bezoek Bleker aan Mozambique

Van : MAP
Verzonden op : 11 oktober 2011 09:21
Land/regio : Mozambique
Forum : Bilateraal
Thema : Handel

Samenvatting

Succesvol bezoek van Staatssecretaris Bleker vestigt de aandacht van Mozambique op de potentie van de Nederlandse water- en landbouwsector in de verdere ontwikkeling van het land. Op het gebied van water is afgesproken om een Mozambikaans Water Platform op te richten om te komen tot meer en gerichte samenwerking en investeringen in de sector. Met betrekking tot landbouw is een schenkingsovereenkomst getekend voor irrigatie van landbouwgrond in de provincie Sofala. Er is afgesproken na te gaan of er samenwerking mogelijk is op het gebied van bodemonderzoek. De handelsdelegatie, onder leiding van Marije Hulshof (Directeur NL EVD International), heeft, door onvoorziene omstandigheden, geen bezoek meer kunnen brengen aan de provincies Tete en Manica. De bedrijven kijken, ondanks deze tegenvaller, met tevredenheid terug naar het bezoek aan Maputo. Zij hebben veel potentiële partners gesproken en een goede indruk gekregen van de kansen voor samenwerking in de beide sectoren.

Commentaar

De wens om de private sector in te zetten bij de ontwikkeling van Mozambique liep als een rode draad door het bezoek heen. Staatssecretaris Bleker onderstreepte meerdere malen dat er een nieuwe fase is aangebroken in de bilaterale betrekkingen. De nieuwe fase zal steeds meer in het teken staan van publiek-private samenwerking, samenwerking tussen bedrijven alsook tussen kennisinstellingen. Nederland heeft in de voedsel- en watersector veel te bieden, heeft op deze terreinen ook een positief imago en Mozambique verwelkomt directe investeringen met open armen. Bleker, er op wijzend dat Nederland niet of nauwelijks voorkomt op de lijst van buitenlandse investeerders, riep de leden van de handelsdelegatie op nu in actie te komen. Hij heeft de kwaliteiten van Nederland in beide sectoren voor het voetlicht gebracht en er bij de Mozambikaanse autoriteiten op aangedrongen investeringen te beschermen en de aankoop van goederen en diensten op transparante wijze aan te besteden. Het uiteindelijke succes van de missie zal worden bepaald door het vervolg die beide overheden en de leden van de missie hebben kunnen geven aan de contacten die zijn gelegd en de openingen die met dit bezoek zijn geboden.

Bericht

Staatssecretaris Bleker bezocht Mozambique op 4 en 5 oktober. Een handelsmissie, onder leiding van Marije Hulshof (Directeur NL EVD International), bestaande uit 19 bedrijven en kennisinstellingen uit de water- en voedselsector reisde met hem mee. Doel van het bezoek was de rol van de Nederlandse bedrijven en kennisinstellingen in de ontwikkeling van Mozambique te verkennen en, daar waar al een lange samenwerking bestaat (water), te verdiepen en verbreden. Mozambique biedt zonder twijfel veel kansen voor publiek-private samenwerking, alsook voor samenwerking tussen bedrijven onderling. Bleker opende een waterseminar, waar afspraken zijn gemaakt door het Nederlands Water Platform – met daarin de overheid, bedrijfsleven en kennisinstellingen – en de Mozambikaanse overheid en andere organisaties in de water sector, om een Mozambikaans Water Platform op te richten. Doel van dit platform is het samenbrengen en coördineren van overheid, kennisinstellingen en bedrijfsleven voor effectievere implementatie en gerichte investeringen. Op het gebied van voedselproductie werd een schenkingsovereenkomst (ORIO) getekend voor een groot irrigatieproject in het stroomgebied van de Zambezi dat zal bijdragen aan voedselzekerheid en tevens betere kansen voor commerciële landbouw zal bieden. Aan de vraag van de Nederlandse bedrijven om met Mozambikaanse partners in contact te kunnen treden werd ruimschoots voldaan. Bedrijven hadden gemiddeld 5 matches of meer.

Staatssecretaris Bleker heeft in zijn gesprekken met drie Mozambikaanse ministers de meerwaarde van de Nederlandse bedrijven en kennisinstellingen kunnen onderstrepen en een aantal concrete voorstellen gedaan voor toekomstige samenwerking 10 2 a, 10 2 g

10 2 g

Met

betrekking tot het ook door de Staatssecretaris opgebrachte onderwerp van de bevaarbaarheid van de Zambezi legde Inroga nadruk op de noodzaak te komen tot een ecologisch verantwoorde en duurzame ontwikkeling van transport over de rivier. De monding van de Zambezi is één van de weinige nog ongeschonden delta's in de wereld. Hierbij zij aangetekend dat de Commissie MER uit Nederland betrokken is bij het opstellen van een strategische milieu rapportage voor het stroomgebied van de Zambezi. Deze kennis en informatie kunnen worden ingezet bij verdere ontwikkelingen en onderhandelingen.

Het gesprek met Minister Pacheco, minister van landbouw, resulteerde in een toezegging van beide kanten om ideeën te gaan uitwerken voor samenwerking op het gebied van bodemonderzoek met daarbij een belangrijke rol voor de Nederlandse private sector. In het gesprek met Muthemba, minister van openbare werken en huisvesting, sprak Bleker over de goede kansen voor samenwerking in vele vormen: publiek- privaat; privaat-privaat en overheid tot overheid. Hij onderstreepte daarbij het belang van transparante en inzichtelijke aanbestedingsprocedures en goede bescherming van eigendomsrechten. Als aan deze voorwaarden wordt voldaan dan liggen er volop kansen voor het Nederlandse bedrijfsleven en instellingen, om - op basis van innovatieve kennis, de kwaliteit van de te leveren producten en bereidheid tot (langdurige) betrokkenheid - een constructieve rol te spelen bij de economische en sociale ontwikkeling van Mozambique.

Na het vertrek van Bleker op woensdag 4 oktober brachten de bedrijven op donderdag bezoeken aan IPEX (de Mozambikaanse organisatie voor exportbevordering), Banco Terra, Rio Tinto en vond een gesprek plaats over aanbesteding met de Internationale Financiële Instellingen (WB, AfDB) en Unicef en de EU. Het bezoek van de missie aan de provincies Chimoio en Tete moest worden afgelast, vanwege het intrekken van de landingsrechten van de charter uit Zuid Afrika. Uiteraard was dit een tegenvaller, maar gezien het succes van de eerste dagen vertrokken de bedrijven met een goed gevoel terug naar huis.

Berichtgegevens [RIJK]

Aan	: M; b; PS; BS; DAF; DDE; dme; DGIS; PLV-DGIS; BSG; beb; EVD; NAI; PRE
Opsteller	: 102 e
Afgestemd	: CDP, HOS
Kenmerk	: MAP/514/2011
Type	: Beleids
Prioriteit	: Routine
Rubricering	: Rijks-Intern
Categorie	: Verslag/Info

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministerie van Buitenlandse Zaken

26 november 2012

Ministerie van Buitenlandse Zaken
Berichtenverkeer

BZ-Vertrouwelijk

Mozambique - Economie - Notitie Economische Diplomatie

Van : MAP-CDP
Verzonden op : 26 november 2012 13:59
Land/regio : Mozambique
Thema : Economie

Bijlagen

[Economic Diplomacy in Mozambique FinalNovember23.doc](#) (98 KB)

Samenvatting

Notitie economische diplomatie geeft aan wat de post Maputo de komende periode voornemens is te doen, met welke partners en vooral : met welke concrete resultaten.

Bericht

Notitie economische diplomatie in bijlage.

Berichtgegevens [BZ-V]

Aan : DGIS; PLV-DGIS; dgcb; beb; DAF; DDE; dme; pascal.grotenhuis **10 2 e**
Opsteller : **10 2 e**
Kenmerk : MAP-611/12
Type : Beleids
Prioriteit : Routine
Rubricering : BZ-Vertrouwelijk
Categorie : Verslag/Info

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Economic Diplomacy in Mozambique

November 2012

The Netherlands Embassy in Maputo will remain focussed on the alleviation of poverty by supporting the development of the economic potential of Mozambique for inclusive growth and sustainable development, while actively promoting Dutch (private-sector) innovation capacity and technology based on our strong commitment to Corporate Social and Environmental Responsibility. (Multi Annual Plan 2012-2015 of the Embassy of the Kingdom of Netherlands in Mozambique; mission statement)

1. Introduction

This note is an addition to the Multi Annual Strategic Plan 2012 – 2015 (MASP) of the embassy in Maputo. It elaborates upon the activities which the embassy, in cooperation with the departments in The Hague, attachés based elsewhere in the region and other public and private partners in the Netherlands will undertake until 2015 in the economic diplomacy area, linking these with the MASP directions. Mozambique is not an economic focus country for the Netherlands according to the guidelines of the ministry of Economic Affairs for 2012-2013. As a consequence the embassy maintains a general policy framework for economic development: economic diplomacy is shaped through maintaining local networks to support the Netherlands' business interests in Mozambique and on basis of demand, services are provided by AgentschapNL. Support from the ministry of Economic Affairs is reactive. While not a focus country, Mozambique is on the list of 56 countries that AgentschapNL maintains for extensive support and advice. This means that AgentschapNL actively pursues the enhancement of the economic relations with Mozambique through information provision – on demand - and limited identification of opportunities.

Through its overall programme and activities the embassy will be engaged with its strategic partners on issues that support inclusive and sustainable economic development. As the Netherlands has an excellent reputation in Mozambique many possibilities for broadening the relationship exist. It is envisaged that at the end of the on-going MASP period the ties between Mozambique and the Netherlands will have shifted from a donor-recipient one to abroad based mutually profitable relationship, in line with thinking on 'beyond ODA'. The opportunities and focus of the Dutch economic diplomacy in Mozambique are on the interface between the economic priority sectors policy and the spearheads for development cooperation. That interface is water (spearhead and top-sector), agriculture (spearhead food security and top sectors agro-food and horticulture) and the top-sector energy. The top-sector water entails maritime affairs, water technology and delta technology. In addition activities are envisaged for the Netherlands' top-sector Energy (which stands for the themes gas and bio-energy), as a response to the fact that Mozambique has been chosen as a priority country in this sector. Chapter 2 shortly describes the Mozambican economic context. In chapter 3, based on the opportunities and challenges that appear presently in the relation with Mozambique, the direction is indicated in which economic diplomacy in the country will move in the coming years. In chapter 4 this direction is further elaborated upon, whereby is indicated what the intended results are and how these will be realised. This note is a rolling document over the MASP lifetime which will be annually updated.

In economic diplomacy, the Dutch commitment to corporate social and environmental responsibility (shared values) will be a guiding principle as well as the need to guarantee that Dutch trade and investment adds value to inclusive growth in Mozambique.

2. Context

Mozambique is undergoing ¹¹ transformation in its economic structure,¹¹ The country has sustained growth of on average 8% on the 10 years to 2011. Economic growth is set to remain above 7.5% in the period 2012 to 2017. Mozambique's population is growing, 23 million presently, and urbanizing (around 4 million now) of which a part is becoming increasingly affluent. On-going activities in the natural resources sector (coal and gas in particular) will underpin a structural improvement in Mozambique's external sector, growing and diversifying export revenues, while attracting considerable amounts of

foreign direct investments. In the first 10 months of 2012 Brazil, as the major foreign investor in Mozambique, invested € 650 million, Portugal € 121 million and South-Africa € 79 million.

The other side of the coin is that Mozambique has still a large poor urban and rural population ¹¹. The country further scores poorly in international rankings on human development, governance, competitiveness and the business environment, ^{11, 10 2 a}

The development of the discovered natural gas reserves in Mozambique in the next two three decades has the potential to double or triple Mozambique's current GDP. Two observations need to be made here: it has to be realised that the real energy era for Mozambique is still some time away and gas production is not forecast to begin until 2018 and tripling Mozambique's current GDP is relative in real value, as presently the size of its economy equals that of the province of Drenthe in the Netherlands, which has 500.000 inhabitants. Much of the value added in the coming years will be foreign and would not contribute to the national income, resulting in the growing contrast between the dynamic, capital intensive mega-projects and ¹¹ sectors that have the greatest impact on employment growth and poverty reduction. Small and medium-sized enterprises (SMEs) account for large part of the informal and formal employment and many new opportunities for SMEs are arising as suppliers of basic goods and services for the mega-projects. Starting and growing SMEs suffer however particularly from bureaucracy and limited access to capital.

3. Opportunities and challenges

Opportunities

The increasingly important natural resources, including significant coal and newly discovered gas reserves and maybe even oil, will change the structure of the Mozambican economy. ¹¹ the upside potential of leveraging a strong performance towards transformative growth in the medium to long term is enormous and almost second to none in Sub-Saharan Africa. Increasing own revenues will give the country enough independence to take control of its own destiny and will make the country look at foreign direct investment rather than foreign donations.

Water: the Netherlands and Mozambique have a longstanding relationship in the water sector, particularly in the areas of integrated water resources management (IWRM), water supply and sanitation as well as institutional strengthening of, for example, the National Department for Water (DNA). The MASP provides continuity in this collaboration, securing Dutch engagement in the sector. In an initial market scan to identify the opportunities four areas for promising long-term cooperation were identified: water supply and sanitation; water for agriculture; delta technology and IWRM. The Dutch water sector has a good name in Mozambique and a long-time involvement. Vitens-Evides Int, established by the two largest water supply companies of the Netherlands, is active on the ground in Mozambique for almost ten years, providing technical assistance to the larger city water supply companies in Mozambique.

The Netherlands also has a reputation in maritime affairs in Mozambique through its involvement in the development and maintenance of the harbours of Maputo and Beira. Dutch dredging companies such as Van Oord and Boskalis have executed dredging activities in the harbour channels of Beira and Maputo. Cornelder de Mocambique S.A.R.L, a subsidiary of Cornelder Corporation Mozambique B.V., operates Beira Ports including containers and general cargo terminals. ^{10 2 a}

Agriculture: ¹¹ agricultural opportunities are emerging. Mozambique ranks sixth in the world in terms of the weight of available, underutilised cropland. A range of initiatives, many supported by foreign partners, are developing a more robust framework for agricultural renewal and provide a basis for the absorption of critical foreign investment. The sector is benefitting from investments in commercial cash crops (including increasingly dynamic agro-business companies) and growth in the traditional smallholder sector, resulting from investment in infrastructure and efforts to raise low agricultural productivity. The Netherlands embassy is financing import initiatives in the food security and nutrition sectors with strategic partners in the Zambezi Valley and the Beira Corridor which are key agricultural production and processing regions in Mozambique. The embassy provides substantial funds for institutional support and agribusiness development services. Through the MoU in the food security and nutrition sector these demands can be easily linked with partners in the Netherlands.

Whereas the cooperation in the past has been mostly with government, the food and nutrition security programme will now work much more through the private sector. ¹¹

Beyond specific expertise in areas such as soil,

seed and crop improvement and on farm water and nutrition management, the Netherlands has always been good in designing systemic solutions, integrating innovative farming systems, extension services and agro-logistics into a value chain. It is in particular in this systemic (business) approach where the Netherlands can have added value. Value chains with investments opportunities in the mentioned key areas are: horticulture (vegetables, potatoes), fruits, cassava, dairy, aquaculture (tilapia), poultry, livestock, rice and maize.

Energy/linked with the maritime part of the water top sector: the intended investments in the gas-, transport- and maritime sectors in Mozambique are impressive. The recent gas discoveries, the still rather open market, draw interest from all over the world. Massive rail projects will link coal-producing areas to new and refurbished ports like Nacala in the north, eventually making Mozambique a leading African coal exporter. Investments from large mining firms like ENRC (Kazakhstan), Rio Tinto (Australia) and Vale (Brazil) will ensure that the rail capacity will eventually support exports of up to 100 million tonnes per year of coking coal. The large new gas resources in the north will reinforce Mozambique's position as an energy exporter. Discovered offshore gas reserves in the Rovuma Basin by the Italian energy company ENI and Anadarko (American) amount to 3.700 billion cubic meters. The Natural Gas Master Plan for Mozambique² estimates that there are at least another 4.300 billion cubic meter of additional undiscovered resources. This is three times the gas reserves discovered in Slochteren in the Netherlands in 1959 (2.700 billion cubic meters). If these resources are developed this equals the production of 3 million barrels of oil per day over 45 years, putting Mozambique at the same level of production as the United Arab Emirates (No. 9 in the 2012 ranking of world oil producers). Tens of billions of investments in exploration and production (LNG terminal, GTL, methanol, fertilizer) are expected in the coming years. Even more will have to be invested in the required infrastructure: rebuilding railways, gas pipelines, roads and harbours.

Challenges

Mozambique's Doing Business ranking has been going up and down during the last years: 139 out of 183 in 2012, 132 in 2011 and 136 in 2010. In the latest ranking for 2013 it dropped 7 places to 146. Although this ranking gives an impression of what it is like to do business in Mozambique, it provides merely a snapshot. Also, it is a relative scale and moving up or down the list does not necessarily refer to real improvements or deterioration of Mozambique's business climate. Therefore, in addition to the series of specific topics of doing business it is necessary to look into some more structural factors affecting the business climate in the country. Three structural issues are being highlighted below: the **11** role of the government, the **11** domestic private sector and the financial sector **11**. These three, according to the Embassy's analysis, are particularly relevant for any businessman or -woman that is considering trading and investing in Mozambique.

The first issue is the **11** **role of the government** in shaping the business environment. **10 2 a, 11**

11 In commercial agriculture, for example, one of Mozambique's largest and most promising sectors, operations are strictly bound by getting the right to use the land. Every area up to 1.000 ha is being decided by the provincial governor, everything up to 10.000 ha is being decided by the Minister of Agriculture and everything beyond that by the council of Ministers. **10 2 a, 11**

11

10 2 a

The second issue is the **11** **domestic private sector**. Although the clear presence of a growing middle-class of Maputo might make one think differently, **11** 70% to 80% of the population depends on subsistence farming. The agricultural production is highly dependent upon the estimated 3.2 million small farmers, who account for 95% of total production. The remaining 5% of production is attributable to roughly 400 commercial farmers, who tend to focus on cash crops and export products. In Mozambique the private sector **11** informal activity is difficult to measure, the INFOR survey³ suggests that 75 percent of the economically active population is employed informally in Mozambique. The Ministry of Planning and Development (MPD) estimates, using national accounts data, that

² Natural Gas Master Plan for Mozambique, ICF International, August 26, 2012

³ http://www.speed-program.com/library/resources/documents/byiers_informalityinmozambique_181109.pdf

informal activities represented 41 percent of GDP in 2003 and 40 percent in 2004, (MPD, 2009). This is in line with other estimates that put informal activities at 42.4 percent of GDP in 2002/03⁴. Furthermore, Mozambican enterprise census data reveals that the median firm in Mozambique has only two workers, while 78.1 percent of firms have up to only five workers (GoM, 2004). The same survey analyzed the structure of the industrial sector, 11 in terms of manufacturing value added products, as well as the geographical distribution. The labor productivity is very low, as is capacity utilization. Besides low productivity, there is also a wide dispersion in the cost structure and labor productivity of firms with similar activities. The firm with highest labor productivity is 11 times more productive than the firm with the lowest productivity. It 11. Few firms have installed human resource training and skills investment. The low level of education and professional skills is a particular bottleneck. One of the biggest challenges of any firm is to find qualified staff. Skilled people move from one company to the other to end up with the big international firms whose salaries cannot be matched. The recent impressive economic growth rates in Mozambique are generally attributed to large capital intensive "mega-projects", with the implication that growth has benefited only a small share of the population and national industry. Job creation is thought to be weak, with a low share of employment in manufacturing where there is more value added, and an increasing share of output from the service sector. The big companies in the extractive industry, but also in the service sector, are foreign owned 10 2 a

The third issue is the **financial sector** 11 **private sector development**⁵. 11 Many leaders of the business community view the lack of access to credit as a sign that the banks are imposing 11 standards on loans to small and medium enterprises. Among other things, collateral requirements prevent budding entrepreneurs from qualifying for loans, or even applying for loans. The major banks, however, view the problem in terms of their need to avoid undue risks. They need evidence of the applicant's management capability and experience in running a successful business, as well as the viability of the activity to be financed by the loan. Financiers also require an equity contribution by the applicant and collateral as security against repayment problems. Given the characteristics of the Mozambican private sector it becomes virtually impossible to access the financial system. One avenue to bridge this gap is to improve the creditworthiness of local businesses. For many emerging SMEs, however, this might be a step too far. A better path to obtaining credit might be indirect, through suppliers or buyers in the supply chain. These agents have the best information to judge creditworthiness. In addition, they can readily extend credit and collect repayments through regular business dealings. A system of small claims courts would help to stimulate broader use of these financial arrangements.

Therefore: for every decision on trading and investing in Mozambique a detailed and specific analysis is necessary. However, 11

presence and a strong motivation.

4. The action: enhancing Dutch economic interests

The embassy will partner with the relevant departments in the Netherlands (Ministry of Foreign Affairs, Ministry of Economic Affairs, Ministry of Infrastructure and Environment, AgentschapNL), the Counsellor for Agriculture in Pretoria and the Economic and Energy Advisors in Dar es Salaam, the Netherlands Water Partnership/Water Mondiaal, the Netherlands African Business- Council and possibly the Southern African-Netherlands Chamber of Commerce to implement its activities in the field of economic diplomacy. Links between the Maputo embassies food security and water programme and the Dutch private sector and knowledge institutions will be actively pursued. The expertise of the Dutch in agro-logistics, water resources management and systemic solutions, respond to the demand many of the partners and investors in Mozambique have. Initiatives supported with central funds from The Hague managed in the field of food security, water and bio-energy, that will contribute to enhance the actual opportunities for Dutch private sector will be facilitated.

The private sector development instruments have played, play and will play an important role in further promoting collaboration with Dutch interested parties. The most relevant instruments for Mozambique are ORIO, PSI, PPP (water and FNSP) and PUM. The NICHE programme, in particular its activities in the field of vocational training is also extremely relevant. The embassy will actively promote these instruments and seek for synergies with the development goals that have been set.

⁴ These figures are pending survey for more recent information.

⁵ <http://www.nathaninc.com/sites/default/files/Finacial%20Sector%20Constraints%20on%20Private%20Sector%20Development%20in%20Mozambique.pdf>

10 2 a

A combined application of all available instruments of economic diplomacy for Mozambique will be required to be successful in the energy and adjacent sectors as competition is fierce and fast. 11

Water (water management, water supply and sanitation)

Economic diplomacy

- Pro-active implementation of MoU in the water sector
- Continued analysis and reporting about developments and opportunities in Mozambique
- Support of initiatives of Dutch companies that want to provide water technology
- Support of the Water Mondiaal activities for Mozambique
- Active briefing of the IPI platform on major activities of the World Bank in the water sector
- Support of visits of companies and knowledge institutes
- Organize Netherlands' alumni network in the water sector (1 meeting a year)
- Use of the development programme for public diplomacy

Results

- Dutch companies and knowledge institutes are closely involved in the improvement of water management.
- Dutch suppliers of technology, apparatus or services specialised in water purification or waste water treatment are involved in water supply and sanitation facilities in the country
- Successful ORIO project for the Greater Maputo Water Supply – Corumana System

Bilateral cooperation in the water sector prioritised access to water and sanitation over the last years. The MASP clearly states that additional efforts are needed to reach an acceptable coverage level by 2015, specifically in the area of sanitation. The increasing pressures on water resources, for instance by large irrigated agriculture schemes, call for more attention as well. The focus on these issues is creating interesting opportunities for the involvement of the Dutch water sector.

10 2 a

Vitens Evides International has already established itself as a strategic partner for the management of urban water and sanitation infrastructure and service delivery. The MASP presents opportunities that are currently being explored and tested (by other Dutch operators, knowledge and innovation institutes, suppliers, consultancy firms, engineering firms, etc.).

The Dutch added value in the IWRM-component is based on its unique and long term (over 800-years) experience in bottom-up and participatory water management, thereby covering both technical as well as institutional issues. During the development and operationalization of our bilateral ODA water programme, intensive use is made of Dutch capacity and expertise (advisory missions).

Within several projects, Netherlands expertise and capacity has been mobilised and has, in some cases, served as the development phase of the bilateral ODA programme. For example, a twinning has started between two Dutch and two Mozambican water boards (ARA-Zambezi and ARA-Sul). The Dutch water boards may become strategic partners and help the ARA's to increase the quality of their work. Within the ODA support programme, a long-term project coordinator will be contracted at ARA-Zambezi, who will also stimulate links with the Dutch water sector, for example focussing on water quality, urban waste water, monitoring and environmental management.

10 2 a

Through ARA-Zambezi, links with important economic sectors in the Zambezi Valley will be established (agriculture, mining). A Water Mondiaal activity on mining wastewater has been supported and will receive follow-up. 10 2 a

Beira, its hinterland and the Zambezi basin are developing very fast (mining, agriculture, hydropower), which is offering cooperation and business opportunities. Dutch knowledge and expertise is being mobilised to help Mozambique guide the processes towards sustainable and inclusive growth. For example, studies are being

financed and fielded to help Beira with its Master Plan and to help the Ministry for Coordination of Environmental Affairs (MICOA) to assess the social and environmental impact of all planned activities. In this context, the Embassy and Water Mondiaal are stimulating a wide variety of contacts between Mozambican and Dutch partners.

Within the cooperation programmes, initiatives for NICHE and tailor-made courses or workshops for mid-career professionals and executives will be developed. Participants of these courses and workshops will familiarize themselves with the Netherlands knowledge and approaches, establish relationships and become ambassadors of the Dutch water sector in Mozambique. The alumni network will be used proactively.

Agriculture (food security and private sector development)

Economic diplomacy

- Continued analysis and reporting about developments and opportunities in Mozambique
- Support of agro-trade mission in 2013 in cooperation with the agricultural attaché in Pretoria
- Market analysis studies in promising value chains in key agricultural areas in cooperation with the agricultural attaché in Pretoria
- Organisation of business events with presentation of existing business support instruments with possible presentation of Dutch companies
- **10.2 a**
- A digital customer relations management system implemented at the embassy for registry of business contacts and follow-up actions
- Use of the development programme for public diplomacy

Results

- Agro-trade mission to Mozambique in 2013
- Increased cooperation between the Dutch private sector and knowledge institutes in the geographic areas where the strategic partners of the embassy are operational
- Increased number of PSI proposals in the agri-business, particularly in these value chains which the embassy is supporting through its development cooperation programmes
- Successful ORIO projects in the irrigated agriculture
- Successful PPP in the cotton value chain

The embassy has identified six result areas in its food security and private sector development programme. These areas are: more innovative financial mechanisms for commercial and small scale farming; improved capacity of input suppliers in priority value chains; increased access to business development services; strengthened land management systems for productive and sustainable use of land; improved water management systems for irrigation and more interventions in the production of nutritious food.

The embassy is working with strategic partners to implement the activities that will contribute to the realisation of the projected results in food security and nutrition. A strategic partner is a partner with whom the embassy tends to work long term, that has proven qualifications in one or more of the identified result areas, is able to work in partnerships and is able to feed the Dutch public sector with practical and evidence based information on where the opportunities bottlenecks lie. Three partners already have long-term relationships with the Embassy. *The FAO*: a key player in Mozambique in the design of land management systems. *The land fund*: pooled funds by a group of donors managed by KPMG that should, amongst other things, establish links with interested parties for community land based economic development. In 2011 the support to the *Beira Agriculture Growth Corridor initiative (the BAGC)* started: a partnership between governments, private investors and donors, operationalizing two funds. One is the Catalytic Fund (CF), an innovative financial mechanism providing risk capital for commercial agricultural businesses in the Beira corridor. The other is the so-called "innovative fund" that can be used for any activity supporting inclusive business in the corridor (e.g. CSR initiatives or market information systems). Recently the embassy signed contracts with *The Zambezi Valley Development Agency (ZVDA)* and *Technoserve*. The ZVDA is a government agency responsible for economic and social development in the Zambezi Valley. Its main task is to attract investment (FDI, grants, soft loans, non-concessional borrowing). Another important task is to develop a spatial plan for the valley, including strategic environmental impact assessments. Technoserve is an NGO supporting competitive and sustainable agriculture in favourable food and cash crops in, amongst others, the Nacala corridor. The strategic partnerships provide the embassy with excellent networks in key agricultural production and processing areas in Mozambique which are of crucial importance to facilitate the linking with Netherlands economic interests.

Energy (maritime affairs, gas)/linked with the maritime part of the water top sector

Economic diplomacy

- Active following and providing information about opportunities for relevant Dutch companies and knowledge institutes, particularly in the framework of IFI efforts (IPI team Mozambique)

- Support of Oil, Gas and Infrastructure round table discussion on Mozambique
- Support of focussed trade gas and maritime visits and missions (in- and/or outgoing) in cooperation with the energy expert stationed in the embassy in Dar es Salaam
- Preparation of a joint stand of top-sector on the Mozambique Gas Summit in Maputo in March 2013
<http://www.mozambique-gas-summit.com>

Results

- Visit of gas and maritime decision makers to the Netherlands early in 2013
- Combined gas and maritime trade mission to Mozambique in 2013 **11**
- Dutch companies (as a consortium) involved in the provision of integrated and comprehensive supply chain activities and services in the gas and maritime sector (exploration, production, logistics, services, infrastructure)
- Harbour development study within framework of Water Mondiaal
- Beira master plan development (Netherlands Water Partnership)

Gas exploration will continue in Mozambique in the coming years. Mozambique is currently preparing the next licensing round in the energy rich Rovuma basin in the north. LNG gas production facilities will be built in the next years. The Gas Master Plan for Mozambique has outlined the gas production development options and specifies the huge opportunities in development of infrastructure, production facilities and related service- and chemical industries. Netherlands interest in the exploration and production boom in Mozambique is growing. **10 2 a**

And finally: who is doing what in the embassy?

The first entry point is the Economic Affairs, Food and Nutrition and Private Sector Development (EFA) section of the embassy. But as the links between the on-going development programmes and economic diplomacy are very strong, all policy staff will be involved. The Ambassador and the Deputy Head of Mission/Head of Cooperation will provide overall guidance. The Ambassador will continue to be the face to the outside world of everything the Netherlands has to offer.

30 november 2012

Ministerie van Buitenlandse Zaken
Berichtenverkeer

BZ-Vertrouwelijk

Mozambique - Duurzame ontwikkeling - Mozambique EITI compliant

Van : MAP-CDP
Verzonden op : 30 november 2012 12:41
Land/regio : Mozambique
Thema : Duurzame ontwikkeling

Samenvatting

- 11 [redacted]

Commentaar

In the many discussions that the embassy has had with partners and civil society representatives on this issue, a sense of foreboding can be felt about the impact that the resource boom will have in Mozambique. As the recent political economy study commissioned by the EU delegation puts it: "the natural resource wealth will be a blessing for a few, and have little impact on the lives of the majority." In the same study, it is argued that this course is pretty much determined by the 'foundational factors' of the country's political economy and the 'rules of the game'. In other words; the current political-, social- and economic situation, with the party-state-business nexus that we described in our MASP at the center, 11 [redacted] for inclusive growth, based on natural resource wealth. In this context international partners will have to continue to give targettedassistance to the country to avoid the resource curse (e.g. focus on agricultural development, vocational training, support to civil society etc.) and will have to continue to give the issue an important place in discussions 10 2 a [redacted]

Other options that partners have are to support the relevant international initiatives like EITI, but also the African Peer Mechanism, relevant African Development Bank initiatives and the African Mining Vision. Furthermore, as was underlined during the conference on natural resource extraction, American and EU legislation on transparency standards, like the Dodd-Frank Act supports civil society in their demands for inclusive growth.

Bericht

On 26 October, the EITI Board today declared Mozambique to be 'Compliant' with the EITI Standard. This means that Mozambique has an effective process for annual disclosure and reconciliation of all revenues from its extractive sector.

In EITI's press statement, it was rightly pointed out that Mozambique is a country in transition. Although the extractive industry contributed just 2% in 2011, investments in the sector, particularly in offshore gas and in coal, have increased exponentially and there are indications that in the next few years this will easily exceed \$10 billion. The game-changer being the volume of gas deposits discovered in 2011-12. According to EITI Chair Clare Short: "Mozambique is facing a crossroads with extractive revenues set to dwarf incomes from other sources. EITI compliance means that Mozambicans have committed to be transparent about how the country manages these new resources. This will help to ensure that these resources are well managed for the benefit of the people. I congratulate the Mozambique on this excellent achievement."

Although it is indeed an excellent achievement that Mozambique has become one of the just 16 countries that hold the EITI Compliant status, some nuancing remarks about the EITI Chair's remarks on the concrete impact of this success need to be made:

- The EITI does not prescribe the publication of individual contracts. This means that no information is provided on the nature of negotiations between multinationals and government and how national interests are taken into account in the deals that are struck.
- EITI reports will not provide transparency in how extractive industry licenses and concessions are granted. 11 [redacted]
- EITI's focus is on the compilation and publication of payments and receipts, it does not include analysis into whether payments match what should have been paid, i.e. are payments of companies in line with the actual amounts that they produced and exported.

10 2 a, 11

In a recent publication from the *Centro de Integridade Publica* (CIP), a leading NGO in the area of good governance (supported by this embassy), the question is raised whether this means that countries that publish contracts are less cautious about fair competition and investment-climate. CIP also points to the fact that some companies that operate in Mozambique also operate in countries where there is openness about the contracts (ANADARKO, BHP Billiton and ENI); thereby underlining that transparency of extractive industry contracts is the responsibility of government and not of the companies involved.

The issue of the need for transparency of contracts was also a recurring theme in a recent conference on extractive industries that was organized by Mecanismo de Apoio à Sociedade Civil (MASC). Other main challenges that were mentioned were the need for more inclusive growth, proper taxation of foreign investment, the need to develop negotiating capacity of government vis a vis investors and the need to create more "added value" from natural resource exploitation. Another pertinent point that was raised was the importance of government strategy, policy and laws: government should determine –and explain to the people- what role natural resource extraction should play in national development. 11

Berichtgegevens [BZ-V]

Aan : DAF; beb; DDE; dme; DSO; 10 2 e
Opsteller : 10 2 e
Afgestemd : CdP
Kenmerk : MAP-623/2012
Type : Beleids
Prioriteit : Routine
Rubricering : BZ-Vertrouwelijk
Categorie : Verslag/Info

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministerie van Buitenlandse Zaken

80

24 juli 2013

Ministerie van Buitenlandse Zaken
Berichtenverkeer

BZ-Vertrouwelijk

Mozambique - Bilateraal - Economie - geslaagd bezoek Mozambicaanse minister van Natuurlijke Hulpbronnen aan Nederland

Van : MAP-CDP
Verzonden op : 24 juli 2013 09:07
Land/regio : Mozambique
Forum : Bilateraal
Thema : Economie

Samenvatting

Zeer goed verlopen bezoek minister Bias aan Nederland. Mozambicanen kregen goed beeld van gasgebouw en gasrotonde en mogelijkheden samenwerking met Nederlandse instituten op gebied capaciteitsopbouw. 11

Samen met handelsmissie aan Mozambique die in juni plaats vond, waardevolle bijdrage aan verdere positionering Nederlands bedrijfsleven op gebied gas en maritieme infrastructuur.

R heeft toegezegd Mozambique in januari 2014 te zullen bezoeken.

Commentaar

Na een geslaagde handelsmissie kan nu ook terug worden gekeken op een geslaagd bezoek van minister Bias en haar delegatie. 11 de minister ruim vier dagen heeft uitgetrokken voor dit bezoek en dat zij vergezeld was door haar twee belangrijkste adviseurs, de CEO's van INP en ENH. 11 er werden geen dwingende concepten voorgeschreven maar er werd stilgestaan bij de Nederlandse ervaringen en benaderingen waarbij niet alleen de successen aan bod kwamen maar ook de gemaakte fouten; 'zo hebben wij het gedaan, doe er je voordeel mee en kijk wat geschikt is binnen de Mozambicaanse context'.

De Mozambicaanse delegatie heeft met grote aandacht kennis genomen van het Nederlandse gasgebouw, was overduidelijk gecharmeerd van de grote Nederlandse overheidsbetrokkenheid in alle onderdelen van het gasgebouw 11

11 Allereerst zal bekeken worden (mede als onderdeel van herziening MJSP) in hoeverre NUFIC/NICHE financiering meer richting capaciteitsopbouw natuurlijke rijkdommen gericht kan worden. Een belangrijke impuls lijkt daarnaast vanuit het TMT gegeven te kunnen worden. 10 2 a

Wat dit bezoek in ieder geval 11

Bericht

Van 30 juni tot 4 juli bezocht de Mozambicaanse Minister of Natural Resources, mevrouw Esperança Bias, ons land met een delegatie bestaande uit vertegenwoordigers van haar eigen ministerie, de ministeries van Industrie en Handel en van Publieke Werken, de CEO van het *Instituto Nacional de Petróleo* (INP) en de CEO van het nationale petroleumbedrijf *Empresa Nacional de Hidrocarbonetos* (ENH). Het bezoek had twee doelen: - leren van de ervaring en institutionele inrichting van Nederland op gasgebied en hieraan verbonden bekijken of/waar Nederland een rol kan spelen bij verdere capaciteitsopbouw, daarbij voortbouwen op de contacten zoals gelegd tijdens de handelsmissie gas en maritieme infrastructuur die een week voor het bezoek van minister Bias had plaats gevonden.

De delegatie bezocht Den Haag, Groningen, Delft en Rotterdam, en kreeg uitleg over het Nederlandse gasbeleid: exploratie, distributie en verkoop. Tevens was het programma gericht op de institutionele organisatie van de uitvoering - het Gasgebouw - en onderwijs daar aan verbonden. Daartoe kregen ze presentaties van EZ, DG Energie, Telecommunicatie en Markten en de Autoriteit Consument en Markt (ACM), evenals I&M/Rijkswaterstaat. De laatste sprak over het Nederlandse aanbestedingsbeleid bij grote infrastructurele projecten.

Bij het Clingendael Internationaal Energy Programme (CIEP) werd gesproken over capaciteitsopbouw. 10 2 a, 10 2 g

In Groningen werden gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van EBN (partij in gaswinning namens de staat), Gasunie (gastransport en infrastructuur) en Gasterra (verkoop van de LNG) over de institutionele organisatie en rolverdeling binnen de Nederlandse gassector. Verschillende energieopleidingen die samen werken onder de 'Energy Academy' gaven acte de présence.

Tijdens een boottocht langs de 2e Maasvlakte maakte de delegatie opnieuw kennis met de Nederlandse maritieme sector. Een deel daarvan nam ook deel aan de economische missie naar Mozambique in juni. Bezoeken werden afgelegd aan Mammoet, Heerema 10 2 g en Damen Shiprepair. Bij alle bedrijven kwam opnieuw capaciteitsopbouw ter sprake. Bij diner met bedrijfsleven gebruikte Vitens-Evides International directeur Van den Top het voorbeeld van de Nederlands-Mozambicaanse zeer succesvolle publiek-private drinkwater samenwerking als aanmoediging om te bekijken of dit op energiegebied ook kansen biedt.

Bij de TU Delft werd de delegatie ontvangen door het 'Delft Energy Initiative'. Prof. Van de Hagen, van de Topsector Energie, gaf een uitleg van het topsectorenbeleid en de speerpunten binnen de Nederlandse energiesector. Hij adviseerde nadruk te leggen op één of twee energievelden. 10 2 g

De ontmoeting tussen minister Bias en R op 4 juli had een kennismakingskarakter. Minister Bias stond stil bij het belang van private sector ontwikkeling en het aantrekken van investeringen voor diversificatie van de economie. Ze benadrukte het belang van capaciteitsopbouw in meest brede zin. De Mozambicaanse regering ziet gas niet alleen als exportproduct; de inzet is dat de gehele bevolking gas als energiebron zal kunnen gaan gebruiken. In de Mozambicaanse visie zal gas verder ook gebruikt worden voor productieverhoging in de industrie en voor dienstverlening. Verder gaf minister Bias aan onder de indruk te zijn van bestuur, regulering en transparantie in de Nederlandse gassector. Ten aanzien van de sociale consequenties ziet Mozambique de noodzaak om de belangen van grote energiebedrijven af te wegen tegen de belangen van de bevolking; noodzaak van constante dialoog.

R gaf uitleg over de wijze waarop zij de lijnen legt tussen handel en ontwikkeling. In deze benadering spelen zowel grote bedrijven als het MKB een rol. De beide ministers stonden stil bij de sectoren waarbinnen Nederland in Mozambique actief is en R suggereerde vooral bij diversificatie van de economie de landbouwsector mee te nemen. R refereerde aan het belang van (contract) transparantie en monitoring, ook in contacten met grote oliemaatschappijen. Als reactie op het verzoek van minister Bias om Nederlandse steun bij capaciteitsversterking op vele fronten gaf R aan dat NFP (incl. TMT) en NICHE hiervoor in eerste instantie in aanmerking komen. Deze instrumenten bieden goede en flexibele mogelijkheden. De procedures worden momenteel herzien voor een effectiever en sneller gebruik.

R zegde toe in februari 2014 Mozambique te zullen bezoeken. Wat betreft een haar vergezellende handelsdelegatie zal gekeken worden of i.p.v. de al goed gepositioneerde maritieme infrastructuur bedrijven, het niet beter zou zijn om deze te richten op landbouw en tuinbouw. Dit mede met oog op de zo gewenste diversificatie van de economie en het belang van inclusieve ontwikkeling en het feit dat voedselzekerheid in het lopende OS programma een uitstekende startpositie is voor ook een meer commerciële benadering. Minister Bias benadrukte het belang dat de Mozambicaanse regering hecht aan verdere ontwikkeling van de landbouwsector.

10 2 g

Bij vrijwel ieder gesprek kwam de vraag op tafel of de instellingen en bedrijven kunnen bijdragen aan scholing en training van Mozambikanen, zowel wat betreft beleidsformulering, management en hoog- en laag niveau techniek. Tevens kwam uit de ontmoetingen met de bedrijven ook duidelijk naar voren dat toekomstige offertes zeker ook beoordeeld zullen worden op de mate waarin zij gebruik zullen maken van de Mozambicaanse arbeidsmarkt. 1

0

2

Afspraken/aanbiedingen tot samenwerking:

Op korte termijn zal ambassade Maputo met minister Bias en haar staf bespreken welke *follow up* zij willen geven aan het bezoek. Daarbij zullen naar verwachting de volgende punten aan de orde komen:

- Aanbieden van stage plaatsen bij I&M/RWS voor Mozambicaanse specialisten op het gebied van aanbestedingen: Op basis van verdere uitwerking wensen aan Mozambicaanse zijde en mogelijkheden I&M/RWS met eventueel intermediaire rol ambassade.
- 10 2 g [REDACTED]
- 10 2 g [REDACTED]
- 10 2 g [REDACTED]
- 10 2 g [REDACTED]
- Verzoek samenwerking uitrol aansluiting bevolking op gasnet. Indien Mozambique inderdaad hier weer op terugkomt, zou gekeken kunnen worden naar een publiek-privaat samenwerkingsmodel. Post en DME.
- Veel beter gebruik van fellowship programma en TMT maar ook in kader MJSP revisie kijken in hoeverre NICHE programma omgebogen kan worden met naast speerpunt gerelateerde activiteiten meer samenwerking op energiegebied.
- Bezien hoe kan worden aangesloten op de samenwerking met Tanzania. Post en DME
- Met bedrijven in gesprek blijven over trainingsactiviteiten als onderdeel van hun MVO. Post

Daarnaast zal het OS programma een belangrijke bijdrage kunnen blijven geven aan de zo gewenste inclusieve ontwikkeling met FNSP als belangrijke trekker maar ook Water en SRGR (waar op dit moment gewerkt wordt aan publiek-private samenwerking op terrein gezondheidsverzekering).

Berichtgegevens [BZ-V]

Aan : R; PLV-DGBEB; PLV-DGIS; beb; dme; DSO; DDE; DAF; DAR; PRE
Opsteller : 10 2 e [REDACTED] en Frédérique deMan, Fm-de
Kenmerk : MAP-315/2013
Type : Beleids
Prioriteit : Routine
Rubricering : BZ-Vertrouwelijk
Categorie : Verslag/Info
Referte : MAP-260/2013

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministerie van Buitenlandse Zaken

16 december 2013

Ministerie van Buitenlandse Zaken
Berichtenverkeer

Rijks-Intern

Tanzania - Energie - Verslag bezoek gassector Mozambique

Van : DAR-CDP
Verzonden op : 16 december 2013 07:36
Land/regio : Tanzania
Thema : Energie

Samenvatting

Op 2 en 3 december jl. bracht 10 2 e eerste bezoek aan Mozambique om te bezien waar de mogelijkheden tot samenwerken liggen t.a.v. het NL energiebeleid. Het Nederlandse bedrijfsleven is goed geëquipeerd, en heeft interesse, een rol te spelen bij de exploratie en productie van de substantiële gasvoorraden die voor de kust van beide landen zijn gevonden. 11

Beide landen hebben Nederland verzocht om ondersteuning bij capaciteitsopbouw. Naast de Nederlandse universiteiten van Groningen, Delft, Twente, en Utrecht zijn de instellingen CIEP/ Clingendael, Energy Delta Institute (EDI) en Energy Academy Europe (EAE) geïnteresseerd om actief te worden in Mozambique. Een aantal van de instellingen zijn al actief in Tanzania. De modus tot financiering van programma's in beide landen verschilt.

Commentaar

Energie als thema is onderdeel van het kernbeleid van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. In aansluiting op deze prioriteit profileert Nederland zich als gasproducent met grote deskundigheid op dit terrein. Nederland is bereid geld en menskracht beschikbaar te stellen om landen die te maken hebben met gasvondsten waar nodig te ondersteunen om de opbouw van de gassector goed te organiseren en reguleren. Tanzania en Mozambique hebben, middels bezoeken op hoog niveau aan Nederland, te kennen gegeven gebruik te willen maken van deze expertise. Wel is de capaciteit in Nederland beperkt. 11

Bericht

Verslag van een eerste bezoek aan Maputo 10 2 e om te bezien waar de mogelijkheden tot samenwerken liggen t.a.v. het NL energiebeleid voor beide landen. In de territoriale wateren voor de kust van beide landen zijn substantiële gasvoorraden gevonden. Beide landen hebben te maken met capaciteitsproblemen. Het Nederlandse bedrijfsleven is geïnteresseerd (en goed geëquipeerd) om te investeren in de energiesector van beide landen.

Waarom investeren in capaciteitsopbouw in Mozambique:

1.) De capaciteitsopbouwactiviteiten passen binnen de jarenlange OS relatie die Nederland heeft met Mozambique.

1. De vraag naar kennis en kunde van de energie/ gas sector bij de betrokken overheidsinstanties is groot. Er is veel capaciteitsopbouw nodig. Minister Bias van Energie (MIREM) heeft tijdens haar bezoek aan Nederland aangegeven graag gebruik te willen maken van de Nederlandse kennis en kunde. Specifiek heeft de Minister Instituut Clingendael genoemd waar ze vroeger een aantal maanden heeft gestudeerd. Deze wens werd herbevestigd tijdens het bezoek aan de Directeur Personeelszaken, Martha Pecado, van MIREM.
2. Verzoek van de Eduardo Mondlane University (EMU) of Nederland betrokken wil zijn bij de ontwikkeling van een masters programma gericht op de energie sector. Ze willen hierbij samenwerken met de University of Dar es Salaam (UDSM).

- 2.) Capaciteitsopbouw activiteiten kunnen gebruikt worden om het Nederlands bedrijfsleven strategisch te positioneren in Mozambique. Een geslaagde Master Class- en Symposium 'Energy Value Chain' (MAP-485/2013), georganiseerd door de NABC Round Table Oil & Gas, is hiervan een goed voorbeeld.
- 3.) Nederland heeft als gasproducent grote kennis en kunde van de energiesector. Omdat energie als thema onderdeel is van het kernbeleid van BZ past het deze expertise strategisch te delen.
- 4.) Het (Nederlandse) bedrijfsleven heeft belang bij gekwalificeerd lokaal personeel ('local content').

Wat kan NL leveren en waar liggen mogelijkheden tot synergie met Tanzania (overigens wel verschillende financieringslijnen omdat OS relatie met Tanzania is beëindigd en met Mozambique niet):

10 1 c

- 6.) De Rijksuniversiteit Groningen wil zich internationaal verder profileren en gaat een energie- MBA opzetten. De universiteit is specifiek geïnteresseerd in deelname van Tanzanianen en Mozambikanen. 10 2 g

- 7.) De EDI zet een Executive Masters Finance & Control op voor de energiesector. Om deelname uit Mozambique te stimuleren worden twee studenten geaccepteerd voor de prijs van een. MIREM heeft aangegeven vier kandidaten beschikbaar te hebben. Met Nuffic wordt onderzocht of studenten gefinancierd kunnen worden uit Niche middelen.

Kansen Nederlandse bedrijfsleven in Mozambique:

- 8.) Merendeel van de Nederlandse bedrijven die willen investeren in de regio richten zich op beide Tanzania en Mozambique. Mozambique loopt wat betreft de ontwikkeling van de energiesector op Tanzania voor en biedt daarom op dit moment meer kansen voor het Nederlandse bedrijfsleven. 10 1 c

Niet alleen de constructie en maritieme sector bieden mogelijkheden voor het Nederlandse bedrijfsleven. De locatie moet t.z.t. ook beveiligd worden en van voedsel worden voorzien. Een uitdaging in dit afgelegen gebied.

- 9.) Het Nederlandse bedrijfsleven, 10 2 g willen betrokken worden of een bijdrage leveren aan capaciteitsopbouwactiviteiten. Dit vergroot hun zichtbaarheid en biedt mogelijk investeringsmogelijkheden. Ook particulieren 10 2 e hebben interesse, vanwege eerdere ervaringen in de regio, betrokken te worden bij de organisatie van trainingen rondom de gas/energiesector.

- 10.) De aanstaande handelsmissie van Minister Ploumen (februari 2014) waar naast Agrifood de sectoren energie en maritiem centraal staan biedt een goede mogelijkheid om de capaciteitsopbouw activiteiten te presenteren en eventueel te combineren met een lobby voor het Nederlandse bedrijfsleven.

Berichtgegevens [RIJK]

Aan : MAP; NAI; KIG; BUJ; KAM; DDE; DAF; dme; 10 2 e
DGBEB; PLV-DGIS; 10 2 e SBV-MIN-EZ
10 2 e
Kenmerk : DAR/CDP-199/2013
Type : Beleids
Prioriteit : Routine
Rubricering : Rijks-Intern
Categorie : Verslag/Info

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen

aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministerie van Buitenlandse Zaken

25 februari 2014

Ministerie van Buitenlandse Zaken
Berichtenverkeer

BZ-Vertrouwelijk

Mozambique - Bilateraal - Bezoeken - Verslag economische missie Mozambique 16 – 18 februari 2014

Van : MAP
Verzonden op : 25 februari 2014 12:44
Land/regio : Mozambique
Forum : Bilateraal
Thema : Bezoeken

Samenvatting

Van 16 - 18 februari vond een succesvolle economische missie naar Mozambique plaats onder leiding van minister Lilianne Ploumen. De missie was effectief in het intensiveren van de bestaande goede contacten met de Mozambikaanse overheid en het promoten van Nederlandse kennis, kunde en ervaring. De missie bestond uit 25 bedrijven voornamelijk uit de maritieme - en energie sector, waaronder alle grote spelers (Shell, Van Oord, Boskalis, BAM, Heerema, Haskoning), 2 NGOs (Oxfam Novib, Connect), 3 kennisinstellingen (TNO, TU Delft, STC) en 2 branche-organisaties (IRO, NABC). Deelnemers waren zeer tevreden over het uitgevoerde programma

Er waren gesprekken met Mozambikaanse ministers van Industrie en Handel, Minerale Hulpbronnen en Transport en Communicatie. Bedrijven hadden daarbij gelegenheid om vragen te stellen en te netwerken.

Daarnaast werd voor bedrijven uitgebreide matchmaking, een handelsdiner en een bezoek aan de haven van Maputo georganiseerd. Minister Ploumen opende een seminar over Local Content en MVO in de energiesector, met deelname van bedrijven, Mozambikaanse overheid en maatschappelijk middenveld. Daarbij werd ook een MoU getekend tussen NABC en CTA (het Mozambikaanse VNO-NCW) om samenwerking tussen Mozambikaanse en Nederlandse private sector te versterken.

TNO en de Haven van Rotterdam werden uitgenodigd om verder gesprekken te voeren met sector instituties.

R besteedde op de tweede dag uitgebreid aandacht aan de ambassade programma's op het snijvlak van hulp en handel in water, voedselzekerheid en SRGR. R werd meegenomen op een virtuele reis door het leven van een vrouw in het huidige Mozambique en de kansen die zij krijgt en moeilijkheden ondervindt voor deelname aan het economische proces en haar eigen invloed op haar SRGR. Tijdens een lunch met waterpartners werd de noodzaak voor publiek private samenwerking benadrukt, waarbij de Vitens-FIPAG PPP als voorbeeld diende, ook voor andere sectoren. De uitdagingen voor de ontwikkeling van PPP's werden verduidelijkt. Op weg naar het vliegveld bezocht R een lokale wijk en zag hoe jonge 'activistas' met behulp van mobiele telefonie een snel groeiende groep jongeren bereikt met SRGR boodschappen en een nieuwe, efficiënte en effectieve markt ontwikkelen voor SRGR producten en diensten voor de micro en kleine bedrijven aan de onderkant van de economische piramide.

Commentaar

Missie was een geslaagd vervolg op de economische missie aan Mozambique van juni 2013 en het bezoek van minister Bias, en de CEOs van ENH en INP aan Nederland daaropvolgend. Zowel de minister als de bedrijven waren te spreken over de duidelijke focus van de missie op twee, elkaar rakende, sectoren (gas en maritieme infrastructuur). Bedrijven gaven aan veel waarde te hechten aan de inzet van R en benadrukten dat contacten op politiek niveau van groot belang zijn voor de kansen voor Nederlandse bedrijven.

Het lijkt drukker dan ooit in Maputo met bedrijven missies, seminars en workshops over de te ontwikkelen gas-infrastructuur in het noorden van Mozambique. ¹¹

[Redacted text block]

¹¹ [Redacted text block]

¹¹ [Redacted text block]

De missie maakte duidelijk dat programma's op het snijvlak van hulp en handel nodig blijven in het huidige Mozambique.

Bericht

Maandag 17 februari

Warme en open bilaterale en plenaire bijeenkomsten met Mozambikaanse ministers: Nederlandse bedrijfsleven is van harte welkom in Mozambique; reputatie van Rotterdamse haven en Nederlandse kennisinstellingen erkend

Bilateraal met minister Inroga van Industrie en Handel

De ontmoeting met de gastheer van deze missie liet zien dat de missie zeer welkom is. De minister refereerde veelvuldig aan zijn bezoek aan Nederland in 2011 en aan zijn waardering voor de kwaliteiten van Nederlandse bedrijven. Wat betreft het EPA-dossier gaf de minister een overzicht van de stand van zaken vanuit Mozambikaans perspectief. **11**

Bijeenkomst R en bedrijven met minister Bias van Minerale Hulpbronnen

R refereerde aan de bestaande langjarige Nederlandse hulprelatie met Mozambique en de verandering die daarin is aan het plaatsvinden richting een hechtere economische samenwerking. R apprecieerde de grote economische groei van de Mozambikaanse economie, en benadrukte het belang van inclusieve groei en diversificatie van de economie om *Dutch disease* te voorkomen.

Minister Bias ziet uit naar een hechtere economische samenwerking met Nederland en deelde mee dat in 2014 belangrijke Petroleum wetgeving zal worden aangenomen door het parlement. Daaropvolgend zullen er investeringsbeslissingen genomen worden voor de gasontwikkeling in het noorden en zullen er tenders uitgeven worden voor nieuwe concessies voor het boren naar olie en gas. **10 2 a**

10 2 g,
10 2 a

Beide ministers onderschreven het belang van lokale capaciteitsopbouw voor Mozambikanen en de noodzaak om dit jaar een aantal trainingsactiviteiten uit te voeren (Clingendael) en Mozambikaanse studenten naar Nederland te sturen. Minister Bias roemde de Technische Universiteit Delft.

Bijeenkomst R en bedrijven met minister Muthisse van Transport en Communicatie

R noemde de goede samenwerking tussen Nederland en Mozambique en het veranderende karakter naar meer economische samenwerking en dat de Nederlandse transportsector veel te bieden heeft. Daarbij benadrukte ze dat de Nederlandse bedrijven een goed profiel hebben op het gebied van MVO en Local Content en dat zij die kennis en ervaring graag willen delen.

Minister Muthisse beschreef Mozambique als een economie die sterk afhankelijk is van de logistieke infrastructuur. De logistieke *corridors* werken nog niet efficiënt. De haven van Rotterdam is voor hem een voorbeeld. Hij noemde dat Mozambique beschikbaar is om de economische samenwerking met Nederland te versterken. Minister Muthisse antwoordde in de plenaire sessie met de bedrijven op een vraag van de haven van Rotterdam, dat hoewel de Mozambikaanse havens al concessiehouders hebben, zijn ministerie de haven van Rotterdam bij een aantal concessiehouders wil introduceren om met hen te spreken over efficiëntieverbetering.

Het Trade Dinner aan het einde van de dag werd zeer goed bezocht en heeft zoals gepland een belangrijke netwerkfunctie gehad.

Dinsdag 18 februari

Goed bezocht Local Content en MVO seminar: CSR beleid van Mozambikaanse mijnbouw sector als voorbeeld voor andere sectoren; invulling van Local Content nog een open veld in Mozambique

R opende seminar met een toespraak over het belang van Local Content en CSR waarna ze de ondertekening bijwoonde van de MoU tussen NABC en de Mozambikaanse Federatie van Economische Verenigingen (CTA).

Aan het door de Nederlandse ambassade georganiseerd seminar, in samenwerking met EnergyWorks (lokaal bedrijf) en het NABC namen 80 personen deel, waaronder de Nederlandse bedrijven delegatie. Het seminar was een succesvolle informatieve en netwerk gelegenheid. Een aantal Mozambikaanse sleutel vertegenwoordigers was aanwezig, zoals MIREM en ENH Logistics (50% partner in Portos de Cabo Delgado), en gaven presentaties. Ook het maatschappelijk middenveld was aanwezig (Centro Terra Viva) en gaf een reflectie over de gepresenteerde onderwerpen. Shell en de NABC Ronde Tafel deelden hun ervaringen op deze gebieden. Het voorgestelde CSR beleid van het ministerie is een goed voorbeeld ook voor andere sectoren. Het gebied van Local Content is nog open: er is geen lokale wetgeving maar de Mozambikaanse kant stelt wel eisen die niet altijd duidelijk zijn. Dit is een dilemma voor Nederlandse (en andere) bedrijven die mededingen/aanbieden in tenders: hoeveel en wat wordt er verwacht aan Mozambikaanse zijde?

De MatchMaking, tijdens de lunch en in de middag na het seminar, tussen Mozambikaanse en Nederlandse bedrijven werd dit keer georganiseerd door EnergyWorks, en is succesvol verlopen. Rond 40 Mozambikaanse bedrijven waren aanwezig om deel te nemen in korte bilaterale afspraken met de Nederlandse bedrijven.

Water lunch over succesvolle PPP tussen Vitens-Evides International en FIPAG

R nam deel aan een informele lunch discussie met Mozambikaanse en Nederlandse specialisten. De noodzaak van een goede samenwerking tussen publieke en private partijen in de watersector was het centrale thema tijdens deze lunch. Door een succesvol PPP tussen FIPAG en VEI heeft 95% van de bevolking van de vier zuidelijke steden in Mozambique toegang tot schoon drinkwater. Een dergelijke PPP, waarin een combinatie van (Nederlandse) TA en

investeringsmiddelen is toegepast, is wellicht ook in andere sectoren toe te passen. R kreeg een kopie van een publicatie over deze succesvolle PPP aangeboden.

De link tussen water en sanitatie wordt steeds sterker gelegd en de wensen van de klant worden centraal gesteld bij de ontwikkelingen van technologie en dienstverlening. De samenwerking tussen het Mozambicaanse Water Platform (PLAMA) en het Netherlands Water Partnership werd verder bestendigd door het ondertekenen van een TA - contract in het bijzijn van R. Deze samenwerking draagt bij aan een sterkere en betere organisatie van de watersector. Lange termijn investering plannen zullen worden opgesteld, op basis waarvan de private sector zich kan richten op ontwikkeling en innovatie van niches in de markt. Het institutionele water landschap is echter confuus, dit bemoeilijkt de ontwikkeling van de private sector door onduidelijke mandatering en uitvoering. De ontwikkeling van dit institutionele landschap is één van de belangrijke ontwikkelingsdoelstelling in het Nederlandse water programma.

De ambassade zal een marktverkenning uitvoeren en op basis daarvan besluiten of er een handels missie op watergebied kan worden georganiseerd in de tweede helft van dit jaar.

SRGR en water in een volkswijk; marktwerking en innovatieve dienstverlening

Aan het eind van de korte, intensieve missie bezocht R de wijk Maxaquene, nabij het vliegveld van Maputo. Op een Afrikaanse markt lieten jongeren (zogenaamde 'activistas'), verbonden aan het programma Geracao Biz, zien hoe het promotie en educatie programma over SRGR aan effectiviteit en efficiëntie heeft gewonnen door het gebruik van mobiele telefoon technologie. Deze 'activistas' worden nu per verrichting mobiel betaald en klanten krijgen via sms 'vouchers' om bij 'barracas' (winkeltjes) gratis condooms en andere producten te halen. Een bezoek aan een 'barraca' en apotheek met een Family Planning kliniek toonde hoe het systeem werkt. Door gebruik van mobiele telefonie ontstaat er een andere marktdynamiek die kansen biedt voor vermarkting van SRGR producten door de micro en kleine bedrijven aan de onderkant van de economische piramide. Inzichten van deze applicatie in deze lokaal georganiseerde en (fysiek) moeilijk bereikbare markt levert ook lessen voor uitbreiding naar andere producten en diensten (verzekeringen, financiële diensten).

R kreeg ook uitleg over de watervoorziening in de wijk en de impact die een (gesubsidieerde) water aansluiting heeft op de arme huishoudens, maar ook de 'uitdaging' voor een private operator om op een financieel duurzame wijze water te leveren aan minder draagkrachtigen.

Brown Paper Trail on Women's Empowerment

R participated in an interactive and lively session with a number of partner organizations from the Embassy, who shared their experiences and work for women's empowerment in Mozambique. On a 'brown paper trail', the Minister was taken on a 'journey through the life cycle of a woman', indicating the issues she encounters from birth till old age.

The different presentations focused on the influence of tradition and culture and how these related to access to land and economic opportunities, as well as development and protection of their sexual and reproductive health rights. The different partners explained how they translate these aspects into policy, dialogue, advocacy and implementation.

At the end of the presentation representatives of two private sector partners of the embassy explained how specific arrangements are made to promote women's involvement in the economic development process.

Lessons Identified

Missie was 8 maanden na de economische missie o.l.v. PlvDGBEB en PlvDGIS in juni 2013, met grotendeels dezelfde deelnemers uit het bedrijfsleven. Dat lijkt te kort erop volgend maar het moment bleek juist goed: op tijd om relaties te intensiveren, zichtbaarheid te vergroten en momentum te behouden.

Deelname van bedrijven, kennisinstellingen en ngo's in dergelijke missies is een goede aanpak, zeker voor landen zoals Mozambique, waarin economische kansen niet los kunnen worden gezien van ontwikkelingsvraagstukken.

Toepassing van Local Content is een open veld met nog veel vragen en een zoektocht voor bedrijven (zowel Mozambikaanse als Nederlandse). Mogelijk ligt er een rol voor de Nederlandse overheid om hier samen met bedrijven en kennisinstellingen verder op in te zoomen.

MVO en Local Content lopen op een aantal punten in elkaar over. Ook vanuit OS programma kan daar verder aan bijgedragen worden.

Consortiumvorming nodig voor reële positionering in samenwerking met Portos de Cabo Delgado (Palma en Pemba).

Inzet op capaciteitsopbouw vanuit NI instrumentarium zoals NUFFIC/NICHE zeer noodzakelijk. Bedrijven dienen en willen hier ook een rol in spelen.

Berichtgegevens [BZ-V]

Aan	: R; DGBEB; PLV-DGBEB; PLV-DGIS; beb; DAF; DDE; dme; PRE; DAR
Opsteller	: 102 e
Afgestemd	: CdP, DGBEB
Kenmerk	: MAP-077/2014
Type	: Beleids
Prioriteit	: Routine
Rubricering	: BZ-Vertrouwelijk
Categorie	: Verslag/Info

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministerie van Buitenlandse Zaken

30 juli 2014

Ministerie van Buitenlandse Zaken
Berichtenverkeer

BZ-Vertrouwelijk

Mozambique - Economie - Bezoek aan gasprovincie Cabo Delgado

Van : MAP-CDP
Verzonden op : 30 juli 2014 09:11
Land/regio : Mozambique
Thema : Economie

Samenvatting

Nuttig vervolfbezoek aan Pemba, in de gasprovincie Cabo Delgado, deze keer meer gericht op provinciale autoriteiten en maatschappelijk middenveld. Ook een aantal ontmoetingen als onderdeel van langere termijn monitoring van het verkiezingsproces.

Commentaar

It was a real pleasure once again to notice how strong the historic ties between Mozambique and the Netherlands are. Three of our interlocutors talked with affection about the education they had received of Dutch priests (Paters van Montfort; had several mission posts in Cabo Delgado) and how this had contributed to their singing and soccer skills, overall understanding of the world and their fight for independence.

11 While we were in Pemba, the Governor of the Province (until recently he was vice-minister of Natural Resources) was in Aberdeen (he knew of our visit though and had encouraged us to proceed) and the Italian Prime Minister visited Maputo. **11** the first time an Italian PM visited Mozambique. He was accompanied by the CEO's of ENI, Saipem and Finmeccanica. He was received at the airport by the minister of Mineral Resources. **11, 10 2 a**

Regarding the land issue (resettlement), things have also slowed down. I think that **11, 10 2 a**

The need for qualified staff at a wide range of levels came up in almost all our discussions. It is good that in the revised set up of the NICHE programme the energy part will focus on Cabo Delgado as well and we informed the authorities about our involvement. In this respect it should be noted that the recently held NICHE/NABC Winterschool Oil and Gas was a sounding success and this concept could be used outside of Maputo as well. In this respect I regret very much that recently the STC PSI proposal for a regional of shore training centre has not been awarded because of it not scoring well on the direct employment criteria. This innovative PPP could have been an enormous asset for the Netherlands in the province. The embassy will remain in contact with the organisers and will look with them into the possibilities for further teaming up with local partners.

Bericht

From July 20-22 I visited Pemba, the capital of gas province Cabo Delgado, together with 10 2 e this embassy Mulhovo.

The aim of the visit was this time a combination of LT election monitoring 10 2 a and meetings with local authorities (provincial and municipal) and civil society with as a main entry point CSR. When we visited Pemba in 2013 with the gas/maritime/infrastructure delegation we had 11 given more attention to the business side. 10 2 g

10 2 g

10 2 a

10 2 a, 11

What did we see.

A booming town, with a lot of construction going on but at the same a city that is keeping very much its traditional pace, where the MDG's (in particular on water and sanitation) are far from being achieved, where the results of the serious floods of earlier this year have left their traces, which has serious erosion problems and where the issue of resettlement (although the biggest part of the programme will apply to Palma) is looming.

What did we discuss.

As far as the election process in the province is concerned 10 2 a, 11

11, 10 2 a

11, 10 2 g

11, 10 2 g

The visit overall was useful for establishing new contacts and strengthening some of the existing ones. 11

As far as the economic side is concerned a direct follow up will be given later this year by a joint visit to Palma by the this embassy and the energy advisor, based in Dar es Salaam 10 2 a, 11

Berichtgegevens [BZ-V]

Aan : PLV-DGBEB; PLV-DGIS; beb; DAF; dme; BPZ; BRE-PSC; RS; DAR; PRE-DEFAT; ROM
Opsteller : Man, Fm-de
Kenmerk : MAP-262/2014
Type : Beleids

Prioriteit : Routine
Rubricering : BZ-Vertrouwelijk
Categorie : Verslag/Info

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministerie van Buitenlandse Zaken

25 augustus 2014

Ministerie van Buitenlandse Zaken
Berichtenverkeer

Rijks-Intern

Mozambique - Grondstoffen - Mozambique; important decisions for further development of mineral resources.

Van : MAP-CDP
Verzonden op : 25 augustus 2014 20:41
Land/regio : Mozambique
Thema : Grondstoffen

Samenvatting

In a hectic environment of committee discussions, debates, amendments and voting sessions, in the last weeks the Mozambican Assembly passed important bills, including the mining and petroleum bill, with several of its bylaws, a special enabling bill for the LNG projects in the North, as well as an Amnesty bill and a formal ceasefire agreement between Renamo and Frelimo, in support of the peace process (for which a separate report is being drafted). Parliament however refused to use capital gains funds for repayment of VAT to entitled companies.

11

Although Parliament passed the law, it will maintain an oversight role, meaning that it has not given total authority to the Government.

Mozambique's economy continues its strong growth and Standard Bank foresees huge benefits for the country from LNG development, but time is running. 11

the President's statements last Friday, when he delivered his last state of the nation speech to Parliament. According to the President the Government has achieved its developmental and poverty alleviation targets.

Commentaar

The approval of the petroleum and mining bills will finalize the legal framework for mineral resource extraction. This framework was not complete, which was an impediment for FDI. The approval of the mentioned bills, allow the Mozambican Government to issue new prospecting licenses to companies and provide the framework for approval of the LNG Final Investment Decisions (FID) expected in the beginning of 2015.

Shortly before the end of the 11

The Government did not get a free hand entirely in dealing with legal and tax issues, needed for assuring required finance for the exploitation of the blocks allocated to Anadarko and ENI. The parliament, including the Frelimo bench, introduced an additional amendment to maintain its oversight role. As was the case with the outstanding VAT payments, parliament did not accept completely the government's proposal.

11

Despite strong economic growth and the President claiming that the Government's developmental and poverty alleviation objectives are achieved, targets related to inclusive growth are not met. Rural sectors, especially agriculture 11 and production and job creation is falling behind expectations. This underlines the relevance of the Embassy's transition MASP, reconfirmed during the recent visit from the Country Team.

Bericht

Mozambique's Assembly passes important bills

Discussions in Parliament ended in the approval of the mining and petroleum laws (both already Promulgated and Published in the national gazette) and its fiscal bylaws. Parliament has managed to introduce important changes in the petroleum law, aimed at strengthening the role of the state in hydrocarbon exploration and production. The law stipulates that the state's exclusive representative is the national Hydrocarbon Company (ENH), which must participate in all petroleum and gas operations. Any investor interested in exploiting Mozambique's hydrocarbon resources must enter into partnership with ENH.

The petroleum bill stipulates also that at least 25% of the gas must be dedicated to the Mozambican market and ENH will be responsible for managing this quota. 10 2 g

An important LNG enabling Law, allowing the legislative authorization of a special regime for the development of LNG projects, was approved. The law allows for the development of a special legal, labor and fiscal decree that refers only to the LNG projects in the Rovuma Basin in the north of Mozambique, in which Anadarko and ENI are the main operators **10 2 g**, will take place. This special decree is to provide the power to the government to negotiate special terms and conditions with Anadarko, ENI and their financiers. However in subsequent sessions, parliament decided not to provide full authority to government but to maintain parliamentary oversight. An amendment to the Law, finalized recently, requires for the specialized Parliamentary Committee to ensure that the decree is in accordance with Mozambican Laws. It was furthermore decided that the decree must be updated every ten years, **11** stated in the decree.

Government has not paid VAT arrears to companies. The finance minister proposed to use income from the capital gains tax for clearing these outstanding payments, which it owes to the large companies such as Vale, Rio Tinto, Anadarko and Mozambique Leaf Tobacco, but also to small and medium enterprises. The parliament however refused to use income from the capital gains tax, which it wanted to reallocate to other sectors such as infrastructure, education, health, agriculture and transport. Other means of income are however not available in the budget. The confederation of Mozambican business associations (CTA) described the refusal of the outstanding VAT reimbursements as "catastrophic". "It will hit the big companies even more in a time that market prices are low and it encourages SMEs to do their business in the unregulated informal sector".

IMF informed the donor community on the recent economic developments in the country

Growth remains robust and is projected to remain strong in 2014 (7.4%, forecast 2015 8%), though some deceleration was observed in the first quarter of 2014. Double digits growth was observed during the first quarter in the financial services, mining, manufacturing, electricity and water, hotels and restaurants, and commerce sectors.

Mozambique remains an outstanding growth performer in Africa. Inflation remains moderate and under control. Monetary policy continues to support credit expansion, though at a decelerating pace to contain inflation, but market interest rates remain high and have been increasing again in recent months.

The current account deficit improved slightly in the first quarter, **11** though the deficit continues to be financed by strong FDI inflows, mostly in the extractive industry sector, helping to sustain the stock of international reserves. However, with the supplementary budget, the 2014 budget is excessively growing, resulting in a marked deterioration of the fiscal deficit. **11, 10 2 a**

Overall, the economic outlook is positive but there are important internal and external risks. **10 2 a**

External risks are the volatile commodity (coal) prices and higher-than-expected growth deceleration in emerging markets.

Despite the high levels of economic growth in Mozambique, growth has not been as inclusive as in other successful countries (Vietnam, China, Uganda). The 2011 – 2014 PRSP that was oriented towards promoting inclusive economic growth has achieved significant progress, but has not yet resulted in significant economic diversification. Production and productivity in the agriculture and fishery sectors remain low and employment promotion does not reach its targets. **11**

Standard Bank LNG macroeconomic study predicts unprecedented economic gains for Mozambique

Anadarko has commissioned a LNG macroeconomic study to the Standard Bank, South Africa. The Standard Bank conducted this study only for Anadarko's concession area and presented the results during an **11** presentation, **11** not to delay the start of the construction of the first 2 LNG trains.

10 2 g

The bank named the LNG development opportunity for Mozambique enormous and unprecedented: It can potentially create 700,000 jobs and a 600% increase in GDP (in *real* terms) and related increased tax income for government. This positive outlook is only based on the 35 trillion cubic feet (tcf) development from Anadarko's Area 1. The project furthermore allows for the possibility of domestic gas sales to drive industrialization through fertilizer plants, power plants and GTL.

10 2 g

Mozambique is a Greenfield LNG development and will require significant foreign capital. Furthermore, planned LNG supply at a global level exceeds demand, therefore it is important for Mozambique to reach the Foreign Investment Decision (FID) in 2015 to secure buyers of the gas and the funding.

10 2 g, 10 2 a

Berichtgegevens [RIJK]

Aan : DAF; DGIS; PLV-DGIS; DAR-CDP; **10 2 e**; DGBEB;
Opsteller : **10 2 e**
Kenmerk : MAP-299/2014
Type : Beleids
Prioriteit : Routine

Rubricering : Rijks-Intern
Categorie : Verslag/Info

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministerie van Buitenlandse Zaken

26 februari 2015

Ministerie van Buitenlandse Zaken
Berichtenverkeer

BZ-Vertrouwelijk

Mozambique - Energie - Kennismakingsgesprek met de nieuwe minister van minerale rijkdommen en energie.

Van : MAP-CDP
Verzonden op : 26 februari 2015 16:03
Land/regio : Mozambique
Thema : Energie

Samenvatting

Kennismakingsgesprek met nieuwe minister van minerale rijkdommen/energie. Mozambique zal niet deelnemen aan Energy Charter conferentie in mei in Den Haag **10 2 a**

Commentaar

Nederland staat goed op de **11**

Voorlopig derhalve geen bezoek aan NL. We zullen voorlopig dus hier in Maputo verder invulling moeten geven aan onze samenwerkingsrelatie en verdere profilering van gasland Nederland.

Bericht

Had vandaag 26/2 een goed kennismakings gesprek met de minister van minerale rijkdommen en energie Pedro Couto. Tegen de achtergrond van Nederland **11**

De minister liet weten niet in staat te zijn naar Nederland te reizen in mei. **10 2 a**

Hierna hadden we een geanimeerd gesprek over NI als gasland en het gasgebouw, de positieve en negatieve ervaringen van de afgelopen 50 jaar gaswinning in NI. Geruime tijd kwam daarbij de Hollandse Ziekte aan de orde. Ik heb de minister geïnformeerd over lopende en op stapel staande capaciteitsopbouw initiatieven (NICHE). Minister Couto uitte zich in prijzende bewoordingen over Nederland als partner **10 2 a** en zei uit te kijken naar verdere samenwerking.

10 2 g

10 2 a

Berichtgegevens [BZ-V]

Aan : DGBEB; PLV-DGBEB; IGG; DAF; DAR
Opsteller : **10 2 e**
Kenmerk : MAP-084/2015
Type : Beleids
Prioriteit : Routine
Rubricering : BZ-Vertrouwelijk
Categorie : Verslag/Info

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Rijks-Intern

Mozambique - Handel - Handelsmissie noorden van Mozambique en opening offshore training instituut

Van : MAP-CDP
Verzonden op : 26 maart 2015 15:40
Land/regio : Mozambique
Thema : Handel

Samenvatting

- NL bedrijven Havenbedrijf Rotterdam (HBR), Damen, van Oord, Heerema en Fugro namen deel aan een handelsmissie naar het noorden van Mozambique waarbij het zwaartepunt lag bij de mogelijkheden van het NL bedrijfsleven op en rondom de havens van Nacala en Pemba. De missie vond plaats als follow up van de 2013 economische missie en het februari 2014 bezoek van R aan Mozambique.
- De haven van Nacala bestaat momenteel uit een container terminal (die deels wordt opgeknapt met financiering van JICA) en een kolen terminal. Steenkool uit de provincie Tete zal later dit jaar via het spoornetwerk, dat deels door Malawi loopt, vervoerd worden naar de haven van Nacala. Het spoornetwerk naar Malawi en Zambia biedt kansen voor uitbreiding, o.a. algemene *cargo*, van de haven van Nacala.
- De haven van Pemba bestaat uit een container terminal en een drijvend kade waar de service schepen van de olie en gasbedrijven Anadarko en ENI worden kunnen laden en lossen. De container terminal wordt gemanaged door CFM (de *Mozambican Ports and Railways Authority*), de drijvende kade door het Franse bedrijf Bolloré. In Pemba wordt een aparte service haven gebouwd voor de olie en gassector (zie ook MAP-370/2014).
- En marge van de handelsmissie heeft CdP op donderdag 19 maart jl. de start van het Regional Offshore Training Centrum (ROTC) bijgewoond in Pemba. Het project krijgt deels financiering uit de transitiefondsen van de ambassade, de rest is eigen bijdrage van de bedrijven.

Commentaar

- De mijnbouwindustrie, gasvondsten en *landlocked* buurlanden als Malawi, Zambia en Zimbabwe creëren forse economische mogelijkheden voor de havens van Pemba, Nacala, Beira en Maputo. Er wordt geïnvesteerd in de havens van Pemba en Nacala en dit creëert mogelijkheden voor het NL bedrijfsleven (e.g. baggeren, verkoop schepen, havenaanleg- en constructie). 10 2 a, 11
- De Japanse financiering voor herstel en ontwikkeling van de container haven van Nacala 11
Het Japanse bedrijf Penta-Ocean heeft weliswaar het overall contract gewonnen, maar deelcontracten worden aan lokale en internationale aannemers gegund. 10 2 g
- De Nacala kolen terminal is zo goed als klaar en wordt medio 2015 in gebruik genomen. Honderden Chinese kolen wagons staan inmiddels op de rails te wachten. De lopende banden, graafmachines en andere staalconstructies zijn door het Zuid-Afrikaanse bedrijf Kenz geassembleerd, maar in China geproduceerd. 11
De hevige regenval in Nacala heeft daarnaast op het terrein al tot zichtbare erosie geleid, o.a. van de spoorlijnen. 11
- De Final Investment Decision (FID) voor de LNG plant in Palma loopt vertraging op en Anadarko spreekt nu over 1ste kwartaal 2016. Desondanks wordt er volop gebouwd in Pemba (uitvalsbasis voor Palma). Dit biedt ook volop kansen voor het NL bedrijfsleven 10 2 g
- Capaciteitsopbouw blijft een belangrijke kwestie. De Mozambikaanse overheid heeft aangekondigd dat bedrijven maximaal mogelijk gebruik moeten maken van lokaal personeel. Maar de lokale expertise moet wel verder opgebouwd worden om te voldoen aan de benodigde expertise. Niet alleen basale kennis van *safety and health regulations* maar ook op hoger, strategische niveau. 10 2 g

- Hoewel de groei in volume in omzet van de havens van Nacala en Pemba significant is, kunnen de havens veel efficiënter werken. Gebrek aan capaciteit, kennis en ervaring op veel aspecten m.b.t. management en logistiek zorgen, ondanks de groei, voor te veel vertraging in afhandeling van containers en goederen.

Bericht

Achtergrond en programma van missie

De missie is georganiseerd naar aanleiding van de handelsmissie naar Mozambique onder leiding van Minister Ploumen eind vorig jaar en de economische missie in 2013. Nederlandse bedrijven als Havenbedrijf Rotterdam (HBR), Damen, van Oord, Heerema en Fugro namen deel aan deze missie. De bedrijven zijn, afgezien van HBR, al actief in het noorden van Mozambique **10 2 g**

10 2 g, 10 2 a

De haven van Nacala bestaat momenteel uit een container terminal (die deels wordt opgeknapt met financiering van JICA) en een kolen terminal. De haven van Nacala ligt strategisch en is (natuurlijk) diep waardoor zeer grote schepen de haven in kunnen. Maar door gebrekkige economische groei in het binnenland en slecht functionerend spoorwegnetwerk werd tot op heden relatief weinig gebruikt gemaakt van de haven. Steenkool uit de provincie Tete wordt momenteel vervoerd (per trein) naar de haven van Beira. Het

10 2 g

Het spoorwegnetwerk van Nacala naar Tete dat via Malawi loopt, is daarom opgeknapt. Herstel van het spoornetwerk naar Malawi en Zambia biedt kansen voor uitbreiding, o.a. voor algemene cargo, van de haven van Nacala. De container terminal van Nacala wordt gemanaged door Portos do Norte. CLN, dat een samenwerking is van het Braziliaanse mijnbouwbedrijf Vale en het nationaal havenbedrijf CFM (Portos e Caminhos de Ferro de Mozambique), beheren de kolen terminal en het offshore gedeelte van de haven. **11** Nacala heeft ook de grootste Free Economic Zone in Mozambique.

De haven van Pemba bestaat uit een container terminal en een drijvende kade waar de service boten van de olie en gasbedrijven Anadarko en ENI kunnen aanleggen. De container terminal wordt gemanaged door CFM, de drijvende kade door het Franse bedrijf Bolloré. In Pemba wordt een aparte nieuwe haven gebouwd voor de olie en gassector (zie ook MAP-370/2014). **10 2 g, 11, 10 2 a**

10 2 g

Wat zijn de mogelijkheden voor het Nederlandse bedrijfsleven

Er zijn momenteel veel Portugese en Zuid Afrikaanse bedrijven actief in het noorden van Mozambique. Desondanks zijn er kansen voor het NL bedrijfsleven:

Capaciteitsopbouw: Alle bedrijven die actief zijn in de olie/gassector en aanverwante maritieme infrastructuur moeten aan strikte safety and health regulations voldoen. Tot op heden zijn er geen instituten in Mozambique die benodigde trainingen kunnen bieden. Bedrijven als Fugro trainen daarom hun personeel in het buitenland (vaak Zuid Afrika). Regional Offshore Training Centre (ROTC) komt daarom op een goed moment. Zie ook punt 10.

Olie en gassector: 10 1 c, 10 2 g

Haven ontwikkeling en management: 10 2 g, 10 1 c

Tijdens de missie werd ook duidelijk dat het nodige moet gebeuren aan (achterstallige) baggerwerkzaamheden in de havens van Beira, Nacala en Pemba.

Verscheppen en maritieme veiligheid: Er is geen sprake van piraterij voor de kust van Mozambique. 10 2 g, 11

Opening van de offshore training instituut (ROTC)

En marge van de handelsmissie heeft CDP op donderdag 19 maart jl. het Regional Offshore Training Center (ROTC) geopend in Pemba. Dit instituut is opgericht door STC, Workships, Indico Logistics en Subtech deels met financiering van RVO en Cornelder Nederland. In de olie/ gassector en aanverwante offshore infrastructuur zijn veiligheid en gezondheid voorschriften van fundamenteel belang. 11

1

Berichtgegevens [RIJK]

Aan : DGBEB; PLV-DGBEB; beb; PLV-DGIS; RS; DAF; DDE; IGG; 10 2 e ; DAR
Opsteller : 10 2 e
Afgestemd : CdP
Kenmerk : MAP-127/2015
Type : Beleids
Prioriteit : Routine
Rubricering : Rijks-Intern
Categorie : Verslag/Info

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministerie van Buitenlandse Zaken

11 september 2015

Ministerie van Buitenlandse Zaken
Berichtenverkeer

Rijks-Intern

Mozambique - Economie - Geslaagde Nederlandse deelname aan handelsbeurs FACIM

Van : MAP
Verzonden op : 11 september 2015 13:32
Land/regio : Mozambique
Thema : Economie

Samenvatting

- Nederlandse deelname aan de Mozambikaanse export en handelsbeurs FACIM was groot succes. **10 2**
[redacted] ezocht de Nederlandse stand met 9 NL bedrijven en 1 NL **a** onderzoeks instituut. Ook de netwerkreceptie voor de Dutch Business Club werd druk bezocht door NLse bedrijven in Mozambique en anderen geïnteresseerden.
- De Nederlandse stand, in het paviljoen van de EU, presenteerde de topsectoren AgriFood, Water en Energie.
- De agribusiness handelsmissie die parallel liep aan de FACIM, georganiseerd in samenwerking met ambassade strategische partner ZVDA , het CDI Wageningen en het NABC **10 2 g**
- 10 2 g** [redacted]

Commentaar

- Het Nederlandse paviljoen werd goed bezocht door het publiek hoewel het paviljoen in vergelijking met de landen Frankrijk en Duitsland eenvoudiger was opgezet.
- Het was een geslaagde ervaring; volgende jaar zal de ambassade zeker weer meedoen en een nog grotere NLse deelname verzekeren. **11**

- 10 2 a**
- 10 2 a**

Bericht

- FACIM 2015, van 31 augustus – 6 september, overtrof alle verwachtingen. Het was de grootse beurs ooit met een groter aantal Mozambikaanse en buitenlandse (resp. 2.750 en 680) deelnemende bedrijven dan voorgaande jaren.
- 10 2 a** [redacted]
- Nederland had 10 deelnemers, waaronder 9 bedrijven en 1 onderzoeksinstituut.
- Parallel aan de FACIM was er een bezoekende Nederlandse agribusiness missie, georganiseerd door het NABC in samenwerking met CDI Wageningen en de Zambezi Vally Development Agency, een van de strategische partners van de Nederlandse ambassade in het speerpunt voedselzekerheid. **10 2 g**

- De Nederlandse stand was ingericht volgens de topsectoren AgriFood, Water en Energie. Daarnaast was er een Holland Lounge beschikbaar voor ontmoetingen en sessies.
- De opening van de FACIM werd gedaan door president Nyusi op maandag 31 augustus. 10 2 a
[redacted]
- Op de volgende dagen werden er korte sessies in de Nederlandse Lounge georganiseerd met strategische OS-partners over de ambassade speerpunten voedselzekerheid, water en gezondheid.
- 10 2 g
[redacted]
- Zie voor een beeldverslag van de FACIM week de facebook pagina van de Nederlandse ambassade Maputo <http://www.facebook.com/DutchEmbassyMozambique>.

Berichtgegevens [RIJK]

Aan : DGIS; DAF; DGBEB; IGG; DDE; DAR; PRE; PLV-DGIS; PLV-DGBEB; dgbeb-dio
Opsteller : 10 2 e
Afgestemd : CdP
Kenmerk : MAP/OS-377/2015
Type : Beleids
Prioriteit : Routine
Rubricering : Rijks-Intern
Categorie : Verslag/Info

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministerie van Buitenlandse Zaken

16 december 2015

Ministerie van Buitenlandse Zaken
Berichtenverkeer

Rijks-Intern

Mozambique - Economie - International Investment Conference Pemba

Van : MAP
Verzonden op : 16 december 2015 14:17
Land/regio : Mozambique
Thema : Economie

Samenvatting

- From 7-9 December the first Cabo Delgado International Investment Conference took place in Pemba. The conference focused on the value chains of the industries of gas, graphite and agriculture. Aim was to identify potential investors, markets, and ways of implementing support infrastructure and services for value chains.
- More than 300 people participated: good mix of national, provincial and local government, companies, (some) donors, civil society and investment banks
- The Netherlands was well represented with a delegation existing of embassy staff and various Dutch companies
10 2 g Only other diplomatic representation was Portugal.
- NL is well connected in the North and could provide the NL companies, **10 2 g** with provincial and local contacts and meetings. On top of NL expertise in gas exploration the Governor and local authorities showed great interest in our land rights programme as well as in our food security programme.

Commentaar

- This first serious investor's conference in Cabo Delgado was a success. It provided good opportunities for networking and discussion since many key players for the Pemba and Palma projects were present.
- **11**
- Diversification of economic sectors is a priority for Cabo Delgado. Nevertheless, all hope in the province and beyond still rests on natural gas. A worrisome situation since the revenues from gas seem to take longer than expected and following international trends might become more and more uncertain. According to recent analysis of the Economist Intelligence Unit: *"oversupply and increasing competition in the global gas market as well as internal regulatory difficulties and inadequate infrastructure raise significant doubt about the future of gas in the region"*. It is predicted that gas projects in the region will continue to move forward, but production of significant amounts before the end of the decade is now highly unlikely. Some of these concerns, especially with regards to infrastructure, the regulatory environment and the Mozambican economic situation were voiced by investors at the conference.
- Development of the natural resources in Cabo Delgado require resources, capacity, time but above all integrated and visionary Governance from the Provincial Government. This is a critical aspect in all of the Embassy's programs, which is slowly integrated in the structures and modus operandi of our strategic partners.
- On several occasions the Embassy has met with the Governor of Cabo Delgado, who is interested in our approach to development and collaboration. Our programs in water management & water provision, food security and also the Beira Masterplan provide examples and offer potential for expansion to the North.
- **10 2 g**

Bericht

The discovery of large quantities of natural gas, graphite, as well as the existence of a potential in other resources (agriculture, forestry, water, tourism) in Cabo Delgado Province will require investment, finance, infrastructure and human capital, to put the various value chains in operation. Therefore the Provincial Government organised this conference which was meant as a kick-off in order to proceed with smaller thematic gatherings aimed at different stages of the value chains in 2016.

Objectives of the conference were:

- Analyse and discuss natural gas, graphite and agrarian products (cashew, grains, beans, soy, horticulture, fruits and poultry), woods, fishery and tourism.
- Analyse and discuss production and services (roads, maritime, aviation, railroad, ports, energy, water supply, irrigation).
- Analyse and discuss means and mechanisms to stimulate public and/or private finance and investment.
- To stimulate productivity, competitiveness and create synergies between sectors.

Energy

The National Institute of Petroleum (INP), first to present, spoke about the building of a gas pipeline linking Palma to Maputo (via Pemba, Nacala, Nampula, Quelimane, Mocuba, Beira, Mapola), as part of the government's strategy for the domestic consumption of natural gas. Hope is that this will generate business opportunities for small and medium-sized companies located along the coast, where the pipeline will pass and serve as a catalyst for the shipping industry. Main message from the Mozambican presenters was that the industry should be capitalized by small services made by Mozambicans in partnership with foreign companies.

10 2 g

Graphite and agrarian products

Many different agrarian sectors present or potentially interesting for Cabo Delgado were presented. The idea is the capitalization of links between the gas industry and other areas of economic activity, including agriculture, in order to avoid the "resource curse".

Although many potentially interesting agricultural projects were presented, none actually made the link with the gas industry. Mozambique's northern province of Cabo Delgado contains about 1 billion tons of graphite. The speakers drew particular attention to the need for Mozambique to improve the quality of electricity and the need to start investing in training, in local content development.

Port of Pemba

The last day consisted of a tour to the new logistics centre at the port of Pemba. It is currently being constructed by the China Harbour Engineering Corporation (CHEC). The Pemba Logistics Base, whose official name is Integrated Hydrocarbon Logistics Centre, is a facility designed to meet the logistical needs of oil and gas operators in northern Mozambique. The project aims to create an integrated logistics solution for current and future oil and gas research and development activities in the region, bringing together a commercial port and commercial, residential, industrial and tourism areas together in one place. The facility, which is the first phase of the project, would be ready to offer logistics services to the oil and gas industry in the third quarter of 2016.

10 2 g

Berichtgegevens [RIJK]

Aan	: DGIS; DGBEB; PLV-DGBEB; PLV-DGIS; DAF; DDE; IGG; PRE; DAR; DIO; NAI; LUA; MAP
10 2 e	
Afgestemd	: CdP
Kenmerk	: MAP/OS-541/2015
Type	: Beleids
Prioriteit	: Routine
Rubricering	: Rijks-Intern
Categorie	: Verslag/Info

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministerie van Buitenlandse Zaken

21 december 2016

Ministerie van Buitenlandse Zaken
Berichtenverkeer

Rijks-Intern

Mozambique - Handel - The HookUp Dinner: strengthening our profile on innovation and entrepreneurship

Van : MAP
Verzonden op : 21 december 2016 14:36
Land/regio : Mozambique
Thema : Handel

Bijlagen

[Concept Note Wamina EN.PDF](#) (1.32 MB)
[wamina_2.jpg](#) (170.79 KB)

Samenvatting

- The Embassy of the Kingdom of the Netherlands hosted the first HookUp Dinner in Maputo. We have put ourselves on the map with THUD, strengthening our profile on innovation and entrepreneurship, in anticipation of the Orange Corners Maputo opening.
- A HookUp Dinner is a networking event where selected start-ups present their business ideas in order to receive support and feedback from the community.
- Concrete results: The event provided a good opportunity to network. It also gave a platform and exposure for the talented entrepreneurs in Maputo. The first event resulted in seven concrete business leads, **10 2 g**
- Biggest success factors centered around: an engaged community, brand positioning and pipeline creation.
- Four more THUD events are foreseen in 2017 with EKN and Orange Corners support

Commentaar

- Results are extremely positive and illustrate the potentially big impact of small investments (simple events). Event was hailed as innovative, inspiring and uniquely energizing.
- EKN co-organized THUDmaputo as part of Orange Corners which focuses on young entrepreneurs at the early stage of developing their business ideas.
- EKN intends to build and strengthen an accessible ecosystem for Mozambican start-ups. THUD provides entry-level interventions centered around lean start-up principles (pitching, networking, access to finance).
- The dinners allow Orange Corners to tap into the existing network of partners/mentors/facilitators to support entrepreneurs

Bericht

At the launch of Orange Corners in South Africa, EKN Maputo met the founders of The HookUp Dinner (THUD). They indicated their interest in working with the Embassy to launch THUD in Mozambique. Three months later THUDmaputo was a fact.

THUD is a Sub-Saharan African network of emerging entrepreneurs brought together by three core values; to connect, engage and contribute to each other's success. Founded in 2012, The HookUp Dinner is hosted monthly across various cities in SA and select countries in SADC, East and West Africa.

First the THUD pitch bootcamp took place. The bootcamps are short pitch-readiness interventions to assist applicants in developing concise, repeatable sales pitches for their business and capturing this into presentation decks. A group of 30 entrepreneurs (out of 70 applicants) received training to perfect their #Pitch180 as a next step to achieve success. The best five were invited to the main event to pitch in front of invitees.

Two days later, the Embassy of the Kingdom of the Netherlands hosted the first HookUp Dinner in Maputo. The event centered around the theme "What does it mean to trade in Mozambique and South Africa as a start-up?" Young entrepreneurs from both countries were present to network and share their experiences. The evening consisted of three segments: 1) the pitches with audience feedback; 2) the networking mixer where guests divided into groups of

10 with each member given 1 minute to introduce themselves; 3) a Masterclass given by an entrepreneur who spoke about her journey in Mozambique.

Winner of the event was Filipa who pitched her business Wamina. Wamina provides a solution for women to have a hygienic period with re-usable sustainable and washable sanitary pads that have longevity of at least a year. She wants to bring these on the market. For more information about her product, see the attachment and website More information about the event can be found on our Facebook @DutchEmbassyMozambique and Twitter @NlinMozambique.

Results

1. Engaged Community

Berichtgegevens [RIJK]

Aan	: R; M; DAF; DIO; DGIS; DGPZ; DGBEB; IGG; DSO; DDE; DMM; PRE; LUA; HAR; DAR; KAM; MAP
Opsteller	: 10 2 e
Afgestemd	: CdP
Kenmerk	: MAP/OS-668/2016
Type	: Beleids
Prioriteit	: Routine
Rubricering	: Rijks-Intern
Categorie	: Verslag/Info

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministerie van Buitenlandse Zaken

13 juni 2017

Ministerie van Buitenlandse Zaken
Berichtenverkeer

Rijks-Intern

Afrika, Sub-Sahara- : Zuidelijk Afrika - Economie - Mozambique
blijft stappen in goede richting zetten, maar is er nog niet

Van : MAP
Verzonden op : 13 juni 2017 09:19
Land/regio : Afrika, Sub-Sahara- : Zuidelijk Afrika
Thema : Economie

Samenvatting

Mozambique krabbelt op uit het dal van 2016. De goede start in het begin van 2017 wordt in Q2 voortgezet. De publieke samenvatting van het auditrapport verschijnt op 23 juni a.s. en het strafrechtelijk onderzoek naar de verborgen leningen is reeds van start gegaan. Er zijn tekenen van economisch herstel en de gasexploitatie gaat nu echt beginnen, na de recente final investment decision van ENI. Belangrijk om op ingeslagen weg door te gaan, ook voor President Nyusi **11**

Commentaar

11

Bericht

Stand van zaken audit:

- Het conceptrapport van de audit naar de verborgen leningen is op 13 mei opgeleverd aan het OM. President Nyusi gaf direct daarna een verklaring uit, waarin hij het OM alle vertrouwen en ruimte geeft om haar werk te kunnen doen.
- De publieke samenvatting van het rapport komt uit op 23 juni, na de verwerking van de opmerkingen van Zweden en IMF op het concept-rapport.
- Het crimineel onderzoek gaat intussen door. **10 2 a**

Economische update:

- **10 2 a** om tot overeenstemming te komen.
- Tijdens een ceremonie in Maputo is op 1 juni jl., in aanwezigheid van president Nyusi en de CEO van ENI, de final investment decision (FID) getekend om USD 8 miljard te investeren in de floating LNG fabriek (FLNG) en de exploitatie van het Coral South field in het noorden van Mozambique. De betrokken partijen (ENI 50%, CNPC 20%, KOGAS 10%, GALP 10% en ENH 10%) investeren USD 8 miljard in de bouw van een FLNG. Alle

output van de FLNG wordt door BP gekocht. Het eerste gas, en daarmee de eerste inkomsten, worden in 2021 verwacht. Vooralsnog is er geen transparantie over de 10 2 g

te voeden.

- Grote investeringen in gas en verbeterde groeicijfers laten zich niet direct vertalen in nieuwe banen en inkomsten voor de staatskas. 11
- De economische groeicijfers zijn door het IMF naar boven bijgesteld, voor 2017 tot boven de 4% en voor 2018 boven de 5% (vanaf 3,3% in 2016). Mozambique doet het relatief beter dan andere economieën in sub Sahara Afrika, alhoewel in de hele regio de economische motor wordt herstart. De groeicijfers zijn vooral te danken aan betere grondstofprijzen (voor kolen en gas) en grote projecten in met name de gassector. Kleinere projecten en bedrijven hebben het lastiger en het potentieel voor landbouw is nog steeds onderbenut. De eenzijdige economie blijft een risico voor de langere termijn.
- Het herstel van de metical zet door, de buitenlandse reserves nemen toe en de inflatie en rente blijven dalen. De vooruitzichten voor de tweede helft van 2017 voor deze indicatoren zijn ook goed. De stabiliteit van de financiële sector blijft echter zwak. De centrale bank neemt hierin veel goede stappen ter ondersteuning van economisch herstel en verhoogde stabiliteit (zoals verhoogde kapitaaleisen voor banken), maar zij is afhankelijk van de politieke wil om hervormingen door te kunnen voeren.
- Het overheidstekort blijft dalen en onhoudbare prijs subsidies worden afgebouwd. Dit gaat wel ten koste van investeringen in de economie en verhoogt het risico van sociale onrust onder de bevolking. Het is een dun koord waarop de Mozambikaanse overheid moet balanceren.
- Buitenlandse investeerders stappen weer in, zoals Exxon Mobil en Mitsui die respectievelijk USD 2,8 miljard en USD 700 miljoen investeren. 10 2 a

Berichtgegevens [RIJK]

Aan : M; R; DGIS; DGBEB; DGPZ; DAF; DMM; DDE; DIO
10 2 e
Kenmerk : MAP-264/2017
Type : Beleids
Prioriteit : Routine
Rubricering : Rijks-Intern
Categorie : Verslag/Info

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministerie van Buitenlandse Zaken

27 juni 2017

Ministerie van Buitenlandse Zaken
Berichtenverkeer

Rijks-Intern

Afrika, Sub-Sahara- : Zuidelijk Afrika - Maatschappelijke ontwikkeling - Field visit to the north of Mozambique: first steps for an integral approach

Van : MAP
Verzonden op : 27 juni 2017 14:25
Land/regio : Afrika, Sub-Sahara- : Zuidelijk Afrika
Thema : Maatschappelijke ontwikkeling

Bijlagen

[Report EKN MAP support mission 070615.docx](#) (48.29 KB)

Samenvatting

From 22 until 25 May 2017 a delegation of the Embassy and IGG paid a visit to Nampula and Pemba in the north of Mozambique. The visit was both a direct follow up of the breakfast meeting between the Prime Minister of the Netherlands and the President of Mozambique, during his visit to the Netherlands 17-19 May, and a preparatory investigation for possible Dutch initiatives in the light of a new multi annual strategic plan of the Embassy. The north of Mozambique was chosen because of the expected rapid developments in this area due to the enormous gas reserves which will be exploited the coming years. This will bring both opportunities and challenges in the different areas of Dutch involvement in Mozambique, namely water, health, food and nutrition security and private sector development. An integral approach (bearing the positive experiences with the Beira master plan in mind) focusing on social, ecological and economical issues is desirable, but is even more challenging in this part of the country due to less development and capacity than other parts of Mozambique. Possible Dutch involvement needs to focus on both strategic development (including longer-term plans) and getting started in a practical way to show results (little steps, but within an integrated approach).

Commentaar

From 22 until 25 May 2017 a delegation of the Embassy and IGG paid a visit to Nampula and Pemba in the north of Mozambique. The visit was both a direct follow up of the breakfast meeting between the Prime Minister of the Netherlands and the President of Mozambique, during his visit to the Netherlands 17-19 May, and a preparatory investigation for possible Dutch initiatives in the light of a new multi annual strategic plan of the Embassy. The north of Mozambique was chosen because of the expected rapid developments in this area due to the enormous gas reserves which will be exploited the coming years. This will bring both opportunities and challenges in the different areas of Dutch involvement in Mozambique, namely water, health, food and nutrition security and private sector development. An integral approach (bearing the positive experiences with the Beira master plan in mind) focusing on social, ecological and economical issues is desirable, but is even more challenging in this part of the country due to less development and capacity than other parts of Mozambique. Possible Dutch involvement needs to focus on both strategic development (including longer-term plans) and getting started in a practical way to show results (little steps, but within an integrated approach).

Bericht

From 22 until 25 May 2017 a delegation of the embassy in Maputo and IGG visited Nampula (province of Nampula) and Pemba (province of Cabo Delgado) to follow up on the breakfast meeting between the Prime Minister of the Netherlands and the President of Mozambique, during his visit to the Netherlands 17-19 May. At the same time the visit is part of the preparations for a new multi annual strategic plan, since this presents an opportunity to change or widen the geographical focus of our activities. During our visit in Pemba we were accompanied by consultants from WAZA, a think-and-do tank based in Maputo who are doing a study commissioned by the Embassy.

The north of Mozambique was chosen because of the expected rapid developments in this area due to the enormous gas reserves which will be exploited the coming years. This will bring opportunities in the different areas of Dutch involvement in Mozambique, namely water, health, food and nutrition security and private sector development. The key challenge will be to secure inclusive development: how to promote that the poor population of Cabo Delgado benefits from the exploration of the gas fields? An integral approach was discussed during the breakfast meeting between the Mozambican President and the Dutch Prime Minister on May 19 (see message DAF, 2017.7036). The province of Cabo Delgado is a challenging environment, because there are only a handful of partners to work with,

capacity development is below the Mozambican average and the province is socially and economically less developed than other parts of Mozambique.

During the visit we used the perspective of an integral approach. Therefore we took into account the different areas of development (social, ecological, economical) and met with a broad array of people (government, academics, companies, ngo's, civil society) in varying sectors (water, sanitation, health, agriculture, aquaculture, land, infrastructure, consultancy). The developments in the north are in its infancy phase and are awaiting the long expected gas boom, with all its advantages and disadvantages. At the moment not much is happening in Cabo Delgado, but that will change quickly, especially after the signing of the final investment decision by ENI for its Floating LNG factory off shore the coast of Palma (see message MAP-264/2017). The expected gas boom is of national interest due to the expected tax revenues and a boost for the Mozambican economy. 11

A political economy analysis is therefore very relevant as a basis for any Dutch intervention in this region. This is the reason the Embassy commissioned a study (done by WAZA) which should shed more light on the political economy. In addition, this study will give an overview of existing plans for development in the north of Mozambique and give some initial leads for decentral engagement. A second study will go more in depth of potential Dutch interventions, both in the field of development cooperation and involvement of Dutch private sector.

An integral approach should not only focus on Pemba and Palma, but on the broader region of Cabo Delgado. In addition the (provincial) government should be in the lead in this process, with possible outside support to help them in doing this. Possible next steps should focus on both strategic development (including longer-term plans) and getting started in a practical way to show results (little steps, but within an integrated approach, on the short term). Both the longer and shorter term actions need to elaborate on synergies between the different programmes of the Embassy and pinpoint possible partners we can work with in Cabo Delgado. For a more detailed report on the different visits, see the attached report of IGG.

Follow up in Maputo:

- awaiting the WAZA report (draft report to be discussed on Wednesday 28th).
- working on a second study, which will go more in depth of potential Dutch interventions.
- identifying possible local partners to work with.
- considering to organise a round table in Pemba as a start for a local platform for an integrated plan for Cabo Delgado.

Follow up in The Hague:

- a special panel (organised by Both Ends and LANDac) on developments in Northern Mozambique at the LANDac Annual Conference (29-30 June 2017).
- at July 12th the Netherlands Water Partnership is organising an afternoon on Northern Mozambique where Shell will present their plans/experiences so far.
- Both Ends, LANDac and Shared Value Foundation are preparing an in depth community study and possible establishment of a learning platform in Cabo Delgado.

This visit was a good start to investigate Dutch opportunities for involvement in the northern part of Mozambique and will be followed up by more in depth analysis to foster concrete links with the Dutch programmes in Mozambique and Dutch support for an integrated approach.

Berichtgegevens [RIJK]

Aan	: IGG; DDE; DIO; DGBEB; DGIS; LUA; DAR; HAR; PRE; DSO; DMM; KSS
Opsteller	: 10 2 e
Kenmerk	: MAP-287/2017
Type	: Beleids
Prioriteit	: Routine
Rubricering	: Rijks-Intern
Categorie	: Verslag/Info

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Ministry of Foreign Affairs

Her Excellency Dr Esperança Bias
Minister of Mineral Resources of
the Republic of Mozambique
MAPUTO

10 2 e

The Netherlands
www.government.nl

Our reference**Cc****Encl.**

The Hague
April 2014

[Your Excellency,]

It is with great pleasure that I look back on my visit to Mozambique, accompanied by a large business delegation. Our bilateral meeting confirmed the friendly ties between our two countries. I was impressed to see with my own eyes the progress Mozambique has made since we met in the Netherlands in June 2013.

It was very useful to review developments in Mozambique's mineral sector, especially your new Petroleum Law. As we discussed, Dutch companies are following these developments with great interest. I would like to thank you on their behalf for giving our companies an ample opportunity for an open discussion, which the delegation highly appreciated.

I look forward to deepening our relationship to create a broad-based partnership with mutual economic benefits. The Dutch government, knowledge institutions and companies stand ready to work with you in building capacities and knowledge as we learn from each other. I am pleased that the collaboration between your Ministry and the Clingendael International Energy Programme (CIEP) will involve some initial steps towards knowledge transfer.

Thank you for our open and constructive dialogue. I look forward to our ongoing cooperation.

Yours sincerely,

Lilianne Ploumen
Minister for Foreign Trade and Development Cooperation
of the Kingdom of the Netherlands

Ministry of Foreign Affairs

His Excellency Mr Armando Inroga
Minister of Industry and Trade of
the Republic of Mozambique
MAPUTO

10 2 e

The Netherlands
www.government.nl

Our reference**Cc****Encl.**

The Hague
April 2014

[Your Excellency,]

Thank you again for receiving me together with a large business delegation in February, and for providing the logistical support that made our visit a great success. Your generous hospitality made us feel most welcome.

I am convinced that our visit has given fresh impetus to our countries' bilateral relationship, both politically and economically. I was impressed to see with my own eyes the economic progress your country is making. We look forward to increasing trade and investment between our two countries, thus contributing to sustainable and inclusive growth in Mozambique. A more broad-based partnership, focused on investment, trade and exchange of knowledge, will benefit both our countries.

As I mentioned in our conversation, I support your government's efforts to stimulate the local private sector, job creation and skills transfer. For our part, the Dutch government, knowledge institutions and companies will continue to invest in capacity building and transfer of knowledge and skills. I found it very useful to discuss the ongoing negotiations on the Economic Partnership Agreements and learn more about regional perspectives on this topic.

Let us ensure that our meeting contributes to the development of a broad-based partnership with mutual benefits.

Yours sincerely,

Lilianne Ploumen
Minister for Foreign Trade and Development Cooperation
of the Kingdom of the Netherlands

Ministry of Foreign Affairs

His Excellency Mr Gabriel Muthisse
Minister of Transport and Communications of
the Republic of Mozambique
MAPUTO

10 2 e

The Netherlands
www.government.nl

Our reference

Cc

Encl.

The Hague
April 2014

[Your Excellency,]

It is with great pleasure that I look back on my visit to Mozambique, accompanied by a large business delegation. I am convinced that our visit has given fresh impetus to our bilateral relationship, both politically and economically.

10 2 a

I valued our interesting exchange of views on infrastructure development in Mozambique and the need to improve logistical corridors. This gave me a good opportunity to inform you about the experience of Dutch ports like the Port of Rotterdam.

Thank you for giving our companies the opportunity during our meeting for an open discussion with you and your staff, which the delegation highly appreciated. The discussions confirmed the great potential that exists for increasing trade and investment between Mozambique and the Netherlands. Dutch firms have a great deal to offer in the field of infrastructure and logistics, and have a good reputation for corporate social responsibility.

Thank you for our open and constructive dialogue. I very much look forward to our ongoing cooperation.

Yours sincerely,

Lilianne Ploumen
Minister for Foreign Trade and Development Cooperation
of the Kingdom of the Netherlands

Netherlands Institute of International Relations

10 2 e

To Whom It May Concern
 Visa Section, Royal Netherlands Embassy

The Hague, 16 January 2015

Re: Visa support letter for Civil Servants from Mozambique to a training organised by the
 Clingendael Institute in the period 8 February – 19 February 2015

To Whom it May Concern,

With this letter, we would like to confirm the participation to a training programme at the
 Clingendael Institute, in The Hague, The Netherlands, of the following nine (9)
 representatives of the Mozambique Ministry of Mineral Resources (MIREM):

No	Surname	First Name	Passport Number	Date of Birth	Passport Expiry date
1	10 2 e				
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					

Aim of the travel

The participants will take part in a training programme organised in The Netherlands, and funded by the NUFFIC NICHE budget. The programme will focus on strengthening the knowledge and skills of the staff of the Ministry of Mineral Resources (MIREM). The training will be organised by The Netherlands Institute for International Relations "Clingendael" and the Clingendael International Energy Program (CIEP) and will take place in The Hague.

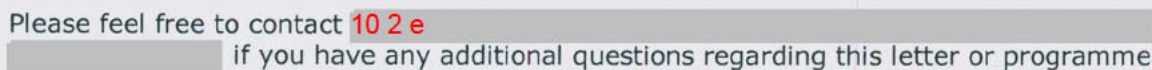
Dates

The training will take place between the 8th February (arrival) and the 19th of February 2015 (departure).

Covered costs

10 2 g

A large rectangular area of the document is redacted with a solid grey fill.

Please feel free to contact 10 2 e
 if you have any additional questions regarding this letter or programme.

10 2 e

A large rectangular area of the document is redacted with a solid grey fill.

Kingdom of the Netherlands

Doing Business in Mozambique

A practical guide for Dutch Companies and Investors

Pioneers in international business

The present booklet has been compiled by the Embassy of the Kingdom of the Netherlands in Maputo in order to assist Dutch companies and investors that want to do business in Mozambique. The booklet offers general guidance on many questions put to the Embassy and does not intend to offer an exhaustive analysis on doing business in Mozambique.

This booklet has been produced based on information from public sources. The Embassy cannot be held responsible in case the information provided has been altered in the meantime.

The booklet will be revised regularly.

Publication

*Embassy of the Kingdom of the Netherlands
Maputo – Mozambique*

*1st Edition, 2014
Maputo, October 2014*

Contents

1. General information	5
2. Investment project facilitation	5
2.1 CPI – Investment Promotion Centre	5
2.2 GAZEDA – Special Economic Zones Office	6
2.3 CEPAGRI investment facilitation in Agriculture	7
3. Fiscal incentives for investment projects carried out under the Investment Law	7
4. Setting up a business in Mozambique	8
4.1 Requirements to establish a branch of a Foreign Company in Mozambique	8
4.2 One Stop Shop (<i>Balcão de Atendimento Único</i> -BAU)	8
5. Taxation	9
5.1 Corporate tax	9
5.2 Employment tax	10
6. Land Law	10
7. Labour Law	11
8. Petroleum Law	12
8.1 Fiscal benefits under the Specific Regime for taxing Petroleum Operations	13
9. Sustainable Economic Development themes	13
9.1 Corporate Social Responsibility	13
9.2 Local Content	14
10. Infrastructure and Communication	14
10.1 Airports	14
10.2 Ports	14
10.3 Mobile and Internet connection	15

11. Visa application	15
12. Banking	15
13. Translation of documents.....	16
14. Agreements signed by the Mozambique Government to protect business operations	16
15. RVO Instruments available for Mozambique	16
16. Support provided by the Netherlands Embassy	17
17. Useful publications and websites	18

1. General information

Official Name	Republic of Mozambique
Capital city	Maputo (2,5 million inhabitants)
Population	25,041,922 (2014)
Land area	799,380 km ²
Currency	Metical (€1 approx. 39,00MT)
GDP growth	7% (2013)
Language	Portuguese is the official language. English is spoken as business language

2. Investment project facilitation

2.1 CPI – Investment Promotion Centre

CPI is a Government institution with a mandate to attract and facilitate the establishment of private domestic and foreign direct investment.

CPI provides the following services:

- Promotion, reception and registration of investment project proposals;
- Assistance in obtaining fiscal and customs incentives by investors;
- Promotion of business linkages between domestic and foreign companies, SMEs and large enterprises;
- Identification and dissemination of investment opportunities;
- Institutional assistance to investors in the implementation of investment projects.

CPI

Rua da Imprensa, Nr. 332
Maputo - Mozambique
Tel: +258 21 313310/75/70
Fax: +258 21 313325
E-mail: cpi@cpi.co.mz
Website: www.cpi.co.mz

2.2 GAZEDA – Special Economic Zones Office

GAZEDA is a State body with administrative autonomy, overseen by the Minister responsible for planning and development matters. GAZEDA tasks are to promote and coordinate all activities related to the establishment, development and management of Special Economic Zones (SEZs) and Industrial Free Zones (IFZs).

Competences:

- Coordinate and develop activities that encourages national and foreign investment initiatives in respect of SEZs;
- Promote the establishment of the infrastructures which are indispensable to the development of projects within the SEZs;
- Promote and publicize the image and economic potential of the SEZs;
- Plan, promote, coordinate and supervise the process of territorial Planning within the SEZs in coordination with the local authorities and the municipalities.

GAZEDA

Av. 24 de Julho Nr. 3549, 8th floor, Prédio INSS

Maputo - Mozambique

Tel: +258 21 4000635

Fax: +258 21 400632

E-mail: gazeda@gazeda.gov.mz

Website: www.gazeda.gov.mz

CPI and GAZEDA are responsible for the provision of institutional assistance to investors during the implementation and actual execution phase of projects that have been authorised, as well as for monitoring and verification of compliance with the project terms of authorisation, the provisions of the Investment Law and other applicable legislation.

Requirements of Eligibility to Foreign Investment for CPI and GAZEDA

- The minimum value of foreign direct investment is set at US\$ 100.000; or
- Annual Sales volume of US\$ 300.000 from the 3rd year of activities; or
- Annual Exports of Goods and Services equivalent to US\$ 60.000; or
- Creation and retention from the 2nd year of operation of at least 25 direct jobs for Mozambican citizens; and
- Submission of the investment project to CPI/GAZEDA

The supporting documents for the registration of investment project are:

- Copy of the identification document of each prospective investor;
- Company registration certificate or company name certificate of the company implementing the project;
- Topographic plan or drawing of the proposed location for implementation.

CPI and GAZEDA have seven (07) business days for the necessary inter-institutional consultations with the Ministries with regulatory oversight of the sector the project belongs to, as well as with other State institutions for the purpose of securing opinions and approval regarding the project proposal.

2.3 CEPAGRI investment facilitation in Agriculture

CEPAGRI – Agriculture Promotion Centre - is an agency of the Ministry of Agriculture responsible for the promotion of investment opportunities in agriculture.

The facilitation team at CEPAGRI provides the following services:

- Advise on procedures to start or regularize a business;
- Advise on regions with agricultural potential;
- Follow up investments by providing the necessary information;
- Facilitation of the implementation of projects and when possible assist in overcoming business constraints.

CEPAGRI

Rua da Gávea Nr. 33 – 2nd floor

Maputo

Tel: +258 21 326550

3. Fiscal incentives for investment projects carried out under the Investment Law

Tax and customs incentives as well as other benefits, such as the right to import capital, export profits and re-export invested capital are given to domestic and foreign private investments pursuant to the Investment Law and its Regulations.

The Code of Fiscal Benefits approved by Law 4/2009 of 12 January 2009, establishes the framework of fiscal incentives. The Code applies to investments made by individual and corporate persons provided that such persons are duly registered for tax purposes.

4. Setting up a business in Mozambique

Under the Mozambican Commercial Law it is not compulsory for a limited liability company to be incorporated jointly with a national partner. The Decree-Law 2/2005, which is part of the Mozambique Commercial Code, offers foreign or Mozambican individuals and companies with a choice of six different ways to set up their business: i) partnerships; ii) limited partnerships; iii) capital and industrial companies; iv) private limited company (Lda); v) private limited company with a single quota holder; and vi) public limited companies (SA).

A consultancy or law firm can advise on the most appropriate type of company as well as on legal and tax issues. The Embassy can provide names of some of the companies that can assist in dealing with issues such as legalization, tax, and law.

4.1 Requirements to establish a branch of a Foreign Company in Mozambique

The request to establish a branch of a foreign company in Mozambique is submitted to the Balcão de Atendimento Público/BAP (One-Stop-Shop) at the Ministry of Commerce and Industry (MIC), located at Praça 25 de Junho, Nr. 300, Maputo. The final approval is made by the Minister of Commerce and Industry. The following documents are to be submitted:

- a) Application form;
- b) Identification document;
- c) Certificate of company's name registration;
- d) Power of attorney for the legal representative, if applicable;
- e) Advice from the line ministry;
- f) Proof of the company's commercial registration from the country of origin;
- g) Power of attorney for the authorised company or individual;
- h) Fee of 6,000.00MT/year;
- i) Duration 1 to 5 years.

4.2 One Stop Shop (*Balcão de Atendimento Único -BAU*)

The BAU were established by Decree 14/2007 of 30 May. The BAU brings together in one place all the requirements needed for registration and licensing, thus eliminating the need for people trying to set up businesses to visit several offices dealing with a variety of forms.

Decree 5/2012 of 7 March approves the regulation for simplified licensing. Simplified licensing for economic activities applies to those activities which do not cause a negative impact on the environment, public health and the economy in general. The areas to which simplified licensing applies are: agriculture (up to 1,000 ha irrigated land and 350 ha for non-irrigated systems), livestock, commerce, construction (real estate and consultancy), sport, industry (micro and small enterprises with the exception of food, beverages and pharmaceutical products), fisheries, communication, services and tourism (tea/coffee and pastry shops).

The request for simplified licensing can be submitted by a national or foreign individual and in addition to the application form, the following documents are to be submitted:

- a) For nationals: Identification document or passport or driving license. For foreigners: DIRE or residence permit valid for at least 6 months.
- b) Name certificate or copy of the publication of the company articles of association (*estatutos*) in the Bulletin of the Republic (*Boletim da República*)
- c) NUIT – Tax Identification Number

The simplified license can be issued in one day. The license is valid for an indeterminate period.

5. Taxation

The tax system applicable in Mozambique consists of national and local government taxes.

5.1 Corporate tax

IRPC (corporate income tax): 20% when subject to withholding tax and 32% on capital gains applied to non-residents without permanent office in Mozambique.

VAT (value added tax): 17%

Article 15, Section II of the Fiscal Benefits Code states that investments made in the city of Maputo benefit from a 5% IRPC deduction over a period of five years. In the case of investments made in other provinces the percentage applied is 10%.

5.2 Employment tax

IRPS (personal income tax) paid by the employee.

INSS (Social insurance): contribution is 7% of the employee's salary, 4% being paid by the employer and 3% by the employee.

6. Land Law

All land is property of the State. Land Use and Benefit Rights (DUATs) are regulated by Law Nr. 19/97 of 1 October (Land Law) and Decree Nr. 66/98, of 8 December (Land Law Regulations).

In order to acquire land directly from the State it is therefore necessary to apply for a land use and benefit title or DUAT (*Direito de Uso e Aproveitamento da Terra*). Foreigners can apply for a DUAT if they have been living in Mozambique for more than 5 years. For foreign companies a registration or incorporation in Mozambique is required.

The holders of land use and benefit rights are entitled to transfer infrastructures, buildings and other properties located on the land in question, upon presentation of a public deed preceded by an authorization issued by a competent state entity.

Formal land use requests by investors are subject to conditions: the request has to be accompanied by an approved project and environmental approvals, and the right is provisional until the project has reached a significant phase of implementation. Once a project is cleared a definitive DUAT is granted and the investor has secure possession for 50 years, renewable by law for a further 50 years.

Under the legal regime established by the Land Law for acquiring and using land rights, the DUAT granted by the State in legal terms is a private right and not easily revoked. It also enjoys general guarantees of property under Article 82 of the Constitution.

The State can only revoke a DUAT in the public interest (for example for the implementation of a public infrastructure) but it must then pay a reasonable and fair compensation (Constitution, Article 82, number 2, and Land Law Article 18). The DUAT can also be revoked if the right holder is not using the land properly, either with respect to the project for which the DUAT was granted, or with respect to environmental and other norms.

In urban areas, the DUAT of a plot passes automatically to the purchaser of a house or building. In rural areas, the purchaser of physical infrastructure or improvements and crops must ask authorization from the Government for the DUAT to be transferred into his or her name. This rural process is subject to discretionary powers, which are perhaps the critical issue that still impedes the full use of rural DUATs (or at least the investments related to land use) for securing bank credits for agriculture and other agrarian investments.

Investors can also seek new DUATs for community land, but then they are legally required to do a 'community consultation' in order to verify whether the area they are interested in is 'occupied'. If the land requested by the investor is occupied, the consultation will determine the terms on which the locally held DUAT can be transferred to the investor or the terms by which a partnership between the local community and the private investor will be governed (Article 27, paragraph 3, of the 1998 Land Law Regulation).

The application for the land use and benefit title can be submitted to:

Ministry of Agriculture

National Directorate of Land and Forestry (DNTF)

Av. Josina Machel, Nr. 537

Maputo

7. Labour Law

The labour Law 23/2007 of 1 August defines the general principles and establishes the legal framework applicable to individual and collective working relationships with respect to paid work done by hired employees. The Law establishes the rules for hiring foreign workers.

Quota for employment of foreigners (as per Article 31 of the Labour Law):

5% of the total number of employees, in large enterprises;

8% of the total number of employees, in medium-sized enterprises;

10% of the total number of employees, in small enterprises.

If, for good reasons, it can be proven that more expat employees will be needed, it is advised to discuss this with CPI or Gazeda at the beginning of the registration process of the investment project. Changing quota when the business has started already has proven to be very difficult.

Having an employment contract is a condition for issuing a residence visa, which in turn serves as the basis for the application for a residence permit. Therefore it is advisable for the employment contract with a foreign citizen to be made before that person enters Mozambique.

For advice on labour issues the Embassy can provide names of companies active in Mozambique.

8. Petroleum Law

The Petroleum Law was approved on 21 August 2014 by the Mozambican Parliament. This new law revokes Petroleum Law 3/2001.

The main changes are:

- Increased role and monitoring of State revenue from petroleum operations;
- Introduction of the Local Content component;
- Clarification of the guarantees, rights and obligations of investors as well as of concession contracts rights;
- Increase and clarification of the protection of the rights and benefits of affected communities;
- Introduction of components concerning transparency and publication of contracts and tenders related to Petroleum activities and operations;
- Introduction of terms and conditions governing the use, inspection and oversight of radioactive material.

The Petroleum Law defines the right and guarantee of juridical security and protection with respect to National and Foreign Direct Investment as well as the role of the Government. The Government controls prospection, exploitation, transportation, marketing and refinery of liquid and gas hydrocarbons and their derivatives, including petroleum activities in petro-chemistry and Liquefied Natural Gas (LNG) and Gas for Liquids (GTL) operations. The Government also reserves the right to take part in petroleum operations involving any legal entity and such participation may occur at any stage of the petroleum operations, within the terms and conditions to be established by contract.

The publicly owned *Empresa Nacional de Hidrocarbonetos* (ENH), is the exclusive Government representative in petroleum operations. ENH manages the 25% of the gas quota aimed at the domestic market.

Decree Law for a special fiscal and contractual regime applicable to areas 1 and 4 of the Rovuma Basin still has to be approved. This legislation will apply to the construction, installation, funding, deployment, maintenance and installation of the relevant onshore and offshore equipment, cargo unloading platforms, facilities for maritime operations, processing and transportation of gas, etc.

8.1 Fiscal benefits under the Specific Regime for taxing Petroleum Operations

Chapter III defines the fiscal benefits applicable to petroleum operations. Article 35 of the Law indicates the fiscal benefits applied to businesses during 5 fiscal years from the date of the approval of the development plan, such as the exemption of customs duties for the importation of equipment for petroleum operations classified as Class K in the Tariff Book.

9. Sustainable Economic Development themes

9.1 Corporate Social Responsibility

Mozambique has ratified all major human rights instruments.

Particularly among local SMEs there are as yet few companies that have a CSR policy or strategy which takes into consideration the UN framework for protecting and respecting human rights (the so called *John Ruggie* principles).

Most of the foreign companies, however, have specific social responsibility policies and implementation programmes that accompany the implementation of their investment projects.

The mining sector is the first sector in the country with a comprehensive CSR policy. The CSR policy complements existing legal frameworks on land, environment, spatial planning, and the new legislation for the mining and petroleum sectors.

Possible CSR risks in doing business with Mozambique - depending on the type of business and sector - may be checked using the CSR risk analysis tool from MVO Nederland (www.mvonederland.nl).

9.2 Local Content

The Government of Mozambique does not yet have a policy on Local Content. Instead, it is observed that various businesses, institutions and organisations are each taking their own initiatives.

The new legislation on mining and petroleum resources includes aspects of Local Content, by introducing articles on the involvement of the communities, the local labour force and local businesses in the development of natural resources.

10. Infrastructure and Communication

Building adequate infrastructure is a major challenge for a country 2,600 km long from north to south. The EN1 (*Estrada Nacional número 1*) connects the capital city Maputo to the northern part of Mozambique. Government plans include the construction of bridges, roads, transport corridors, airports, ports and other facilities.

10.1 Airports

Mozambique's main airport is located in the capital city Maputo. The *Aeroporto de Mavalane* is the largest airport in Mozambique and offers international and regional connections. Other international airports with both national and regional connections are Beira, Nampula, Pemba and Tete. By the end of 2014 an additional international airport will be inaugurated in Nacala, Nampula province. This will be the second largest airport in Mozambique.

International and regional airlines currently flying to Mozambique are: TAP Portugal, Ethiopian Airlines, Kenya Airways, Qatar Airways and South Africa Airways. Malawi Airlines will soon start flights to Mozambique.

An Air Service Agreement between Mozambique and the Netherlands is expected to be ratified in 2015.

10.2 Ports

Mozambique has a privileged and strategic location. The country is a natural exit for its landlocked neighbours. The ports of Maputo, Beira and Nacala link the transport infrastructure of the southern, central and northern region corridors to the neighbouring countries. The ports of Maputo and Nacala are managed by private operators whilst Beira is managed by the public railway company (CFM) and Comelder de Moçambique.

Other ports are Quelimane and Pemba. The Port of Pemba in the northern part of Mozambique may become a major port for servicing the LNG industry due to its close location to the natural gas deposits to be explored.

10.3 Mobile and Internet connection

Three mobile operators are active in Mozambique. Registration is required to obtain a SIM Card and can be done online.

Various service providers offer internet connections, including wireless. On 31 December 2013 Mozambique had 1,333,375 Internet users, which is 5.4% of the population, per ITU.

11. Visa application

Foreign citizens are required to obtain a visa to enter Mozambique. Applications for a single entry, multiple entry, study, residence or work visa are handled by the Mozambican Embassies and Consulates. The requirements are available at the Consular section of Mozambican Embassies and Consulates as well as on the internet.

A business visa valid for 3 or 6 months can be applied at Mozambique Embassies and Consulates, subject to the presentation of a letter of invitation issued by a company registered in Mozambique or by any other government or diplomatic entity.

12. Banking

A total of 12 commercial banks with participations of both local and foreign capital operate in Mozambique with their headquarters based in Maputo and branches throughout the country.

The commercial banks deal with transactions involving national and foreign currencies. Forex transactions are subject to registration, however, not all require prior authorisation from the Central Bank.

Current transactions include any transfer or reception of foreign currency from abroad not classified as a capital transaction, which in general include transactions of foreign trade and remittances of money for family expenses.

13. Translation of documents

When a translation from Dutch into Portuguese of company registration documents and of certificates and diplomas is required, an official translator has to be contacted. Translated documents have to be notarised and submitted to the Ministry of Foreign Affairs in The Hague for certification before being certified by the Mozambique Embassy in Brussels.

14. Agreements signed by the Mozambique Government to protect business operations

Investment Promotion and Reciprocal Protection Agreements

South Africa, Germany, Algeria, Belgium, China, Cuba, Denmark, Egypt, the USA, Finland, France, Indonesia, Italy, Mauritius, **the Netherlands**, Portugal, Sweden, the United Kingdom, Vietnam, India, Switzerland, Zimbabwe, Spain and Japan.

Agreements to prevent Double Taxation and Fiscal Evasion

Portugal, Mauritius, United Arab Emirates, the Autonomous and Special Administrative Region of Macau, Italy and South Africa

Negotiations between the Netherlands and Mozambique to sign a treaty to prevent double taxation are in progress.

15. RVO Instruments available for Mozambique

The Netherlands Enterprise Agency (RVO) provides several instruments to support Dutch companies by offering information, advice and funds. These instruments are listed below. For additional information please visit the website www.rvo.nl

The Facility for Sustainable Entrepreneurship and Food Security (FDOV): Stimulates public-private partnerships within the sphere of food security and private sector development in development countries.

Dutch Good Growth Fund (DGGF): To support small and medium Dutch enterprises and businesses in emerging markets and development countries by facilitating financing for development-bases local investments and exports.

Tailor made information (IOM): To support companies in benchmark studies on countries and foreign markets.

Business Partner Scan (BPS): To identify potential business partners.

Starters for International Business (SIB): To stimulate inexperienced SMEs to engage in international business.

Partners for International Business (PIB): To launch and promote clusters in top sectors in complex and emerging markets and reductions of trade barriers.

Partners for Water (PvW): To promote the Dutch water sector at international level.

Demonstrations, Feasibility Studies and Knowledge Acquiring (DHK): To stimulate trade and investments.

The Sustainable Water Fund (FDW): A public-private partnership facility to finance projects in the area of water safety and water security.

The GAAW Facility aims at improving the agricultural sector and fishing industry output: To provide food producers with relevant information, advice or products through operational information chains using satellite data.

Life Sciences & Health for Development Fund (LS&H4D): To finance activities concerning the development of innovative health technologies to fight diseases and improve public health.

Matchmaking Facility (MMF): To stimulate joint investment by identifying a suitable partner in development countries.

Government to Government (G2G): To stimulate structural cooperation between governments to address business obstacles indicated by Dutch companies.

16. Support provided by the Netherlands Embassy

The Embassy in Maputo through the Economic Affairs department assists Dutch companies and entrepreneurs by providing the following support:

- Follow up trade requests
- Provide information and advice on investment and business opportunities in Mozambique
- Assist with relevant information and contacts in conflict situations
- Organize economic missions to Mozambique and the Netherlands
- Facilitate meetings with the local government institutions
- Market scans
- Matchmaking
- Promotion of Dutch instruments to support the private sector (mentioned on number 15)

The Embassy also coordinates the **Dutch Business Club Mozambique (DBCM)**. This initiative started in May 2014 and aims at creating a business networking platform to share experiences of doing business in Mozambique. The members of the DBCM are representatives of Dutch companies active in Mozambique and Dutch citizens working in the private sector. The networking events occur every third Thursday of the month from 18:00 to 20:00. For further information, please contact the Embassy.

Orange carpet visa facility for counterparts. The Netherlands Embassy in Maputo implements an Orange Carpet Visa Facility policy as from 1 January 2014. The main objective is to facilitate business travellers and other identified VIPs by minimizing the administrative burden involved in visa applications for business or official visits to the Netherlands.

The Embassy has an open door policy and Dutch companies are welcome to approach and meet relevant staff in the Embassy.

17. Useful publications and websites

The following publications and websites may be useful for obtaining information.

CPI, Legislation on Investment in Mozambique, Law Nr. 3/93 of 24 June, Maputo
GLM, Gabinete Legal Moçambique, *Guia de Investimento* (Investment Guide), Mozambique 2012/2013

SAL and ACIS, The legal Framework for Company Start-ups in Mozambique, Edition I, sponsored by IFC and GTZ

World Bank, Doing Business

Commercial and Industrial Association (ACIS)

Investment Promotion Centre

Office for Accelerated Economic Development Zones

Confederation of Economic Associations

Netherlands Enterprise Agency

Netherlands-Africa Business Council

www.acismoz.com

www.cpi.co.mz

www.gazeda.gov.mz

www.cta.co.mz

www.rvo.nl

www.nabc.nl

Embassy of the Kingdom of the Netherlands

Av. Kwame Nkrumah, Nr. 324

Maputo – Mozambique

Tel: +258 21 484200

Fax: +258 21 484248

E-mail: MAP@minbuza.nl

Website: <http://mozambique.nlembassy.org>

Facebook: DutchEmbassyMozambique

Consulates of the Kingdom of the Netherlands (Honorary Consuls)

Largo dos CFM

Tel: +258 23 322734/ 23 322735

Cell: +258 82 5023490/ 84 3988987

Beira – Sofala

Rua do Parque dos Continuadores, Nr. 283

Tel: +258 82 6018850/ 84 2114121

E-mail: aboerekamp@tdm.co.mz

Nampula

Kingdom of the Netherlands

Publication

*Embassy of the Kingdom of the
Netherlands*

Maputo – Mozambique

1st Edition, 2014

Maputo, October 2014

10 2 e

Ministerie van Buitenlandse Zaken,
Bezuidenhoutse weg 67,
2594 AC Den Haag

Dames en heren,

Vanochtend luisterde ik naar de radio en hoorde een interview met enkele ambassadeurs, waaronder de dame die ons land vertegenwoordigt in Mozambique (?)

Ik schrok hevig van de uitspraken m.b.t. de energievoorziening in dat land: Er is gas gevonden, en men hoopt de energietekorten over 10 jaar te hebben verkleind.

We weten inmiddels dat deze aanpak de opwarming van de aarde nog weer verder zal versterken. Met alle klimatologische gevolgen van dien.

Waarom niet - zo nodig met subsidies - ook daar de energievoorziening met andere methoden aanpakken, zoals windmolens etc. - voor zover enigszins mogelijk ?

Met vriendelijke groet,

10 2 e

10 2 e

2016.17467

10 2 e

Postbus 20061
2500 EB Den Haag
Nederland
<http://www.government.nl>

Contactpersoon
DAF

10 2 e

DAF@minbuza.nl

Onze referentie

2016.211145

Datum 20 april 2016

Betreft Uw brief over gasvondsten in Mozambique

Geachte 10 2 e

Dank voor uw brief van 28 maart jl. waarin u uw zorgen deelt over de gasvondsten in Mozambique.

In het radiofragment, waar u naar refereert, spreekt de Nederlandse ambassadeur in Mozambique, Pascal Grotenhuis, over grootschalige gasvondsten in Mozambique. Deze gasvondsten zullen pas over tien jaar opbrengsten genereren, en hiervoor zijn grote investeringen nodig. Ondanks uw begrijpelijke zorgen over de nadelige effecten van de gaswinning, kunnen investeringen in deze sector juist bijdragen aan de ontwikkeling van het land. Tot doel staat dat Mozambique en haar bevolking kan profiteren van de gasontwikkelingen. De Nederlandse overheid investeert daarom in samenwerking met het Nederlandse bedrijfsleven in capaciteitsopbouw van de energiesector.

Bovendien investeert Nederland in hernieuwbare energie in Mozambique. Drie projecten waar Nederland aan bijdraagt ter bevordering van de hernieuwbare energie zijn het *Promoting Renewable Energy Programme* (PREP), het *Renewable Energy for Rural Development Programme* (RERD) en *Promoting Sustainable and Poverty Reducing Investments in Biofuel Production Programme* (CEPAGRI). Het RERD faciliteert elektriciteit aan scholen, klinieken en bestuurlijke instituties via zonne- en hydro -energie. CEPAGRI bevordert de ontwikkeling van beleid en monitoring en de algehele capaciteit van de biogassector, zodat private investeringen in deze sector worden bevorderd.

Daarnaast is er geïnvesteerd in tien lokale midden-klein bedrijven, die technologie produceren en diensten leveren op het gebied van hernieuwbare energie. Voorbeelden hiervan zijn het aanbieden van zonnepanelen en verbeterde houtskoolstoven. Tevens is er een "Knowledge to Knowledge" programma, waarin Nederlandse kennis en expertise van de energie sector wordt gedeeld met universiteiten in Mozambique.

Deze verschillende projecten en inspanningen zijn in lijn met het Nederlandse beleid om hernieuwbare energie te stimuleren, die gerelateerd is aan mondiale uitdagingen zoals het bestrijden van armoede en opwarming van de aarde. In de beleidsnotitie *Wat de Wereld Verdient* (2013) is energie thematisch ingebed als

onderdeel van het klimaat beleid. Dit beleid is niet onafhankelijk van de internationaal overeengekomen inspanningen, zoals de *Sustainable Development Goals* of de klimaatverdragen. Nederland zet zich op vele vlakken in voor het realiseren van een bestendige en duurzame energievoorziening in Mozambique, waar hernieuwbare energie een integraal onderdeel van is.

Datum
20 april 2016

Onze referentie
2016.211145

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

De Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking,
Namens deze,

10 2 e

CompanyName	Mr./M FirstName	Last name	teller	Function	AddrLine1	AddrLine2
-------------	-----------------	-----------	--------	----------	-----------	-----------

Companies

- 10 2 e
- 1 Van Oord Dredging and Marin
 - 2 BAM International
 - 3 Mokveld Valves
 - 4 Jumbo Offshore
 - 5 Maats Pipeline Equipment
 - 6 VTTI
 - 7 Royal Boskalis Westminster
Royal Boskalis Westminster
 - 8 Mammoet
Mammoet
 - 9 Dockwise
 - 10 STC-Group Holding
 - 11 IHC Merwede
IHC Merwede
 - 12 Atlantico Business Developme
 - 13 Royal Dutch Shell
 - 14 Heerema Marine Contractors
Heerema Marine Contractors
 - 15 Fugro
 - 16 Atradius Dutch State Business
 - 17 Combifloat
 - 18 Stig Consult
 - 19 Royal HaskoningDHV
 - 20 Onstream Group
 - 21 Dredging and Contracting Rot
 - 22 Tideway

23 Damen Shipyards Group

NABC

Matchmaker

10 2 e

Official Delegation

Leader of the Delegation

Ministry of Foreign Affairs

Ministry of Foreign Affairs

Agency NL

10 2 e

Embassy

Embassy of the Kingdom of the Netherlands.

Embassy of the Kingdom of the Netherlands.

Embassy of the Kingdom of the Netherlands.

Embassy of the Kingdom of the Netherlands.

Embassy of the Kingdom of the Netherlands.

Embassy of the Kingdom of the Netherlands.

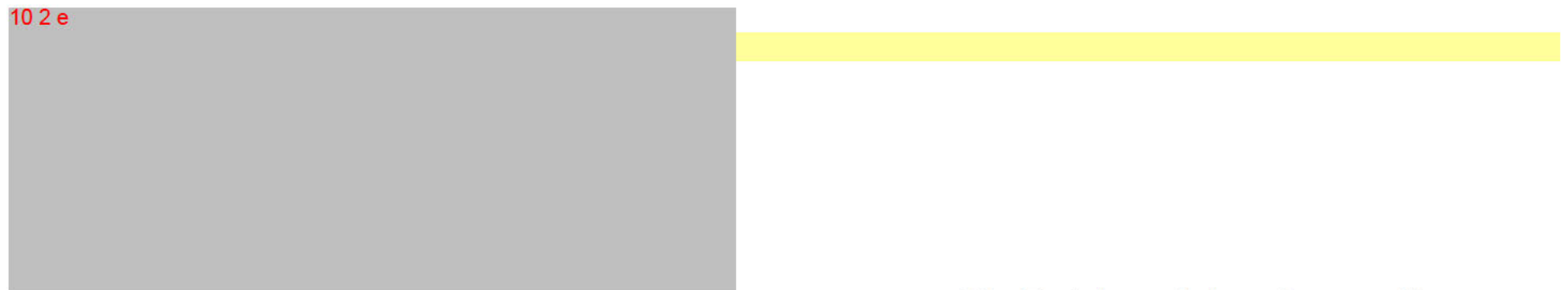
10 2 e

Telephone	mobiel	E-mail	Website	MM	Activity
-----------	--------	--------	---------	----	----------

--	--	--	--	--	--

10 2 e

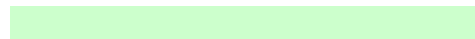
23 Total participants per city

MPM	PEMBA	NACALA
-----	-------	--------

--	--	--

1	1	1
1	1	1
1	1	1
1	1	1
1	1	1
1	1	1
1	1	1
1	1	1
1	1	1
1	1	1
1	1	1
1	1	1
1	no	no
1	1	1
1	1	no
1	no	no
1	1	1
1	1	1
1	1	1
1	1	no
1	1	1
1	1	1
1	no	no
1	1	1
1	1	1
1	1	1
1	1	1

1	1	1
1	1	1
1	1	1

1	1	no
1	1	no
1	1	1
1	1	1

1	1	1
1	1	no
1		
1	1	1
1		
1	1	1

39

34

29